ICI AI TEOLOGIEI ROMÂNEȘTI

Preot Ilarion Felea

ERETICII
și
RĂTĂCIRILE LOR DOCTRINARE

ROMÂNIA CREȘTINĂ

CLASICI AI TEOLOGIEI ROMÂNEȘTI

Paginile acestei cărţi sunt lămuritoare şi constituie răspunsuri la asalturile sectanţilor şi la atacurile ereticilor cele mai de căpetenie. Toate răspunsurile noastre sunt izvorâte din cea mai curată dorinţă de pace, din cel mai treaz simţ de răspundere faţă de credinţa creştină, cea dreaptă şi mântuitoare şi din cea mai sfântă convingere pe care trebuie să o aibă tot creştinul, că *adevărul Evangheliei trebuie să rămână neclintit* (Gal. 2, 5).

(fragment din carte)

Din cauza unor interese pur lumeşti, societatea contemporană nu mai pune nici o stavilă în calea prozelitismului, fiindcă nu se gândeşte la consecinţele acestui fenomen pe plan spiritual, religios şi naţional. Nu se mai pune nici o stavilă în calea prozelitismului, fiindcă se ţine seama mai întâi de valorile materiale şi se lasă pe plan secundar valorile spirituale. În acest context, salutăm tipărirea lucrării Părintelui Ilarion Felea de către Editura "România Creştină", fiindcă ne îndeamnă cu fermitate să nu ne mai punem nădejdea în oameni, ci să ne apărăm noi înşine credinţa pe care am primit-o de la Hristos şi Apostoli.

Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu

ISBN 973-98959-2-1

Preot Prof. Ilarion Felea

ERETICII ŞI RĂTĂCIRILE LOR DOCTRINARE

Colecţia
„Clasici ai teologiei româneşti"
apare cu binecuvântarea
Î.P.S. Serafim Joantă,
fiind coordonată de
Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu

CLASICI AI TEOLOGIEI ROMÂNEŞTI
1999

Redactor: M. BOJIN
Coperta şi viziunea grafică: RĂZVAN LUSCOV
Tehnoredactor: CRISTINA BUICULESCU
Tipărit la: Atelierele tipografice METROPOL

Adresa editurii:
Bucureşti, Calea Plevnei 16, ap. 2, sect. 1
Telefon: 315.06.84
ISBN 973-98959-2-1

PREFAŢĂ

În lumea vremii noastre asistăm la două mişcări opuse între ele. Mai întâi este vorba de ecumenism. Secolul al XX-lea va rămâne în istoria creştinismului ca secolul în care şi-a făcut apariţia mişcarea ecumenică. Apărută în cadrul lumii protestante, din dorinţa de a depăşi fragmentarea dintre formaţiunile creştine specifice acestei confesiuni, a câştigat treptat teren în lumea creştină prin adeziunea Patriarhiei ecumenice la această mişcare, în anul 1920, şi prin apariţia Consiliului Ecumenic al Bisericilor, la jumătatea acestui secol, care a ajuns să numere astăzi peste 330 de Biserici membre. Biserica romano-catolică a manifestat la început rezerve faţă de această mişcare şi a sfârşit prin a se declara la Consiliul II Vatican în favoarea ecumenismului. Cu toate că această Biserică nu a acceptat să devină membră a Consiliului ecumenic al Bisericilor, fiindcă ea consideră că reprezintă unica Biserică a lui Hristos, totuşi şi-a trimis observatori la Consiliul Ecumenic al Bisericilor, care au lucrat, alături de ortodocşi şi protestanţi, la opera de reconciliere creştină ca scop al mişcării ecumenice. Marele merit al mişcării ecumenice constă în faptul că a determinat majoritatea Bisericilor creştine să treacă de la confruntare la reconciliere, în vederea unităţii creştine.

Calea ecumenismului contemporan nu a fost uşoară, fiindcă a oscilat permanent între două tendinţe fundamentale care s-au repercutat în structura Consiliului Ecumenic al Bisericilor, una cunoscută sub numele de "credinţă şi organizare", alta ca "voinţă şi acţiune". O anumită vreme, după înfiinţarea lui, Consiliul Ecumenic a căutat să ţină

un echilibru între problemele de ordin teologic, referitoare la credință, și cele de ordin practic, referitoare la viață, etică și acțiune. Studiile întreprinse asupra Simbolului de credință al Bisericii nedespărțite din primul mileniu, adică Simbolul de la Niceea și Constantinopol, dar și studiile întreprinse asupra celor trei sacramente ale Bisericii, adică Botezul, Euharistia și Ministeriul (preoția), constituie cea mai bună dovadă în acest sens. Cu trecerea vremii însă, Consiliul Ecumenic a început să manifeste pe plan internațional interes aproape unilateral față de problemele de ordin practic și chiar mai mult decât atât să cocheteze cu hirotonia femeilor și cu păcatele împotriva firii, în totală opoziție cu Sfânta Scriptură. Actuala Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor care se desfășoară la Harare în Zimbabwe, va constitui pentru Bisericile Ortodoxe și cele Protestante un prilej binevenit pentru clarificarea acestor probleme.

Cu toată criza prin care trece actualmente, trebuie totuși recunoscut că mișcarea ecumenică a contribuit la apropierea doctrinară dintre Ortodoxie și Protestantism din mai multe puncte de vedere. Odată cu intrarea Bisericilor Ortodoxe în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, în 1961, cu prilejul Adunării generale de la New-Delhi, acest organism și-a schimbat baza lui doctrinară, de natură hristologică, cu o bază doctrinară de natură trinitară, fiindcă Hristos nu este niciodată singur, ci ca Unul din Treime, este împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Aceasta înseamnă că întreaga teologie a Consiliului Ecumenic al Bisericilor este chemată să depășească individualismul, care a contribuit la fărâmițarea unității creștine, și să militeze pentru comuniunea dintre Biserici, care își are temeiul ei ultim în Sfânta Treime. Apoi, datoria mișcării ecumenice,

protestanții au început să cunoască mai bine sensul sfintelor icoane din Biserica Ortodoxă și să le introducă adesea în propriile lor biserici. Într-o lume care tinde să se închidă în propria ei imanență și să se sufoce din punct de vedere spiritual, icoana reprezintă o fereastră deschisă către eternitate care amintește mereu omului că lumea nu poate exista fără Dumnezeu, fiindcă față de o lume care generează moartea, numai Dumnezeu este izvorul vieții nemuritoare. Dar mișcarea ecumenică a oferit și ortodocșilor prilejul să cunoască și să prețuiască mai bine disciplina, responsabilitatea, etica și acțiunea socială specifică creștinismului apusean. Am putea spune că marele merit al mișcării ecumenice este acela de a fi contribuit la îmbogățirea reciprocă a creștinilor. Atâta vreme cât această mișcare se va menține pe calea Adevărului care este Hristos, atunci va reprezenta calea care va duce către unitatea creștină, potrivit rugăciunii adresată de Hristos Tatălui ceresc: „ca toți să fie una".

A doua mișcare care se manifestă cu virulență deosebit în lumea noastră, în totală opoziție cu ecumenismul, este prozelitismul. Caracterul nociv al prozelitismului constă nu numai în faptul de a corupe credincioșii ortodocși ca să devină membri ai formațiilor sectare prin intermediul bunurilor materiale, ci pentru motive mult mai grave. În primul rând, prozelitismul luptă împotriva comuniunii voită de Mântuitorul Hristos. În lucrarea de față a regretatului Preot Ilarion Felea, „Ereticii și rătăcirile lor doctrinare", pe care Editura „România Creștină" ne-o pune la dispoziție, se arată că "cine dezbină turma lui Hristos sau se desparte de Biserica Lui, lucrează împotriva dorinței și rugăciunii Mântuitorului ca „toți să fie una". În același timp, cel ce dezbină Biserica Domnului e sminteală pentru lume, căci lumea își

pierde încrederea în oamenii care se ceartă și se dezbină. De aceea, Mântuitorul osândește în cuvinte foarte aspre pe cei ce aduc în Biserică sminteala și dezbinarea: „Vai de acela prin care vin smintelile ! Mai de folos I-ar fi aceluia de I s-ar lega de gât o piatră de moară și ar fi aruncat în mare, decât să smintească pe unul din aceștia mici" (Lc. 17, 1-2). Cu alte cuvinte, e mai bine să fie ucis cineva, decât să cadă în sminteala dezbinării" (p.16). Prozelitismul învenineazâ climatul religios și poate duce la conflicte grave între creștini, adesea.

În al doilea rând, prozelitismul este și un atac împotriva unității spirituale a neamului nostru care a apărut în istorie ca popor creștin și și-a păstrat prin Biserica strămoșească unitatea lui spirituală, în pofida vicisitudinilor vremii și a istoriei lui zbuciumate. Din acest punct de vedere, cuvintele Părintelui Ilarion Felea sunt edificatoare. La vremea sa, cu o jumătate de veac în urmă, scria următoarele: "De mai bine de o jumătate de veac, în sânul poporului român se desfășoară o propagandă sectantă care a luat proporții îngrijorătoare. Ceea ce nu a izbutit să înfăptuiască propaganda calvină în veacul al 17-lea și propaganda catolică în veacul al 18-lea: ruperea unității de credință creștină a poporului român, a reușit în parte propaganda eretică și sectantă în prima jumătate a veacului al 20-lea. Din oraș în oraș, din sat în sat și din casă în casă mișună predicatorii sectanți, căutând să atragă prozeliți pentru adunările lor. A nu recunoaște acest fapt înseamnă cu adevărat a ne ascunde capul în nisip, ca strutul care a rămas cu trupul întreg în primejdie de moarte" (p.9). Strategia sectară este diferită de cea calvină sau catolică. Dacă ultimii căutau să rupă credincioșii de Biserica neamului în bloc, sectanții atacă problema în mod individual, din casă în casă,

de la ușă la ușă. Ca să facem față acestei strategii, trebuie să edificăm credincioșii noștri în învățătura de credință. Doar astfel vor avea posibilitatea să facă comparație între aurul credinței adevărate și nisipul doctrinar al unor secte apărute la o distanță de 20 de secole de la întemeierea unicei Biserici a lui Hristos în ziua Cincizecimii.

În al treilea rând, prozelitismul sectar rămâne fundamental opus, mișcării ecumenice contemporane, care caută să depășească dezbinarea dintre Biserici și să înainteze pe calea unității creștine. În repetate rânduri, mișcarea ecumenică contemporană a condamnat fără rezerve prozelitismul și l-a calificat drept obstacol major pe calea reconcilierii dintre Biserici. Acesta este și motivul pentru care cei ce pracică prozelitismul refuză să facă parte din Consiliul Ecumenic. Ca și Părintele Ilarion Felea, cum s-a văzut mai sus, Consiliul Ecumenic al Bisericilor a dat publicității numeroase declarații în care condamnă prozelitismul, fiindcă reprezintă o adevărată sminteală pentru lumea care așteaptă din partea Bisericii: unitate, pace și iubire. Prozelitismul nu face decât să dea apă la moară fenomenelor de vrăjmășie, ură, violență și răzbunare, care confruntă cu atâta intensitate lumea în care trăim. În concluzie, am putea spune că prozelitismul face casă bună cu societatea secularizată care s-a rupt din unitatea lui Dumnezeu și a căzut în cursa antropocentrismului generator de individualism, pluralitate și dezbinare. Cum spunea Nichifor Crainic, omul modern a divorțat de Hristos și a reluat de la început păcatul lui Adam.

Din cauza unor interese pur lumești, societatea contemporană nu mai pune nici o stavilă în calea prozelitismului, fiindcă nu se gândește la consecințele acestui fenomen pe plan spiritual, religios și

național. Nu se mai pune nici o stavilă în calea prozelitismului, fiindcă se ține seama mai întâi de valorile materiale și se lasă pe plan secundar valorile spirituale. În acest context, salutăm retipărirea lucrării Părintelui Ilarion Felea de către Editura „România Creștină", fiindcă ne îndeamnă cu fermitate să nu ne mai punem nădejdea în oameni, ci să ne apărăm noi înșine credința pe care am primit-o de la Hristos și Apostoli. „Suntem datori să ne apărăm, să dovedim credința ortodoxă în fața eresurilor eterodoxe. Ne obligă la aceasta Mântuitorul și Evanghelia, Apostolii și Sfinții Părinți, Biserica, știința și conștiința. A nu ne apăra înseamnă a ne face vinovați și în fața oamenilor, și în fața lui Dumnezeu" (p. 9).

Pr. Prof. Dr. ***DumitruPopescu***

CUVÂNT ÎNAINTE

De mai bine de o jumătate de veac, în sânul poporului român se desfășoară o propagandă sectantă care a luat proporții îngrijorătoare. Ceea ce nu a izbutit să înfăptuiască propaganda calvină în veacul al 17-lea și propagandă catolică în veacul al 18-lea: ruperea unității de credință creștină a poporului român, - a reușit în parte propaganda eretică și sectantă în prima jumătate a veacului al 20-lea. Din oraș în oraș, din sat în sat și din casă în casă mișună predicatorii sectanți, căutând să atragă prozeliți, pentru adunările lor. Numărul lor este în continuă creștere. A nu recunoaște acest fapt înseamnă cu adevărat a ne ascunde capul în nisip, ca strutul rămas cu trupul întreg în primejdie de moarte.

Noi nu credem că cineva se poate mântui atacând preoții și altarele, icoanele din biserici, crucile de pe cupole și sfinții din cer, sau și numai uitându-se mereu la buruienile din grădina vecinului. Dar vedem și trebuie să recunoaștem că Biserica este asaltată și atacată fără încetare. Este atacat crezul nostru, este atacat cultul nostru, este atacată conduita noastră morală, ca și când am fi un neam de oameni cu totul străin de cuvântul Evangheliei.

Suntem datori să ne apărăm, să dovedim credința ortodoxă în fața eresurilor eterodoxe. Ne obligă la aceasta Mântuitorul și Evanghelia, Apostolii și Sfinții Părinți, Biserica, știința și conștiința. A nu ne apăra înseamnă a ne face vinovați și în fața oamenilor, și în fața lui Dumnezeu.

Paginile acestei cărți sunt lămuriri și răspunsuri la asalturile sectanților și la atacurile ereticilor cele

mai de căpetenie. Toate răspunsurile noastre sunt izvorâte din cea mai curată dorință de pace, din cel mai treaz simț de răspundere față de credința creștină, cea dreaptă și mântuitoare, și din cea mai sfântă convingere pe care trebuie să o aibă tot creștinul, că *adevărul Evangheliei trebue să rămână neclintit* (Gal. 2, 5).

Citește-le, creștine, cu cea mai mare luare-aminte și te vei încredința că așa după cum pruncii nu-și găsesc o fericire mai mare decât în brațele părinților, tot așa nici noi creștinii nu vom găsi nicăieri mai sigur adevărul Evangheliei și harul mântuirii, decât în sânul Bisericii străvechi a părinților și străbunicilor noștri, întemeiată nu de oameni, ci de însuși Mântuitorul și Domnul nostru Iisus Hristos.

UN DOMN, O CREDINȚĂ

„Toți să fie una..."

După Predica de pe Munte (Mt. 5-7), cea mai frumoasă - dumnezeiesc de frumoasă - cuvântare pe care a rostit-o Mântuitorul lumii, Iisus Hristos, este cea de la Cina de Taină (In 13-17). În ea se cuprind cuvintele de rămas bun, adresate Apostolilor la Cină, înainte de răstignire. În cultul Bisericii, cuvântarea aceasta e cea dintâi în rândul celor 12 evanghelii, care se citesc în seara din Joia Patimilor.

Aici vorbește Mântuitorul despre marile și veșnicele adevăruri ale religiei creștine: despre Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, despre porunca cea nouă a iubirii, despre pacea și prietenia cea adevărată, despre ura și răutatea lumii, despre suferințele și prigoanele creștinilor, despre întoarcerea Fiului la Tatăl și trimiterea în lume a Duhului Sfânt - Mângâietorul și sfințitorul omenirii, despre viața veșnică, credință și rugăciune.

Cuvântarea se încheie prin rugăciunea de mare Arhiereu (Evr. 4, 14-16; 5-7) și Mijlocitor (I In 2, 1-2; Evr. 9, 14-15; 12, 24; I Tim. 2, 5-6), pe care Iisus Hristos o înalță către Tatăl, pentru Sine, pentru ucenici și pentru toți credincioșii Bisericii (In 17).

Pentru sine, Iisus Hristos Se roagă Tatălui ca să-L proslăvească, în ceruri, cu slava pe care a avut-o înainte de a fi lumea. Prin întrupare, Mântuitorul s-a dezbrăcat de mărirea și strălucirea Sa dumnezeiască. Pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, s-a făcut om; s-a smerit pe Sine, chip de rob luând și făcându-se ascultător până la moarte, și încă moarte

pe cruce (Filip. 2, 6-8). După ce prin sângele Său ne-a împăcat cu Dumnezeu, a înlăturat peretele vrajbei și a restabilit religia iubirii între noi și Tatăl, Fiul se roagă să fie proslăvit, adică îmbrăcat din nou în mărirea și strălucirea Sa dumnezeiască (In 17, 1-5).

Pentru ucenici, Iisus Hristos se roagă Tatălui ceresc să-i sfințească prin cuvântul adevărului (Evangheliei) și să-i păzească de cel viclean, ca și ei „să fie una, ca Noi" (v.11), adică ca și Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt (In 17, 6-19).

Pentru credincioșii creștini, pentru toți cei ce vor face parte din Biserică de-a lungul veacurilor, Iisus Hristos se roagă, de asemenea, ca toți să fie una în credință, în iubire, în desăvârșire, în slavă:

„Nu numai pentru aceștia (Apostoli) Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor, ca *toți să fie una*, precum Tu, Părinte, ești în Mine și Eu sunt în Tine, așa și ei una să fie în Noi, ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis. Și slava pe care Mi-ai dat-o, am dat-o lor, ca să fie *una*, precum Noi una suntem: Eu în ei și Tu în Mine, ca să fie cu desăvârșire *una* și ca să cunoască lumea că Tu M-ai trimis și i-ai iubit, precum M-ai iubit pe Mine" (In 17, 20-26).

Așadar, Iisus Hristos Domnul, înainte de Patima Sa mântuitoare, cu câteva clipe înainte de a se despărți de iubiții Săi învățăcei, se roagă înfiorat pentru unitatea religiei creștine, pentru unitatea Bisericii și a tuturor credincioșilor creștini.

S-a rugat pentru unitatea ucenicilor de atunci, a creștinilor de astăzi și de totdeauna. S-a rugat și pentru noi, ca toți *una să fim în credință și iubire*, așa după cum și El este una cu Tatăl și cu Sfântul Duh.

Cuvintele de rugăciune ale Mântuitorului, chiar dacă nu ar fi fost rostite înainte de moarte cu câteva ceasuri, pentru noi toți au - și trebuie să aibă - valoarea unui testament.

Iisus Hristos dorește unirea și înfrățirea tuturor oamenilor, dar mai ales a creștinilor. El se roagă ca toți una să fim, căci *unirea face puterea*, în Biserică și oriunde.

Ține minte, creștine: Hristos Mântuitorul se roagă din toată inima pentru unitatea Bisericii și rugăciunea aceasta face parte din *testamentul* pe care sunt chemați să-l respecte cu sfințenie toți ucenicii și urmașii Săi, credincioșii.

„...ca toți să fie una"...

Un suflet și o inimă

Pentru ca Evanghelia să se propovăduiască, sufletele să se sfințească și Dumnezeu să se preamărească, Iisus Hristos Domnul a întemeiat așezământul mântuirii, Biserica.

Prin Biserică se continuă - până la sfârșitul veacurilor - lucrarea mântuitoare a Domnului. Iisus Hristos a vestit Evanghelia împărăției lui Dumnezeu, ca să crească și să rodească în inimi, pe pământ și în cer; Biserica face aceeași lucrare. Iisus Hristos a vindecat neputințele oamenilor, i-a mângâiat, ajutat și luminat; Biserica face la fel. Iisus Hristos îndreptează, îmbunătățește și sfințește sufletele; Biserica, de asemenea, continuă aceeași lucrare. Iisus Hristos descoperă adevărurile vieții și fericirii veșnice; Biserica vestește și păzește aceleași adevăruri sfinte. Iisus Hristos s-a rugat pentru pacea și unitatea creștinilor; Biserica continuă aceeași lucrare, ca să păstreze unirea și să propage pacea între toți fiii oamenilor.

Tot ceea ce a făcut Iisus Hristos pentru mai binele omenirii, Biserica face și continuă fără încetare și pretutindeni.

Biserica s-a întemeiat pe cruce, prin sângele și jertfa Mântuitorului (Fapte 20, 28). Organizarea și lucrarea ei încep la Rusalii, la Pogorârea Duhului

Sfânt peste cei 12 Apostoli (Fapte 2). Atunci au primit învățăceii Domnului *„darul și apostolia"* (Rom. 1, 5); darul Duhului Sfânt, al preoției, și apostolia de a vesti - ei și urmașii lor - cuvântul Evagheliei la toate neamurile, până la marginile pământului și până la sfârșitul veacurilor.

Sub cârma și ocrotirea Bisericii, creștinii cei dintâi sunt cu toții una, așa cum a dorit și s-a rugat Mântuitorul (In 18, 11, 21-23). Toți se iubesc ca frații; toți se ajută unii pe alții; toți iau parte la cultul Bisericii: la rugăciune, la cântare, la ascultarea cuvântului Evangheliei, la liturghia pentru *„frângerea pâinii"* (Fapte 2, 42). Toți păstrează *„unirea Duhului întru legătura păcii"* (Efes 4, 3). Toți erau *„un suflet și o inimă"* (Fapte 4, 32).

- *„O, cât e de bine și cât de frumos, când frații locuiesc împreună!"* - zice proorocul și psalmistul David (Ps. 132, 1).

E bine cunoscută pilda cu nuielele. Un tată înțelept a chemat lângă patul de moarte pe copiii săi și le-a dat să rupă un mănunchi de nuiele. Oricât s-au căznit feciorii, n-au izbutit, până când tatăl le-a cerut să desfacă legătura care unea nuielele și să încerce a le rupe una câte una, lucru de altfel foarte ușor. „Vedeți ce înseamnă unirea, copiii mei. Câtă vreme va fi iubire și unire între voi, nimeni nu are nici o putere asupra voastră. Când însă veți rupe legătura unirii, veți slăbi și veți fi răpuși, ca și nuielele dezmănunchiate"...

Rusaliile, Apostolii, viața celor dintâi creștini și Biserica întreagă, ca și Evanghelia Domnului acest mare și sfânt adevăr ne învață: să trăim *în pacea unirii, în virtutea iubirii.*

Duhul Rusaliilor e Duhul unirii și al iubirii, *„Duhul lui Dumnezeu, duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al tăriei, duhul cunoștinței și al temerii de Domnul"* (Is. 11, 2).

Un suflet și o inimă, în jurul altarelor Bisericii lui Dumnezeu...

- *„Un trup și un Duh,... un Domn, o credință, un Botez; un Dumnezeu și Tatăl tuturor, care este peste toate și prin toate și întru noi toți"* (Efes. 4, 4-5).

Duhul unirii și duhul dezbinării

Când era la Cina cea de Taină și vedea înaintea ochilor Săi duhovnicești drumul Crucii, Mântuitorul se roagă ca toți ucenicii și urmașii Săi *„să fie una"*, să formeze o singură Biserică.

Apostolii și cei dintâi creștini, toți *erau una*, un suflet și o inimă, formau o singură Biserică și astfel împlineau testamentul Domnului. Deși se răspândeau prin toate părțile și întemeiau mai multe comunități creștine, în privința credinței și a virtuților, a dogmelor și a canoanelor, toți erau una: un trup și un Duh; un Domn, un Crez și o Biserică.

De ce Iisus Hristos dorește și se roagă din toată inima, cu sudori de sânge, ca toți creștinii să fie una - o turmă și un Păstor - ne-o spune tot El: *„...ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis"* (In 17, 21).

Dacă toți creștinii trăiesc înfrățiți și uniți în aceeași Biserică, „lumea" vede în ei pe ucenicii și închinătorii Mântuitorului. Dacă creștinii trăiesc dezbinați, împărțiți în tabere și în „biserici" deosebite, atunci „lumea" cu dreptate se întreabă: Care este Biserica lui Hristos ? Dacă sunt mai multe feluri de ucenici, mai multe feluri de învățături și mai multe feluri de turme și de biserici, e limpede că nu toate sunt de la Hristos.

Dezbinarea aduce sminteală; unirea aduce pace și dragoste. Dezbinarea e de la oameni; unirea și iubirea sunt de la Dumnezeu. Cine dezbină turma lui Hristos sau se desparte de Biserica Lui, lucrează

împotriva dorinței și a rugăciunii Mântuitorului ca *„toți să fie una"*. În același timp, cel ce dezbină Biserica Domnului e sminteală pentru „lume", căci lumea își pierde încrederea în oamenii care se ceartă și se dezbină. De aceea Mântuitorul osândește în cuvinte foarte aspre pe cei ce aduc în Biserică sminteala și dezbinarea: *„Vai de acela prin care vin smintelile ! Mai de folos i-ar fi aceluia de i s-ar lega de gât o piatră de moară și ar fi aruncat în mare, decât să smintească pe unul din aceștia mici"* (Lc. 17, 1-2). Cu alte cuvinte, e mai bine să fie ucis cineva, decât să ducă la sminteala dezbinării.

Desigur, Iisus Hristos nu vrea moartea nimănui, dar vrea să ne deschidem ochii și să înțelegem cât de urâtă și de vinovată este fapta omului care aduce dezbinare și sminteală în sânul Bisericii creștine.

- *„Îndemnu-vă pe voi, fraților,* - scrie Sf. Ap. Pavel - *pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să grăiți la fel și să nu fie dezbinări în sânul vostru; ca să fiți cu totul uniți în același cuget și în aceeași înțelegere"* (I Cor. 1, 10).

Marele apostol Pavel ne învață ca toți să trăim în aceeași solidaritate, unire și iubire, ca și mădularele trupului, care nu se ceartă, nu se omoară unele pe altele. *„Sunt multe mădulare, însă un singur trup"*. Așa l-a întocmit Dumnezeu, ca să nu fie dezbinare în trup, ci să se îngrijească mădularele unul de altul: capul de trup, mâinile de picioare, gura de stomac, ochii de urechi și așa mai departe. Nu poate trupul să spună că nu are trebuință de cap, nici picioarele de mâini, nici urechile de ochi, nici stomacul de gură... Când stomacul suferă, toate suferă; când ochiul e orb, tot corpul e în întuneric; unde lipsește capul, vai de picioare. Când un mădular pătimește, toate mădularele pătimesc; când este cinstit un mădular, toate se bucură. Nu este război între mâini și

picioare, între ochi și urechi, între gură și stomac, ci armonie; toate sunt înfrățite și unite, în același trup, după cum și noi toți, creștinii, ne-am botezat și suntem uniți în același Duh. Și Apostolul încheie:

- *„Voi sunteți trupul lui Hristos, și mădulare în parte"* (I Cor. 12, 12-27).

Biserica e trupul lui Hristos (Efes. 1, 22-25; Col. 1, 24) în înțelesul că toți creștinii formează un trup și un suflet. Toți suntem unii altora mădulare (Efes. 4, 25); și avem un singur cap, care e Hristos.

Cine poate spune că face parte din Biserica lui Iisus Hristos, dacă se dezbină de corpul ei. *„Oare s-a împărțit Hristos ?"* (I Cor. 1, 13).

Cei ce sunt ai lui Hristos, trăiesc în Duhul unirii și al iubirii. Cei ce dezbină Biserica - trupul lui Hristos - trăiesc în Duhul cel rău al urii, al mâniei și al răzvrătirii, care stăpânește în „fiii neascultării" (Efes. 2, 2; Col. 3, 6).

Drept aceea, „îmbrăcați-vă întru dragoste, care este legătura desăvârșirii. Și pacea lui Hristos, la care ați și fost chemați, ca să fiți *un singur trup*, să domnească în inimile voastre" (Col. 3, 14-15).

ERETICII ȘI ERESURILE

„Ispitiți duhurile !..."

Duhul cel rău al dezbinării în sânul Bisericii lui Hristos a început să lucreze mai întâi între creștinii din Corint.

Se produseseră între corinteni mai multe „certuri" și pricini de „dezbinare". Nu se înțelegeau asupra învățăturii creștine despre cruce, despre Biserică și despre unitatea ei, despre taina preoției, despre sfânta Cuminecătură, despre căsătorie, despre mâncăruri, despre darurile duhovnicești, despre grăirea în limbi, despre învierea Domnului și a morților, despre duh și literă, despre apostolii mincinoși, despre cuvântul Evangheliei. Din aceste neînțelegeri, pe care le cunoaștem din cele două epistole ale sfântului apostol Pavel către Corinteni, s-a ajuns la crearea de partide. Unii ziceau că sunt ai lui Pavel, alții ai lui Apollo, alții ai lui Petru, și alții ai lui Hristos (I Cor. 1, 11-12).

Numai înșirând cu numele pricinile de ceartă și dezbinare dintre corinteni, vedem de departe că pe toate le întâlnim și astăzi, înnoite și înmulțite sub forme și numiri diferite, dar cu același fond de învățături greșite. Numai o mică deosebire este între vechii corinteni și între „corintenii" cei noi. Vechii corinteni se declarau unii ai lui Petru, alții ai lui Pavel, ai lui Apollo sau ai lui Hristos, pe când noii corinteni toți se declară ai lui Hristos; toți jură pe Biblie, toți se laudă că numai ei au „descoperit" adevărul și numai „Biserica" lor este de la Hristos. Ei umblă cu Biblia în mână, dar de fapt se țin de tâlcuirile minții

lor răzvrătite și rătăcite; se declară ai lui Hristos, dar se țin de învățăturile eretice ale lui Arie (din veacul al 4-lea), Macedonie (tot din veacul al 4-lea), Nestorie (din veacul al 5-lea); de învățăturile eretice ale lui Martin Luther, care a trăit între anii 1483-1546, ale lui Ulrich Zwingli, care a trăit între anii 1484-1531, ale lui Jean Calvin, întemeietorul adunărilor calvine, care a trăit între anii 1509-1564, ale lui John Smith, Roger William, William Miller, S.S. Snow, Ellen White, Cehovsky, Margareta Rowen, Jaçob Wirtz, Samuel Frölich, Carol Parhom, Barrat, Carol I. Russel, I.F. Rutherford, I.N. Darby - dintre care cei mai mulți au trăit în veacul trecut, al 19-lea. Toți spun că au Biserică, dar se despart de Biserica lui Hristos, pentru ca să țină „adunări" fiecare cum vor; toți declară că au credința în jertfa de răscumpărare de pe Cruce, dar batjocoresc Crucea Domnului; toți știu că botezul e condiția de mântuire, dar îl refuză copiilor; tuturor le place să se numească „pocăiți", dar fără să facă pocăință; toți știu că Iisus Hristos a înviat Duminica și că pogorârea Duhului Sfânt s-a întâmplat Duminica și că Biserica s-a întemeiat tot Duminica, în ziua Domnului (Apoc. 1, 10), așa după cum ne învață legea cea nouă a Noului Testament, și totuși unii dintre ei țin sâmbăta și ne cheamă și pe noi să ne întoarcem de la lumina harului la „umbra" legii Vechiului Testament (Col. 2, 16-17; Evr. 19, 1). Toți și-au închipuit că numai ei au descoperit adevărul din Biblie și că numai biserica întemeiată de ei, de fiecare dintre ei în parte, este Biserica lui Hristos. Toți au pus Bisericii *alte temelii*, deși Apostolul spune așa de limpede că *„nimeni nu poate pune altă temelie*, decât cea *pusă*, care e Iisus Hristos" (I Cor. 3, 11).

Ce trebuie să facă creștinul drept-credincios în fața celor ce aduc dezbinare în sânul Bisericii ? Întâi

de toate să fie cu luare-aminte la ceea ce au prevestit Mântuitorul și sfinții Săi Apostoli: Petru, Pavel și Ioan.

Mântuitorul spune: „Păziți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi îmbrăcați în haine de oi, iar înlăuntru sunt *lupi răpitori*" (Mt. 7, 15). Că *„mulți prooroci mincinoși* se vor scula și vor amăgi pe mulți... Că se vor scula *Hristoși mincinoși și prooroci mincinoși* și vor face semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu putință, și pe cei aleși" (Mt. 24, 11, 24).

- *„Vedeți să nu fiți înșelați*, căci mulți vor veni în numele Meu... Deci, *să nu vă luați după ei*" (Lc. 21, 8).

Sfântul apostol Petru scrie: „Au fost în popor și *prooroci mincinoși*, precum și *între voi vor fi învățători mincinoși, care vor strecura eresuri pierzătoare* și, tăgăduind pe Stăpânul care i-a răscumpărat, își vor aduce grabnică pieire. *Mulți se vor lua după rătăcirile lor și din pricina lor va fi hulită calea adevărului.* Din lăcomie vă vor amăgi cu vorbe viclene. Dar osânda lor, de mult pregătită, nu zăbovește și pierzarea lor nu doarme" (II Petru 2, 1-3).

Păstorilor Bisericii din Milet, sfântul apostol Pavel le grăiește: „Drept aceea, luați aminte la voi, și la toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu sângele Său. Căci eu știu aceasta, că după plecarea mea vor intra *lupi răi* între voi, care *nu vor cruța turma. Și dintre voi înșivă se vor ridica bărbați grăind învățături sucite, ca să tragă pe ucenici după ei*" (Fapte 20, 28-30).

Iar sfântul apostol și evanghelist Ioan ne îndeamnă: *„Iubiților, nu dați crezare oricărui duh, ci ispitiți duhurile, de sunt de la Dumnezeu, fiindcă mulți prooroci mincinoși au ieșit în lume*" (I In 4, 1).

Creștini, ispitiți duhurile, că nu toate sunt de la Dumnezeu!

Ereticii

„Proorocii mincinoși" despre care vorbește Mântuitorul, „lupii răi" despre care vorbește apostolul Pavel, „învățătorii mincinoși" despre care vorbește apostolul Petru și „antihriștii" despre care vorbește apostolul Ioan (In 2, 18) sunt ereticii, adică toți acei „creștini" care s-au abătut - cu știință și voință - de la învățăturile cele sănătoase și adevărate ale religiei și Bisericii lui Hristos.

- *„Dintre noi au ieșit, dar nu erau dintre noi; căci de ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi, ci ca să se arate că nu sunt toți dintre noi, de aceea au ieșit*" (I In 2, 19).

Biserica a avut de luptat cu acest soi de oameni și cu învățăturile lor greșite încă de la începutul ei și luptă până astăzi.

Cel dintâi eretic din istoria Bisericii a fost *Simon Magul* sau *Vrăjitorul*. Numele lui era vestit în cetatea Samariei, unde pe mulți a amăgit prin vrăjile lui și de la mic la mare a făcut pe oameni să creadă că el este „puterea cea mare a lui Dumnezeu". Când a luat cunoștință de cuvântul Evangheliei despre împărăția lui Dumnezeu, pe care l-a auzit din gura diaconului Filip, Simon a primit credința creștină și s-a botezat. Mai apoi, văzând pe apostolul Petru că împărtășește celor botezați darul Duhului Sfânt, l-a îmbiat cu bani ca să-i dea și lui „puterea" de a împărtăși darul Sfântului Duh. Petru însă i-a răspuns: „Argintul tău să piară împreună cu tine, căci ai socotit că darul lui Dumnezeu se dobândește cu bani" (Fapte 8, 9-23).

De atunci și până astăzi, încercarea de a vinde sau cumpăra harul lui Dumnezeu pe bani se numește simonie, după numele lui Simon Magul.

De la Simon Magul, numărul ereticilor a tot crescut. Când unii dispăreau, apăreau alții și tot așa, până în zilele noastre. Cel mai vestit dintre eretici

veacurilor de la începutul Bisericii a fost *Arie*, care tăgăduia Dumnezeirea Fiului, spunând că nu este „de o ființă" cu Tatăl, după cum credeau și credem toți creștinii.

Al doilea mare eretic a fost *Macedonie*, care tăgăduia Dumnezeirea Duhului Sfânt.

Al treilea a fost *Nestorie*, care tăgăduia învățătura despre nașterea Fiului din Fecioara Maria și cultul Maicii Domnului.

Urmează împărații Leon Isaurul, Constantin Copronimul (cel din gunoi), Leon IV Chazarul, Leon V Armeanul și alții, care au pornit și susținut lupta contra icoanelor.

Împotriva tuturor acestor eretici și a învățăturilor lor otrăvite s-au ținut cele șapte soboare a toată lumea (sinoade ecumenice), în care Biserica a stabilit *credința cea dreaptă (Ortodoxia)*, așa cum o mărturisim în *Crez*, și totodată a osândit - pe temeiul Sfintei Scripturi, al Sfintei Tradiții apostolice și al învățăturii sfinților Părinți - toate eresurile, învățăturile credinței greșite (*eterodoxia*).

Mai departe, peste câteva veacuri, s-au ivit *Luther, Zwingli* și *Calvin*, care au înlăturat Sfânta Tradiție și Sfintele Taine și, în același timp, au pus temelia tuturor eresurilor din vremea noastră, învățând că fiecare om poate înțelege și tălmăci Biblia cum vrea, cum îl ajută mintea. Ei cei dintâi, zicând că se țin de Biblie, au întemeiat „Biserici" noi, au înlăturat Crezul creștin apostolic, au scos Liturghia, Tainele, icoanele și sfinții din Biserică. Urmașii lor, tot cu Biblia în mână, au mers și mai departe: au înlăturat „preoții Bisericii", au oprit botezul copiilor, au înlocuit Duminica cu sâmbăta, au îndrăznit să calculeze ziua venirii a doua, au început să bolborosească în limbi neînțelese de nimeni și astfel au dat naștere la sute de eresuri, care toate se întrec în

a rupe unitatea Bisericii - cămașa lui Hristos - toate, vai, cu Biblia în mână.

Mărturisim că nu din plăcere ne ocupăm de eretici și de eresurile lor. Dar *suntem siliți de ei să ne apărăm*. De ani de zile ei ne atacă fără oprire - prin toate satele și orașele - și noi suntem datori să ne apărăm: să apărăm Biblia, să apărăm Biserica, *să apărăm adevărul Evangheliei*.

Sfânta Scriptură îi numește pe eretici „lupi răi", „prooroci mincinoși", „amăgitori", „furi și tâlhari", „neștiutori" care „răstălmăcesc Scripturile" și strecoară „eresuri pierzătoare" de suflet (In 10, 1, 8-10; Fapte 20, 29-30; II Pt. 2, 1-3; 3, 16; II In 7). Pe unii ca aceștia apostolul Ioan ne îndeamnă *să nu-i primim în casă și să nu le zicem: bun venit* (II In 8-10).

Regula purtării noastre în fața ereticilor este cea stabilită odată pentru totdeauna de către apostolul Pavel, când scrie: *„De omul eretic, după întâia și a doua mustrare, depărtează-te, știind că omul ca acesta s-a abătut și păcătuiește, fiind singur de sine osândit"* (Tit 3, 10-11).

Greșelile ereticilor

Oamenii greșesc în trei chipuri: prin gânduri, prin cuvinte și prin fapte, cu știință sau fără de știință, cu voie sau fără de voie.

Ereticii greșesc mai vârtos prin cuvinte, de care se fac vinovați cu știință și cu voință. Greșesc prin cuvinte, cu limba (Iac. 3), deoarece primesc și răspândesc învățături potrivnice adevărului mântuitor. Despre ei se spune că *„învață totdeauna și nu pot ajunge niciodată la cunoașterea adevărului"* (II Tim. 3, 7).

Ereticii greșesc cu știință și cu voință, pentru că se abat de la dogmele și canoanele Bisericii creștine ortodoxe. Greșesc amar, fiindcă ies de sub ascultarea Bisericii nesiliți de nimeni. Greșesc amar, deoarece

nesocotesc învățăturile pe care le-au crezut și mărturisit Apostolii, sfinții, martirii și toți bunii creștini vreme de aproape 20 de veacuri. Greșesc amar, fiindcă se răzvrătesc din știință și cu voia liberă, spunând că ei cunosc mai bine Biblia decât sfinții Părinți și martirii care și-au dat viața pentru crezul creștin. Greșesc amar, pentru că sunt fățarnici în credință, iar fățărnicia în credință Mântuitorul o numește fariseism și o mustră prin cuvintele cele mai aspre (vezi: Mt. 23).

Ereticii iau în deșert cuvântul Bibliei și istoria Bisericii. Întâi de toate, *traduc, tipăresc și învață greșit unele cuvinte din Sfânta Scriptură.* Ei se întemeiază pe Biblie și aleargă la Biblie, pentru autoritatea ei dumnezeiască, dar nu la Biblia tradusă după adevăr, ci la Biblia în traducere „britanică", greșit făcută în foarte multe locuri. De pildă, în limba greacă, în care au fost scrise cărțile Noului Testament, se vorbește lămurit în patru locuri despre eresuri și eretici.

1. Locul cel dintâi din Sfânta Scriptură a Noului Testament în care aflăm cuvântul *eres,* este în Epistola întâi a Sfântului Apostol Pavel către Corinteni, cap. 11, vers. 19. Abia se înfiripase Biserica din Corint și se și iviseră în sânul ei „apostoli mincinoși", „luptători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos" (II Cor. 11, 13). Apostolul Pavel mustră cu asprime dezbinările, schismele (*ta shismata*) dintre corinteni și-i cheamă la împărtășirea și la unirea cu Hristos (I Cor. 1, 9-13). Pricina dezbinărilor dintre ei erau *eresurile,* învățăturile greșite ale apostolilor mincinoși. De aceea le scrie cu bunătate, dar și cu mustrare: „Mai întâi, aud că la adunările voastre din biserică, între voi sunt dezbinări (*ta shismata,* grecește) și în parte o cred. Căci *trebuie să fie între voi și eresuri* (grecește: *aireseis*), ca să iasă la lumină cei lămuriți" (I Cor. 11, 8-19). În Biblia britanică (tipărită de o

societate engleză), cuvântul grecesc *„aireseis"* nu e tradus prin cuvântul *„eresuri"*, cum era corect, ci prin cuvântul *„partide"*, cuvânt care are cu totul alt înțeles decât cuvântul eresuri. Chiar și cel care nu a învățat limba greacă înțelege că nu traducătorii noștri ai Sfintei Scripturi au greșit, ci ereticii, care tocmai de aceea s-au ferit de cuvântul „eresuri", pentru că se tem de el, ca vinovații de puterea legii.

2. Locul al doilea din Noul Testament în care aflăm cuvântul *eres* este în Epistola către Galateni, cap. 5, vers. 20. Aici Apostolul Pavel înșiră faptele trupului, adică păcatele cele mai grele, care împiedică oamenii să intre în împărăția lui Dumnezeu, și anume: desfrânările, slujirea idolilor, vrăjitoria, certele, uciderea, bețiile, dezbinările și *eresurile,* „despre care vă spun dinainte, scria sfântul Apostol Pavel, precum v-am mai spus, că *cei ce fac unele ca acestea, nu vor moșteni împărăția cerurilor"* (Gal. 5, 19-21). Eresul este o încercare de crimă împotriva adevărului, de aceea e înșirat între păcatele cele mai grele, cum sunt: desfrânările, mâniile, uciderile, închinările la idoli și altele. Ereticii nici aici nu au tradus cuvântul grecesc *„aireseis"* cu „eresuri", cum este cinstit și corect, ci l-au tradus prin cuvintele „certuri de partide", care atât în limba greacă, cât și în limba română înseamnă cu totul altceva decât eresuri. Același cuvânt, *„aireseis"*, ereticii l-au tradus în două locuri, în două feluri: o dată, la I Cor. 11, 19, cu „partide", și a doua oară, la Gal. 5, 20, cu „certuri de partide", iarăși din aceeași pricină: pentru că, simțindu-se cu musca pe căciulă, se tem și se feresc de el.

3. Locul al treilea din Noul Testament unde găsim cuvântul *eretic,* numire pentru omul căzut în eres, este în Epistola către Tit, cap. 3, vers. 10. Aici Apostolul Pavel scrie negru pe alb: *„De omul eretic,* după întâia și a doua mustrare, *ferește-te* (depărtează-te), știind că *s-a abătut unul ca acesta* și *păcă-*

tuiește, fiind singur de sine *osândit*" (Tit 3, 19-11). În grecește este: *airetikon antropon*, ceea ce în românește se traduce: de *omul eretic*... Ereticii și aici ocolesc adevărul, toarnă apă în vin și traduc așa: „După întâia și a doua mustrare, *depărtează-te de cel ce aduce dezbinări*"... (Tit 3, 10). Schimbarea este și aici învederată. Cuvintele „cel ce aduce dezbinări" spun una, iar cuvintele precise, *„omul eretic"*, spun alta. Deci și în acest loc, al treilea, ereticii se feresc de adevăr, ca sobolii de lumină.

4. Locul al patrulea și ultimul din Noul Testament unde găsim cuvântul *„eres"*, este în Epistola a doua a Sfântului Apostol Petru, cap. 2, vers. 1. Aici Apostolul scrie: „În popor au fost și *prooroci mincinoși*, după cum și *între voi vor fi învățători mincinoși, care vor strecura eresuri pierzătoare...*". E singurul loc în care și Biblia britanică traduce corect cuvântul grecesc: *aireseis* prin cuvântul, primit și în limba română, *„erezii"* sau *„eresuri"*.

Dar acum se pune întrebarea: Cine a tradus corect și cinstit cuvintele *eres* și *eretic* din cele patru locuri ? Cei care au tradus același cuvânt în patru chipuri: o dată cu *„partide"*; a doua oară cu *„certurile de partide"*; a treia oară cu *„cel ce aduce dezbinări"*; și a patra oară cu *„erezii nimicitoare"*; sau cei ce au tradus totdeauna același cuvânt grecesc cu același cuvânt românesc (românizat) ? În curgerea veacurilor, Biserica lui Hristos n-a avut și nu are de luptat cu partidele, ci cu eresurile. Ereticii nu-și fac partide - că și între ei sunt partide -, ci „adunări sectante", rupte din trupul și din sânul Bisericii, în care învață *altfel* și *altcum* decât trebuie. De aceea Biblia îi numește „prooroci mincinoși", „învățători mincinoși", „lupi îmbrăcați în piele de oaie", „ieșiți dintre noi", de care trebuie să ne ferim și să nu le zicem în casa noastră „bun venit" (I In 2, 19; II In 10). Adevărul e

limpede și el strigă: ereticii au greșit și greșesc mereu. Ei se feresc și de cuvântul *„eres"* și de cuvântul *„eretic"*, pentru că îi mustră, îi neliniștește.

Astfel de traduceri greșite și tălmăciri „sucite" (Fapte 20, 30), făcute de eretici, aflăm mai multe în Biblia britanică. Câtă propagandă nu fac ereticii numai cu lupta lor împotriva sfintei tradiții sau a predaniei, care, după Sfânta Scriptură, este al doilea izvor al descoperirii dumnezeiești. „Numai Biblia !... Numai Biblia !", strigă ei. „Nu ne trebuie tradiția. Biblia este împotriva tradiției", și așa mai departe.

Care este și aici adevărul ? Simplu. Văzând că-i supără cuvântul *„tradiție"* sau *„predanie"* l-au scos din Biblia lor și au început să predice: Biblia este contra predaniei, contra tradiției, pentru că nicăieri nu se spune în Noul Testament să ținem predania... Dacă mergem însă și aici la izvor, la cuvântul lui Dumnezeu, așa cum e cuprins și scris în limba greacă, ne lămurim ușor și bine.

În limba greacă a Noului Testament, pentru cuvintele noastre: *predanie* sau *tradiție* avem cuvântul *paradosis*. Așa îl aflăm în două locuri în Epistola a doua către Tesaloniceni. În cap. 2, vers. 15, Sfântul Apostol Pavel scrie: „Drept aceea, fraților, stați neclintiți și *țineți predaniile* (*tae paradeseis*) pe care le-ați învățat, fie prin cuvânt fie prin epistola noastră". Iar în cap. 3, vers. 6 din aceeași epistolă, același Apostol scrie: „Fraților, vă poruncim în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriți de orice frate care umblă fără de rânduială și nu *după predania* (*paradosin*) *primită de la noi*" (vezi și I Cor. 11, 2). Ereticii, în Biblia britanică, au tradus cuvântul grecesc *paradosis* prin cuvântul românesc: *învățătură*, în amândouă locurile mai sus arătate, și în chipul acesta au sucit iarăși adevărul. Dar despre sfânta Tradiție, vom scrie ceva mai pe larg în paginile următoare. Aici e destul

să spunem că pentru „învățătură" grecii au alt cuvânt, cuvântul *„didascalia"*, de unde avem și noi cuvântul: *dascăl* (de la grecescul: *„didascalos"*), iar nu *paradosis*, care însemnează precis: *tradiție, predanie*, învățătură *predată* și păstrată prin viu grai.

Greșesc amar ereticii nu numai pentru că traduc și tipăresc greșit unele cuvinte grecești din Sfânta Scriptură în Biblia britanică (cum sunt, precum am văzut, cuvintele: *airesis = eres, airetikos = eretic, paradosis = tradiție* și altele), dar și pentru că *se leagă de cuvintele și de învățăturile cele mai importante, semnificative, din Scriptură*, mai ales de acestea -, ca și când ei ar fi cei mai vrednici să le tâlcuiască. Astfel de locuri grele de înțeles sunt și în Evanghelia Domnului și în Epistolele Sfântului Pavel, despre care însuși Apostolul Petru spune că în scrierile fratelui Pavel, *„sunt unele lucruri cu anevoie de înțeles, pe care cei neștiutori și neîntăriți le răstălmăcesc, ca și pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzare"* (II Pt. 3, 15-16). Legându-se de locurile cele mai greu de înțeles, în care se vorbește despre har, despre mântuire, despre vorbirea în limbi, despre sfintele taine și despre altele, ereticii *răstălmăcesc Sfânta Scriptură* și cad în tot mai multe eresuri, unele mai grele și mai vinovate decât celelalte.

Ba, unii dintre ei se încumetă să dezlege și să tâlcuiască și unele locuri din Scriptură care sunt cuprinse numai în atotștiința lui Dumnezeu. Astfel, când a vorbit despre sfârșitul lumii și despre a doua venire a Sa, Mântuitorul a spus limpede: „Însă de ziua și de ceasul acela (al sfârșitului) nu știe nimenea, *nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl singur"* (Mt. 24, 36; Mc. 13, 32). *„Nu-i treaba voastră să știți vremile și soroacele, pe care Tatăl le-a hotărât prin puterea Sa"* (Fapte 1, 6-7). Și totuși, ereticii au cutezat să facă și aceasta: să se arate că ei știu mai multe chiar și decât Mântuitorul. Au stabilit, prin semne mincinoase, ca

dată a venirii Domnului anul 1843, apoi anul 1844, pe temeiul că în pilda celor zece fecioare se spune că Mirele a întârziat de la nuntă (Mt. 25, 5) -, iar apoi, văzând că s-au înșelat și au greșit, în loc să se pocăiască și să se smerească, au scornit alt cuvânt de înșelare a celor neștiutori, spunând că Iisus Hristos a venit, dar s-a arătat numai sfinților, *în cer, în duh*... Culmea îndrăznelii și a ticăloșiei !... Dar până atunci, fraților, unde a fost Iisus Hristos: nu tot în cer ? ... Și cum era: nu în duh ? ...

Tot în deșert iau ereticii și *istoria Bisericii*. Ereticii vremii noastre nu au istorie mai veche de unul, două sau cel mult trei veacuri. La noi s-au răspândit abia de o jumătate de veac, unii sub ochii noștri. Satele și orașele noastre nu i-au cunoscut decât de ieri, de alaltăieri. Totuși, ca să arate că ei sunt „Biserica lui Hristos", ereticii nu se sfiesc să exproprieze istoria Bisericii, să și-o însușească, să o schimbe unde și cum voiesc, și să spună că aceasta e istoria lor. Noi am mai pomenit și am mai spus că ereticii - deși se declară că sunt ai lui Hristos -, se țin de Luther, de Smith, de Miller, de Parhom, de Russel și de eresurile lor. Nu sunt ai lui Hristos; *nu au istorie, decât de la întemeietorii lor*; nu fac parte din Biserică, deoarece au pus *alte temelii*, „afară de cea pusă" (I Cor. 3, 11).

Ereticii deci iau în deșert Sfânta Scriptură și istoria Bisericii. Greșesc amar - cu știință, cu silință și voință - prin cuvintele și învățăturile lor eretice. De aceea fac păcate mari, neiertate, despre care vor da deama, precum este scris: „Că de orice cuvânt deșert, pe care-l vor grăi oamenii, vor da seamă în ziua judecății" (Mt. 12, 36).

Păcatele ereticilor sunt *hule împotriva Duhului Sfânt, răzvrătiri împotriva Duhului Adevărului* (In 15, 26). Aceste păcate nu se iartă nici acum, nici în veacul viitor, precum iarăși este scris: „Toate păcatele și

toate hulele se vor ierta fiilor oamenilor, dar *cine va huli împotriva Duhului Sfânt nu are iertare în veac, ci este vinovat de osânda veșnică"* (Mc. 3, 28-29).

Cum se nasc eresurile

Ca toate păcatele, eresurile se zămislesc mai întâi în inimă, pentru că din inimă ies „gândurile rele" (Mc. 7, 18-23). Gândurile rele spurcă inima, și dintr-o inimă spurcată ies cuvinte și învățături greșite.

La prihana inimii se adaugă trufia minții. Ereticii sunt oameni care se încred în puterea minții lor. Își închipuie că numai ei cunosc adevărul. Se cred înțelepți și astfel se trufesc. Trufia însă, în loc să aducă limpezire, aduce întunecarea minții. În fața minții lor de *„apostoli mincinoși, lucrători vicleni care au chip de apostoli ai lui Hristos...,* satana se preface în înger de lumină" (II Cor. 11, 13-14), vine cu Biblia în mână și începe a-i ispiti, cum a ispitit și pe Mântuitorul în pustie (Lc. 4, 1-12). Când le șoptește pe ascuns, când le strigă în gura mare: nu vă mai faceți sfânta cruce, nu vă mai botezați copiii, nu mai respectați tradiția Bisericii, țineți sâmbăta în locul Duminicii, lepădați-vă de sfinți și de icoane, nu vă mai rugați în limba părinților voștri, ci grăiți și bolborosiți în limbi nemaiauzite, lăsați să vă conducă „numai Biblia"... Cu astfel de cuvinte amăgitoare, „tatăl minciunii" (In 8, 44) înșală și pierde multe suflete slabe de înger.

Trufia minții și slăbirea credinței la eretici se arată în neascultarea față de Biserică. Ereticul începe să meargă pe o cale greșită din clipa în care se desparte de crezul și de canoanele Bisericii. El caută o credință „nouă", o cale „nouă", care tocmai prin noutatea ei este greșită. Biserica este una, sfântă, sobornicească și apostolică. A doua, a treia, a zecea sau a suta „biserică" nu poate să mai fie a lui Hristos, căci *„nimeni nu mai poate să pună altă temelie, afară de cea pusă"* (I Cor. 3, 11). Prin faptul că ereticii nu mai ascultă de Biserică, ei rămân străini de învățăturile și binecuvântările ei, ca niște păgâni și vameși (Mt. 18, 17).

Despărțiți de Biserică, ereticii iau „chip de apostoli ai lui Hristos", cum „însuși satana se preface în înger al luminii" (II Cor. 11, 13-14). Cu Biblia în mână, luată de la Biserică, ei caută să-și îndreptățească eresurile lor. Ei știu că Sfânta Scriptură între toate cărțile din lume este cea mai răspândită și se bucură de cea mai mare autoritate. Dar greșeala lor se vădește și aici în rătăcirile lor. Toți ereticii își întemeiază eresurile pe Sfânta Scriptură, care-i osândește și-i mustră, fără cruțare, tocmai pentru că o tălmăcesc în tot felul, de capul lor.

Biserica Ortodoxă îi învață pe fiii ei că fiecare creștin poate și e bine să citească Sfânta Scriptură, dar nu și să o tâlcuiască, tocmai pentru nenumăratele eresuri care s-au născut din tâlcuirea ei greșită.

„Mai înainte de toate, trebuie să știți - scrie Sfântul Apostol Petru - că *nici o proorocie* (învățătură) *a Scripturii nu se tâlcuiește după bunul plac al fiecăruia"*... (II Pt. 1, 20). Din „bunul plac al fiecăruia" s-au născut toate eresurile. De aceea tâlcuirea dreaptă a Bibliei o face numai Biserica și de aceea la tâlcuirea Bibliei trebuie să ascultăm de Biserică, sub îndrumarea Părinților, ierarhilor, slujitorilor și soboarelor ei.

Una dintre pricinile care dau naștere la eresuri este încercarea de a tălmăci învățăturile cele mai grele și tainele cele mai adânci despre care ne vorbește Sfânta Scriptură. Apostolul Petru scrie că în epistolele Apostolului Pavel „sunt *unele lucruri cu anevoie de înțeles, pe care cei neștiutori și neîntăriți le răstălmăcesc, ca și pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzanie"* (II Pt. 3, 15-16). Ereticii se leagă tocmai de aceste locuri greu

de înțeles, încercând să le dezlege înțelesul. Se leagă de Apocalipsă, de cărțile profeților și de Sfintele Taine ale Bisericii, care prin însăși numirea lor ne arată că adevărurile lor sunt ascunse cu șapte peceți, și care tocmai de aceea se primesc *prin credință,* pentru că nu avem pentru ele altă cale de primire și de înțelegere.

Iată, așadar, *cum se nasc eresurile.* Ele izvorăsc *din gândurile cele rele ale inimii, din trufia minții, din slăbirea credinței, din încercarea de a tălmăci locurile cele mai grele din Sfânta Scriptură și din neascultarea față de Biserică.*

Odată răzvrătiți și căzuți în eresuri, ereticii își iau titlul de „apostoli", „evangheliști", „misionari", „predicatori", și altele asemenea acestora. Dumnezeu îi descoperă că merg pe căi greșite, căci, deși toți se laudă că se țin numai de Biblie, poartă alte și alte numiri, merg pe alt drum, întemeiază alte și alte adunări, propagă alte și alte învățături. De multe ori unul și același predicator a trecut prin toate sectele și, în cele din urmă, sau se întoarce pocăit la Biserică, sau se pierde din rea credință.

Dumnezeu îi descoperă și în alt fel. Nici un eretic nu lucrează cum lucrau Sfinții Apostoli și urmașii lor. Apostolii predicau Evanghelia Domnului prin temple și sinagogi, pe față, limpede și cu credință puternică până la moarte. Apostolul Pavel, după 14 ani de la întoarcerea sa la Hristos, s-a dus la Apostolii cei mai cu vază din Ieruselim, ca să-și arate și să-și lămurească Evanghelia pe care o propovăduia, să se pună de acord cu ei, ca nu cumva - zice el - prin învățături greșite, *„să alerg sau să fi alergat în zadar"* (Gal. 2, 1-2). Ereticii noștri lucrează tocmai pe dos, pe ascuns și la întuneric, pe la margini de sate și orașe. Nu apare nici unul într-o sfântă biserică, nu se duc la nici un episcop sau preot să

spună: iată ce cred și ce învăț eu... Nici unul nu face așa, ci - întocmai cum a spus Mântuitorul - toți sar pe aiurea, peste gard, în staulul oilor Bisericii, ca „să fure și să junghie și să piardă", și de aceea, pe cea mai bună dreptate, Iisus Hristos îi numește *furi și tâlhari* (In 10, 1, 10); furi - adică hoți de cele sfinte (iau Biblia din Biserică și o răstălmăcesc); tâlhari, adică ucigași ai credinței celei adevărate în sufletele celor slabi de înger. Apostolul Pavel le zice *„lupi răi"* (Fapte 20, 29), adică fiare sălbatice, de care orice om se ferește, cu groază, deși lor le place să se numească, fățarnic și fals, „copiii lui Dumnezeu", adică tocmai ceea ce nu sunt.

Răspândirea eresurilor

De la Simon Magul și până astăzi s-au ivit, s-au răspândit și au dispărut o mulțime de eresuri. În primele zece veacuri ale Bisericii, se pot număra peste o sută de eresuri. Nu a mai rămas decât numele lor; toate au pierit în nimicul din care au ieșit.

În veacurile din urmă numărul lor iarăși a crescut înspăimântător. De când marele eretic german, fost călugăr catolic, Martin Luther, a împământenit regula că fiecare om poate să tălmăcească Biblia și să-și aleagă credința după mintea și priceperea lui, eresurile se răspândesc în toată lumea, ca umezeala în pereții caselor, ca neghina în grâu, ca buruienile netrebnice între florile grădinii.

De numele lor nu ne ocupăm, că sunt prea bine cunoscute. Ne interesează mai mult căile, învățăturile și mijloacele prin care se răspândesc, pentru ca să știm să ne ferim de otrava lor aducătoare de pierzanie și moarte sufletească.

Ereticii lucrează cu Biblia. N-ar fi nici un rău în munca aceasta, dacă n-ar lua în deșert cuvântul

Sfintei Scripturi, dacă n-ar folosi autoritatea și puterea Evangheliei în slujba eresurilor lor. Aci e primejdia. Cuvântul lui Dumnezeu e viu și lucrător; pătrunde în inimă ca o sabie cu două tăișuri (Evr. 4, 12; Apoc. 2, 12). Acest cuvânt îl folosesc ereticii, ca să înșele pe cei neștiutori și neîntăriți.

Ei își încep propaganda aruncând în sufletele celor ce le ies în cale cuvinte de îndoială față de învățătura creștină ortodoxă, vorbe de batjocură față de Biserică și cu deosebire față de preoți. În același timp, știu să spună că în Biblie se scrie altfel decât învață preoții Bisericii, și cei ce nu ascultă de învățăturile lor (ale ereticilor), sunt pierduți.

Mai departe, ereticii se leagă de cruce, de icoane, de sfinți, de vii și de morți, de sfintele taine și de slujitorii lor. În același timp, știu să răspândească foi și broșuri, pe care se pricep să le laude, ca și când numai în paginile lor s-ar cuprinde adevărul mântuirii. Dacă le spui că sunt *eretici* (Tit 3, 10), se supără, deschid Biblia și o iau de mărturie pentru spusele lor. Dacă le spui că și „satana se preface în înger de lumină" (II Cor. 11, 14), ei spun că se întemeiază pe Biblie și s-au născut din Biblie. Adevărat că s-au născut din Biblie, dar *sunt ceruți de Biblie sau sunt osândiți de Biblie ?*... Toate sectele și eresurile sunt mustrate, combătute și osândite de Sfânta Scriptură. Mulțimea lor arată, *le vădește* că Biblia este împotriva lor. Dacă le spui că se iau după „învățători mincinoși" (II Pt. 2, 1), ei se laudă că au neamuri prin Germania, Anglia și America, oameni mari, școli, profesori, asociații și „biserici" care numără milioane de credincioși. Dacă le spui că vin cu „legi" noi, cu *„învățături străine"* (Evr. 13, 9), care strică învățătura cea veche și sănătoasă a Bisericii, ei răspund că Biserica a rătăcit, și ei (ereticii) sunt urmașii celor dintâi creștini.

Greșeala cea mai mare a ereticilor este lupta lor de a schimba învățăturile cele drepte ale religiei celei sfinte ale Bisericii, în loc să schimbe năravurile cele rele ale oamenilor.

Un țăran român, care a scăpat din mrejele sectarilor, mărturisea cu multă înțelepciune că trebuie *să căutăm reforma omului, nu reforma religiei*; părăsirea năravurilor rele, nu a Bisericii.

Pe noi ne doare, dar nu trebuie să ne sperie, propaganda și răspândirea eresurilor. Ele nu țin mai mult de 2-3-4-5 veacuri. Nu avem nici un eres din vremea Apostolilor sau a primilor creștini. Ele vin și se duc, întocmai ca modele, căci sunt de la oameni; iar Biserica rămâne, pentru că e de la Dumnezeu.

În vremea ereticilor arieni și a ereticilor iconoclaști (contra icoanelor), existau chiar și împărați eretici. Totuși eresurile lor au pierit, pentru că nu erau de la Dumnezeu. Minciuna piere și adevărul rămâne, căci *împotriva adevărului nu avem nici o putere, ci numai pentru adevăr* (II Cor. 13, 8).

Ereticii au zel, dar nu au pricepere. Vom dezvălui învățăturile lor greșite, pe rând și cu toată răbdarea. Creștinismul nu e numai Biblia. E și Biserica împreună cu datoria, cultul, slujitorii, crezul, credincioșii și tradiția celor douăzeci de veacuri creștine.

Chiar dacă ar fi „numai Biblia", și aceasta este împotriva ereticilor și a eresurilor. Ereticii se întemeiază pe Biblie, dar Biblia este împotriva lor. Ereticii citesc Biblia, dar nu cunosc adevărul cuprins în Biblie; se îndreptățesc cu Biblia, dar o răstălmăcesc (II Pt. 3, 16). Biblia susține unitatea Bisericii și a crezului creștin; ereticii susțin dezbinările și eresurile împotriva Bisericii. Ereticii se consideră toți apostoli; Apostolul Pavel scrie că *nu toți sunt apostoli* (I Cor. 12, 29; Efes. 4, 11). Ereticii se fac învățători; Apostolul Iacob scrie: „Fraților, *nu vă faceți mulți învățători,*

știind că mai mare osândă vom lua" (3, 1). Ereticii se luptă, dar fără să se încununeze, pentru că scris este: *„Chiar de se va lupta cineva, nu se încununează dacă nu se va lupta după rânduială"* (II Tim. 2, 5).

„Litera omoară, duhul face viu"

Sfântul Apostol Iuda Tadeul sau Lebeul, fratele sfântului Apostol Iacob (Mt. 13, 55), ne face următorul îndemn:

„Iubiților, punând toată râvna să vă scriu despre mânduirea cea de obște, m-am văzut silit să vă scriu și să vă îndemn ca *să luptați pentru credință, așa cum a fost dată ... sfinților, odată pentru totdeauna"* (Iuda, v. 3).

Din cuvintele sfântului Apostol Iuda înțelegem că învățătura creștină, în întregimea ei, este dată *sfinților*, iar prin *„sfinți"* înțelegem proorocii și Apostolii Domnului, cărora li s-a încredințat „odată pentru totdeauna" învățătura religiei creștine.

Din cuvintele sfântului Apostol Iuda, ca și din cuvintele sfântului Apostol Pavel (Efes. 4, 5), se vede limpede că nu există decât o singură credință (învățătură) creștină: aceea care a fost dată de la început, odată pentru totdeauna, de către Iisus Hristos Domnul nostru, sfinților Săi Apostoli. Un Domn și o credință, un Botez și o Biserică.

Ereticii aduc cu ei alte credințe și prin aceasta se despart de Biserică și de „credința dată sfinților odată pentru totdeauna". Ei vin cu alte credințe, cu alte rânduieli, cu alte învățături, care nu sunt de la sfinți Apostoli, ci de la Luther, Calvin, Smith, Russel, Miller, Parhom și de la ceilalți mari eretici ai veacurilor din urmă.

„Dintre noi au ieșit, dar nu erau dintre noi, căci de ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi, ci, ca să se arate că nu sunt dintre noi, de aceea au ieșit" (I In 2, 19).

Adevărul acesta este așa de limpede, încât nici un om cinstit nu-l poate tăgădui. Trebuie să fii eretic pentru ca să ai curajul să închizi ochii în fața soarelui și să strigi că nu există soare; sau să vii cu o credință, de ieri de alaltăieri, și să spui că-i „apostolică" și „evanghelică".

Am mai spus deseori că ereticii se declară oamenii Bibliei, și numai ai Bibliei. Nu le trebuie nici preoți, nici Biserică, nici Taine și nici un alt mijloc de sfințire. Ei se țin numai de Biblie, de litera Bibliei, cum se țineau de „litera legii" iudeii când L-au răstignit pe Iisus și Saul când a prigonit pe creștini.

De departe îi poți recunoaște, cu Biblia subsoară, și dacă intri cu ei în vorbă despre tainele credinței, repede îți deschid Biblia și-ți înșiră stihuri după stihuri, ca să-ți arate că învățătura lor e cea adevărată și credința Bisericii este greșită.

În zadar le vei răspunde, tot cu Biblia în mână, că ei sunt eretici, că Hristos a lăsat numai o credință, că învățătura Bisericii se întemeiază pe Sfânta Scriptură și pe mărturiile sfinților și ale martirilor. Osteneala de a-i lămuri este de cele mai multe ori zadarnică, deoarece ei se țin de literele Bibliei, mai mult decât de înțelesul lor.

Această greșeală a lor o învederează sfântul Apostol Pavel când scrie Corintenilor că Dumnezeu, prin Iisus Hristos, „ne-a învrednicit pe noi *să fim slujitori Noului Testament; nu ai literei, ci ai duhului, căci litera ucide, iar duhul face viu"* (II Cor. 3, 6).

Pavel însuși fusese un slujitor al slovei care omoară, când prigonea pe creștini, dar după ce i-au căzut solzii de pe ochi (Fapte 9, 18), a devenit slujitor al Duhului dătător de viață.

Sfântul Maxim Mărturisitorul, care a plătit cu limba și cu mâna dreaptă credința ortodoxă, scrie pe bună dreptate că „părerile care se nasc din atenția

îndreptată numai la litera Scripturii și socotințele pătimașe ce se ivesc din privirea celor văzute numai cu simțurile, sunt cu adevărat solzi așezați pe puterea străvăzătoare a sufletului, care împiedică străbaterea la Cuvântul neștirbit al adevărului".

Ereticii sunt oamenii slovei care ucide. Mintea lor este acoperită de văluri și ochii de solzi, care nu-i lasă să vadă adevărul.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, noi vom încerca să le ridicăm vălul de pe minte și solzii de pe ochi, pentru ca să vadă limpede adevărul, în lumina Duhului dătător de viață.

TRADIȚIA

Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție

Luându-se după litera care omoară Duhul adevărului, ereticul atacă fără încetare, cu Biblia în mână, învățăturile cele drepte ale Bisericii creștine. Mai întâi atacă învățătura despre cuvântul lui Dumnezeu și despre izvoarele lui; apoi învățăturile despre sfânta Cruce, despre sfânta Biserică, despre mântuire, despre sfintele taine și așa mai departe.

Biserica creștină ortodoxă învață și mărturisește că descoperirea dumnezeiască, adică cuvântul lui Dumnezeu, se află cuprinsă în Sfânta Scriptură și în sfânta tradiție. Ereticii spun: Nu, cuvântul lui Dumnezeu se cuprinde numai în Biblie. Tradiția este un adaos de la oameni, și de aceea trebuie înlăturată.

Care este adevărul ? Vom înșira pe rând faptele și întâmplările din care se vede limpede că greșeala este de partea ereticilor și că Biserica merge pe calea cea dreaptă, fără să se abată de la adevăr.

Atât în Vechiul, cât și în Noul Testament *mai întâi a fost tradiția*, apoi Scriptura. Mai înainte de a trăi Moise și ceilalți prooroci și scriitori sfinți, care au scris cărțile Vechiului Testament, a fost tradiția religioasă; au fost patriarhii, care s-au rugat, au zidit altare și au adus jertfe bunului Dumnezeu, fără să aibă Scriptura. În vremea Noului Testament, creștinismul s-a răspândit în toate orașele mari ale împărăției romane înainte de a se scrie vreo Evanghelie. Biserica s-a întemeiat în Ierusalim și Evanghelia s-a răspândit în Antiohia, Damasc, Efes, Atena, Corint, Alexandria, Roma și în celelalte centre mari ale împărăției romane, fără să existe vreo carte scrisă

din Noul Testament. După cum ne învață istoria bisericească, cărțile Noului Testament au început să se scrie abia de la anul 50 după Hristos, în orice caz abia după 10-15 ani de la întemeierea Bisericii. În acest timp, de la întemeierea Bisericii și până la începutul scrierii cărților Noului Testament, numai cuvântul se răspândea, cuvântul cel viu al Evangheliei, predicat din gură în gură și de la inimă la inimă. Așa încât sfântul Irineu, care a murit la anul 202, a spus numai adevărul când a scris că: „Neamurile au crezut în Hristos fără cerneală și hârtie". Adică păgânii s-au creștinat prin cuvântul sfinților Apostoli și al misionarilor creștini, nu pe temeiul cărților scrise.

Alt fapt de o însemnătate deosebită pentru argumentarea noastră întâlnim în felul de a lucra al Mântuitorului. *Iisus Hristos nu a scris nimic.* El a predicat, a vestit Evanghelia prin viu grai și prin pilda vieții Sale, iar Apostolilor nu le-a dat porunca să scrie, ci să predice, să învețe, să propovăduiască Evanghelia la toate neamurile (Mt. 28, 19-20; Mc. 16, 15).

Apostolii înșiși nu au scris din dorința de a ne lăsa cărți scrise, ci mai ales din nevoia de a propovădui Evanghelia. Din 12 Apostoli, abia șase au scris (Matei, Ioan, Pavel, Iacob, Petru și Iuda Tadeul) și aceștia mai mult din nevoi și interese locale și personale, decât generale. Matei scrie pentru iudei; Ioan scrie împotriva ereticilor care tăgăduiau dumnezeirea Fiului; Pavel scrie către creștinii din diferite localități (Corint, Galatia, Efes, Filipi, Colose, Tesalonic, Roma) sau anumitor persoane (Tit, Timotei, Filimon); Iacob scrie către „cele 12 seminții care sunt în risipire"; Petru scrie creștinilor din Asia Mică; Iuda scrie o epistolă alcătuită din 25 versete. Despre ceilalți șase Apostoli nu se știe dacă au scris ceva, căci nu ne-au lăsat nici o urmă. Dar este evident că toți au predicat, până la moarte.

Iisus Hristos a predicat trei ani și jumătate, fără să scrie nimic. Cei 12 Apostoli au predicat până la moarte; abia șase dintre ei au scris, dar foarte puțin din ceea ce au predicat. Iar din acești șase, doi: Iacob și Iuda, mai mult ca sigur nu au fost din numărul celor 12 Apostoli, ci au făcut parte dintre rudeniile (frații) Domnului. Cât privește pe Apostolul Pavel, e știut că el a predicat în Corint un an și jumătate (Fapte 18, 11), în Efes trei ani, „ziua și noaptea" (Fapte 20, 31), în Siria și Cilicia paisprezece ani și în Roma doi ani - peste 28 ani -, pe lângă ceilalți ani de călătorii misionare, prin orașele și țările despre care ne vorbesc Faptele Apostolilor. Ce sunt epistolele lui, cărțile lui, care se citesc în câteva ore, față de lucrarea lui misionară care a ținut până la moarte ?!

Și, în fine, unde avem cuprinsă în întregime învățătura Mântuitorului și cea a sfinților Săi Apostoli ? Unde este scrisă învățătura despre împărăția lui Dumnezeu, vestită „timp de patruzeci de zile" după înviere (Fapte 1, 3) ? Unde sunt scrise lămuririle date în drumul spre Emaus, despre cele scrise „în legea lui Moise, în prooroci și în psalmi" cu privire la Iisus Hristos (Lc. 24, 44) ? Unde sunt cuprinse învățăturile predicate la toate neamurile, de la întemeierea Bisericii și până când au început a se scrie cărțile Noului Testament ?

La întrebările acestea, ereticii nu pot răspunde sau, dacă răspund, ocolesc adevărul.

Noi răspundem - și împreună cu noi răspunde Biserica întreagă: *în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție.*

Ce este Sfânta Tradiție ?

Toți oamenii trăiesc în și din tradiție. Toți se bucură de binefacerile tradiției. Cei mai mulți dintre ei sunt gata să o apere cu prețul vieții lor. Numai

puțini oameni, mai mult din neștiință sau din răutate, au curajul să tăgăduiască sau să bârfească tradiția.

Ce este tradiția?

Prin tradiție înțelegem toată munca și toată zestrea pe care urmașii o moștenesc de la înaintași. Tot ce moștenim de la părinți și de la moși-strămoși este tradiție sau predanie (predare de la înaintași la urmași). Obiceiurile pământului sunt tradiție, moșia părinților e tradiție, limba e tradiție, sângele e tradiție, învățătura e tradiție, viața e tradiție, sufletul e tradiție, patria e tradiție, Biserica e tradiție, cea mai veche, cea mai venerabilă și cea mai puternică tradiție. Nici cultură, nici civilizație, nici stat, nici societate, nici familie, nici istorie, nici progres, nici Biserică, nici viață nu pot exista fără tradiție. Cine rupe legăturile - prin miile de fire văzute și nevăzute ale tradiției - cu trecutul, rupe firul progresului, rupe firul culturii, rupe firul vieții. Noi toți trăim și prosperăm prin munca înaintașilor, prin tradiție. Popoarele care n-au tradiție, de pildă țiganii, n-au nici cultură, nici stat, nici viață statornică. „Prezentul și viitorul sunt fiii trecutului", se spune cu desăvârșită dreptate.

Iată ce este tradiția și ce însemnătate are ea în viața omenirii. Aceeași însemnătate, încă și mai mare, o are în viața și istoria Bisericii. Cei mai mulți nu cunoaștem religia din școli și din cărți, ci mai mult din Tradiție. În Biserică, prin Tradiție înțelegem toate învățăturile și rânduielile pe care Mântuitorul Iisus și sfinții Apostoli le-au lăsat ucenicilor și urmașilor lor. Sfânta Tradiție este însăși religia creștină, învățătura creștină nescrisă la început, moștenită de la sfinții Apostoli prin sfinții Părinți.

Știm sigur că Iisus Hristos n-a scris nimic, iar Apostolii au scris foarte puțin din ceea ce au predicat. Atunci ce s-a ales de învățăturile Domnului și ale

Apostolilor? Au rămas *nescrise*, dar s-au transmis prin viu grai, și astfel s-au păstrat între creștini, în memorie, în amintire, din neam în neam, de la părinți la copii și de la copii la nepoți, până când s-au pus în scris. Toată comoara aceasta de învățături și rânduieli sfinte, care ne-a rămas de la Mântuitorul și Apostolii Săi, se păstrează în *Sfânta Tradiție*.

Cu vremea, Sfânta Tradiție a fost pusă în scris și astăzi ne stă la îndemână, ca să ne folosim de luminile ei.

Bine, răspund și ne întreabă ereticii, dar *unde putem afla noi Tradiția scrisă*, ca să o vedem și să luăm cunoștință de cuprinsul ei? Iată răspunsul:

1. Cea dintâi Tradiție creștină scrisă este *Noul Testament*. Aici se cuprinde o parte din învățăturile Domnului și ale Apostolilor. Vom vedea altă dată ce spune Noul Testament despre Sfânta Tradiție și de unde știm că cele patru Evanghelii nu cuprind toate învățăturile Mântuitorului.

2. *Cărțile bisericești*, care se folosesc la slujbele dumnezeiești: *Liturghierul* (cartea după care se oficiază sfintele Liturghii), *Molitfelnicul* (cartea după care se săvârșesc sfintele Taine și diferitele slujbe religioase), *Octoihul* (cartea celor opt glasuri), *Triodul* (cartea slujbelor bisericești de la Duminica Vameșului până în sâmbăta Paștilor), *Penticostarul* (cartea slujbelor bisericești de la Sfintele Paști până la Duminica întâi după Rusalii), *Ceaslovul* (cartea ceasurilor, acatistelor și paraclisclor) și *Mineele* (cele 12 cărți în care se cuprind, după luni, rânduielile slujbelor pentru zilele sfinților).

3. *Canoanele* sau hotărârile dogmatice ale soboarelor ecumenice.

4. *Crezul* și *Mărturisirile de credință* ale Bisericii din primele opt veacuri creștine.

5. *Scrierile Sfinților Părinți* până la al șaptelea sinod ecumenic, ținut în anul 787.

6. *Biserica*. Cea mai vădită mărturie a Sfintei Tradiții este însăși Biserica. Viața Bisericii este viața creștină organizată, moștenită și continuată din veac în veac până astăzi. Tradiția este viața Bisericii, însăși Biserica, cu valul ei de viață născută de la Iisus Hristos și continuată - ca valurile apelor - de-a lungul veacurilor, însăși *Biserica vie*, trăită și moștenită din neam în neam.

Acesta este răspunsul cel bun despre Sfânta Tradiție. Cine vrea să cunoască Sfânta Tradiție, să citească Noul Testament, toate cărțile bisericești, toate canoanele și toate scrierile sfinților Părinți, și se va lămuri. Cu alte cuvinte, să se țină de Sfânta Biserică, de toate cărțile, darurile și comorile ei sfinte.

Predania omenească și predania dumnezeiască

Ereticii nu primesc alt îndreptar pentru învățătura și credința lor decât Biblia, și aceasta citită și tălmăcită după mintea și priceperea întemeietorilor sectei lor. Toate comorile Sfintei Tradiții, toată munca sfinților Părinți, mărturisirile martirilor, sfintele Liturghii, canoanele și Crezul, ei le înlătură, ca și când ar fi simple ceremonii, lucrări, obiceiuri și *predanii omenești*.

Ca să-și îndreptățească părerea și credința lor, ereticii iau diferite cuvinte răzlețe din Vechiul și Noul Testament, pe care le înfățișează ca dovezi împotriva Sfintei Tradiții. Astfel, citează versetul din Deuteronom (4, 2), în care Moise spune: „Să nu adăugați nimic la cele ce vă poruncesc eu, nici să lăsați ceva din ele". Alt argument este luat din cuvintele Mântuitorului despre datinile și rânduielile omenești, adresate fariseilor: „Voi ați înlăturat porunca lui Dumnezeu pentru datina voastră..."; „Voi ați înlăturat porunca lui Dumnezeu, prin datina voastră..."; „Ați desființat porunca lui Dumnezeu, ca să țineți datina voastră..."; „Poporul acesta... în zadar mă cinstește învățând învățături omenești..." (Mt. 15, 3, 6-9; Mc. 7, 9).

Alte cuvinte sunt luate din Epistola Apostolului Pavel către Corinteni (I Cor. 4, 6): „Să nu treceți peste ce este scris" și din Apocalipsă (22, 18): „De va mai adăuga cineva ceva la cuvintele proorociei acestei cărți, Dumnezeu va trimite asupra lui plăgile ce sunt scrise în cartea aceasta".

Ereticii se leagă de toate aceste versete și jură că ele sunt scrise împotriva Sfintei Tradiții. Greșeala lor iese ușor și limpede la iveală, dacă luăm seama la înțelesul adevărat al cuvintelor de mai sus. Astfel, dacă luăm cuvintele din Deuteronom (4, 2) în înțelesul că nu mai trebuie adăugat nimic la ceea ce a spus Moise, atunci trebuie să păstrăm din Biblie numai cele cinci cărți ale lui Moise (Facerea, Ieșirea, Leviticul, Numerii și Deuteronomul), iar celelalte cărți, de la Iosua Navi și până la Apocalipsă, să le înlăturăm, deoarece toate sunt adăugate în Biblie după cărțile lui Moise. Vede oricine că înțelesul acesta este greșit, eretic. Moise nu se gândește nici la Sfânta Tradiție, nici la cărțile care s-au scris după moartea lui, ci numai la cărțile scrise de el însuși, și în special la Deuteronom. La aceste cărți și la poruncile scrise în ele, după cum e și firesc, nu trebuie adăugat nimic, dar nici lăsat afară din ele. Atâta tot și nimic mai mult.

Cuvintele Mântuitorului despre datinile, rânduielile și învățăturile omenești, de asemenea, nu se referă la Sfânta Tradiție. Iisus Hristos osândește *datinile și rânduielile fariseilor fățarnici*, care strâmbaseră până și porunca a cincea, despre cinstirea părinților (vezi Mt. 15, 1-9) și altele, iar nu Tradiția creștină, învățătura evanghelică rămasă multă vreme nescrisă.

Cu privire la aceasta, El poruncește să se învețe, să se răspândească și să se păzească până la sfârșitul veacurilor: *„Toate câte v-am poruncit"*... (Mt. 28, 19-20; Mc. 16, 15). Biserica nu a ținut niciodată datinile fariseilor, ci s-a lepădat de ele pentru totdeauna.

Cuvintele Apostolului Pavel (I Cor. 4, 6) se referă la cele scrise de Apostol Corintenilor, mândri și lăudăroși, ca să se țină de ceea ce e scris, adică *să se laude în Domnul* (I Cor. 1, 31); iar versetul din Apocalipsă (23, 18) blesteamă pe cel ce adaugă ceva la cuvintele proorociei acestei cărți, adică la Apocalipsă, la care nimeni, nici Sfânta Tradiție nu are nimic de adăugat.

Prin urmare, nici una dintre tâlcuirile ereticilor nu stă în picioare. Toate sunt greșite.

Noi recunoaștem că sunt și tradiții omenești, dar Biblia totdeauna a făcut deosebire între tradițiile omenești și Tradiția dumnezeiască. Încă de când s-au scris cărțile Noului Testament, s-au ivit cărți scrise de eretici, după tradiții sau predanii omenești, date ca și când ar fi de la Apostoli. Astfel au fost Evanghelii, Apocalipse și Fapte care au fost răspândite ca și când ar fi fost scrise de Apostolii Petru și Pavel, așa numitele cărți „apocrife", neadevărate. Biserica însă nu le-a admis. Ea a avut întotdeauna grijă ca să nu se strecoare în Sfânta Tradiție datini, cărți sau rânduieli omenești. Pentru Apocalipsă s-a dat lupta aproape șapte veacuri și abia la anul 692 (în sinodul trulan) s-a hotărât ca ea să facă parte dintre cărțile canonice ale Noului Testament.

Acesta este unul dintre marile merite ale Bisericii, că *a cernut cărțile adevărate dintre cele eretice și a ferit Sfânta Tradiție de predaniile omenești.*

Pe lângă acest fapt, Biserica nu admite nici o tradiție care este contrară Bibliei. Ce cuprinde și ce învață Biblia, aceea cuprinde și lămurește și Tradiția.

Ceea ce s-a scris până aici, și ceea ce se va mai scrie de aici înainte, se întemeiază tot pe cuvintele Sfintei Scripturi și foarte rareori pe cuvinte din Sf. Tradiție, ceea ce arată cât se poate de lămurit că *noi stăm și cu Sfânta Tradiție tot pe temeiul Sfintei Scripturi.* Noi urmăm întru toate sfatul sfântului Apostol Pavel adresat Colosenilor, și recomandăm acest sfat și ereticilor, care, atunci când atacă Sfânta Tradiție a Bisericii, nu fac altceva decât să urmeze o predanie omenească, un obicei rău, moștenit de la înaintașii lor, eretici ca și ei:

„Luați seama să nu vă fure cineva mintea cu filosofia și cu amăgirea deșartă, după predania oamenilor, după stihiile lumii, și nu după Hristos" (Col. 2, 8).

Evangheliile, despre Sfânta Tradiție

Ce spune Sfânta Scriptură despre Sfânta Tradiție ?

Am văzut dovezile pe care se întemeiază ereticii când înlătură Sfânta Tradiție. Nici una nu are nici o putere de convingere. Vom arăta acum *ce spune Sfânta Scriptură despre Sfânta Tradiție.* Dacă spune, întradevăr, să o înlăturăm, trebuie s-o ascultăm; dacă însă spune să o ținem, cuvântul lui Dumnezeu trebuie respectat și urmat.

Este un adevăr sigur că Iisus Hristos nu a scris nimic. Evanghelia Lui a fost predicată (Mt. 4, 23; Mc. 1, 14; Lc. 9, 6; In 2, 22; etc.) și a rămas nescrisă. Cei care au încercat să o pună în scris au fost mai întâi sfinții evangheliști: Matei, Marcu, Luca și Ioan. Matei și Ioan sunt din rândul Apostolilor; Marcu este ucenicul sfântului Apostol Petru, iar Luca este ucenicul sfântului Apostol Pavel. Primii doi, Matei și Ioan, au ascultat învățăturile Domnului de pe buzele Lui sfinte; cei doi din urmă, Marcu și Luca, le-au primit prin auzire de la Apostolii Petru și Pavel.

Întrebarea e: *Scris-au evangheliștii toate învățăturile Domnului ?* Răspunsul e: *Nu*. N-au scris decât o parte, și încă o mică parte, din ceea ce a învățat El vreme de trei ani și jumătate. Iată câteva probe: După înviere, Iisus Hristos a petrecut cu Apostolii „arătându-li-se timp de patruzeci de zile și grăind cele despre împărăția lui Dumnezeu" (Fapte 1, 3). Unde este scrisă și cuprinsă învățătura despre împărăția lui Dumnezeu pe care Iisus a predicat-o Apostolilor după înviere, *vreme de 40 de zile* ? Nu știm. A rămas nescrisă, în grai viu, *în Sf. Tradiție*.

Altă probă. În ziua învierii, Iisus Hristos se arată Apostolilor și le vorbește despre *„toate cele scrise în legea lui Moise și în prooroci și în psalmi pentru El"* (Lc. 24, 44). Unde sunt cuprinse aceste lămuriri ? Nu știm. Au rămas nescrise, în grai viu, *în Sfânta Tradiție*.

Alta. Sfântul Luca ne spune că, după ce au scris și alții despre învățăturile și faptele Domnului, vrea să scrie și el „toate, cu de-amănuntul de la început" (Lc. 1, 1-3). Dar a scris Evanghelistul Luca într-adevăr despre *„toate"* cuvintele și faptele Mântuitorului ? *Nu*. El a scris numai tot ce a auzit și a știut el, nu „toate" învățăturile și faptele Domnului.

Probele sigure ni le dă Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, care a scris Evanghelia a patra și ultima. În Evanghelia sa, Sfântul Ioan scrie despre o mulțime de fapte, minuni și învățături, care nu sunt cuprinse nici la Matei, nici la Marcu și *nici la Luca*. Aceasta este o probă. A doua, Sfântul Ioan, care e ultimul evanghelist (mort pe la anul 100), când își încheie Evanghelia nu uită să spună că nici el nu a scris toate cele ce a făcut și a învățat Iisus Hristos: *„Încă și alte multe semne a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta"* (In 20, 30). *„Sunt încă și alte multe câte a făcut Iisus, care de s-ar fi scris câte una mi se pare că nici în lumea aceasta n-ar încăpea cărțile ce s-ar fi scris"* (In 21, 25). Nici în Evanghelie, nici în Epistolele sale, Sfântul Ioan n-a scris tot ce a știut și a învățat despre Iisus, precum însuși mărturisește: *„Multe am să vă scriu, dar n-am voit să le scriu pe hârtie și cu cerneală, ci nădăjduiesc să viu la voi și să grăiesc gură către gură, ca bucuria noastră să fie deplină"* (II In 12). Aceleași cuvinte le repetă și în epistola III (v. 13-14). Prin urmare, Sfântul Ioan, cel din urmă Evanghelist, care cunoștea Evangheliile scrise înainte de el și cuprinsul lor, *mărturisește și repetă că multe dintre faptele și învățăturile lui Iisus Hristos au rămas nescrise*. Unde s-au păstrat toate acestea ? Nu știm. Au rămas nescrise, în grai viu, *în Sfânta Tradiție*.

Concluzia care se poate trage din cele scrise în Sfintele Evanghelii este deci clară: nu s-a scris tot ce a învățat Iisus Hristos, dar tot trebuie păstrat. Căci zis-a Domnul: „Mergând învățați toate neamurile, botezându-le ... și ... învățându-le *să păzească toate câte v-am poruncit*" (Mt. 28, 19-20). „Toate", nu numai unele; toate, *fie scrise, fie nescrise*; toate, adică amândouă: *și Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție*.

Apostolul Pavel despre Sfânta Tradiție

Cea mai bogată învățătură despre Sfânta Tradiție în Noul Testament o avem cuprinsă în Epistolele sfântului Apostol Pavel.

Astfel, el le scrie romanilor: „credința vine din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Dumnezeu" (10, 17). Mai departe: Și vă rog pe voi, fraților, *să vă păziți de cei ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățăturii pe care ați învățat-o; feriți-vă de ei*, că unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pântecelui lor; și *prin vorbe dulci și amăgitoare înșală inimile celor lesne crezători*" (Rom. 16, 17-18).

Către corinteni sfântul Apostol Pavel scrie: „Pentru aceasta am trimis la voi pe Timotei, care este fiul meu iubit și credincios în Domnul. *El vă va aduce aminte căile mele cele întru Hristos, așa precum învăț pretutindeni, în orice biserică*" (I Cor. 4, 17). „*Vă laud pe voi, fraților, că vă aduceți aminte de toate ale mele și țineți predaniile precum vi le-am dat*" (I Cor. 11, 2).

Către galateni scrie: „Chiar dacă noi înșine sau *un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care eu v-am vestit-o, să fie anatema*" (1, 8).

Către filipeni: „Cele ce *ați învățat* și *ați primit* și *ați auzit* și *ați văzut la mine, acestea să le faceți, și Dumnezeul păcii va fi cu voi*" (4, 9).

Către tesaloniceni: „Mai departe, fraților, vă rugăm și vă îndemnăm în Domnul Iisus, ca *așa cum ați primit de la noi* în ce chip trebuie să umblați și să plăceți lui Dumnezeu, *așa să prisosiți tot mai mult*... Nevoiți-vă a trăi în liniște, ca să vă faceți datoria și să lucrați cu mâinile voastre, *precum v-am poruncit*" (I Tes. 4, 1, 11). „Drept aceea, fraților, *stați neclintiți și țineți predaniile*, pe care le-ați învățat fie prin cuvânt, fie prin epistola noastră" (II Tes. 2, 15). „Vă poruncim, fraților, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă feriți de orice frate care umblă fără de rânduială, și nu după *predania primită de la noi*" (II Tes. 3, 6).

Către Timotei: „O, Timotee, *păzește ceea ce ți s-a încredințat*, depărtându-te de vorbirile cele deșarte și de împotrivirile științei mincinoase, de care legându-se unii, au rătăcit de la credință" (I Tim. 6, 20-21). „*Ține-te de dreptarul învățăturilor sănătoase*, pe care *le-ai auzit de la mine*, în credința și dragostea cea întru Hristos Iisus. *Păzește odorul cel bun ce ți s-a încredințat* prin Duhul Sfânt, care locuiește în noi" (II Tim. 1, 13-14). „Și *cele ce ai auzit de la mine* în fața multor martori, *acestea le încredințează la oameni*

credincioși, care vor fi destoinici să învețe și pe alții" (II Tim. 2, 2).

Însăși viața sfântului Apostol Pavel este un îndreptar minunat, cuprinzând o seamă de îndemnuri și porunci, peste care nici un creștin nu poate să treacă. Ce sunt acele „învățături primite" (nu citite), acele „căi", acele „predanii", acel „dreptar al învățăturilor" văzute, auzite, învățate și primite, acel „odor bun" care trebuie predat neschimbat la oameni destoinici să învețe și pe alții, acea Evanghelie predicată de Apostolul Pavel, pe care nici îngerii din cer nu au dreptul să o schimbe ? Toate acestea sunt unul și același lucru: sfânta comoară a învățăturilor și rânduielilor creștine moștenită de la Mântuitorul și de la Apostolii Săi, adică *Sfânta Tradiție*.

Aproape în toate epistolele sale, Apostolul Pavel nu uită să atragă atenția cititorilor săi asupra datoriei de a păstra neschimbată credința dreaptă și toată învățătura creștină, și în același timp de-a o preda mai departe, curată și neschimbată, urmașilor.

Dacă nici îngerilor din cer nu le este îngăduit să schimbe nimic din Evanghelia *vestită* de Apostolii Domnului, înseamnă că de păstrarea ei curată e legată o mare și grea răspundere în fața lui Dumnezeu.

Noi suntem conștienți de această răspundere și de aceea, cu Biblia în mână, strigăm de aici, ca și din fața sfântului Altar, către toți cititorii: *țineți predaniile sfinte*, că nu numai oamenii, dar nici îngerii din cer nu au dreptul să le schimbe.

„Țineți predaniile !..."

Tot ce învață Sfânta Scriptură despre Sfânta Tradiție se poate cuprinde în trei puncte, și anume:

1. *Nu s-au scris în Noul Testament toate învățăturile Domnului și ale Apostolilor.* Mântuitorul nu a scris nimic, iar Apostolii care au scris, au scris foarte puțin

din ceea ce au predicat. Prin urmare, o mare parte din învățăturile Mântuitorului, lăsate în grija Apostolilor, ca să le propovăduiască, au rămas nescrise, deci sunt cuprinse în Sfânta Tradiție.

2. *Trebuie păstrată și Sfânta Tradiție, ca și Sfânta Scriptură.* Biblia nu este împotriva Tradiției, cum spun ereticii, ci pentru Tradiție. Biblia ne obligă să ținem cu sfințenie atât ceea ce s-a scris, cât și ceea ce nu s-a scris, adică toată învățătura Domnului și a sfinților Săi Apostoli.

3. *Sfânta Tradiție ne este de cel mai mare ajutor în tălmăcirea corectă a Sfintei Scripturi.* Ea ne luminează locurile „greu de înțeles" despre care ne amintește sfântul Apostol Petru (II Pt. 3, 16). Sfânta Tradiție ne învață cum se organizează și se conduce Sfânta Biserică; cum se săvârșesc sfintele taine și dumnezeieștile slujbe; cum să botezăm copiii, cum să cununăm tinerii, cum să ne cuminecăm, cum să spovedim păcătoșii care se pocăiesc, cum să slujim sfânta Liturghie, cum se sfințesc preoții, cum se îngroapă morții. În toate aceste privințe nu avem în Sfânta Scriptură decât îndrumări și îndemnuri generale, pe care le putem împlini numai ținând seama de ceea ce ne învață Sfânta Tradiție.

Faptele Apostolilor istorisesc despre un oarecare famen, ministru de finanțe al reginei Candachia a Etiopiei, pe care diaconul Filip îl întâlnește citind din profetul Isaia cuvintele: „Ca un miel spre junghiere s-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celui ce o tunde, așa nu-și deschide gura Sa. Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat și neamul Lui cine-l va spune ? Că s-a ridicat de pe pământ viața Lui" (Is. 53,7; Fapte 8, 28-33). Deși om învățat, marele vistiernic nu înțelegea ceea ce citea. Numai după ce l-a lămurit diaconul Filip, a putut să înțeleagă că în versetele citite este vorba despre jertfa Mântuitorului (Fapte 8, 34-35). Iată cum Sfânta

Scriptură ne arată limpede că *avem lipsă de ajutoare la tălmăcirea ei*, ajutoare care încep cu Sfânta Tradiție.

Cât de trebuitoare este Sfânta Tradiție ca să tălmăcim corect Sfânta Scriptură ne arată mai lămurit decât orice *istoria ereticilor și a eresurilor.* Toți ereticii se țin de Sfânta Scriptură; cred în ea și spun că toate cele pe care le învață ei se întemeiază numai pe Sfânta Scriptură. Cu toate acestea, deși toți se țin de Sfânta Scriptură, *nu toți au aceleași învățături.* Toți umblă cu Biblia subsuoară, dar învățăturile lor se deosebesc unele de altele cum se deosebesc și fețele lor. Toți *rătăcesc cu Biblia în mână* și în felul acesta Dumnezeu descoperă că sunt rătăciți și că *nu sunt de la Dumnezeu* (Fapte 5, 38-39). Dacă ar fi de la Dumnezeu, toți ar trebui *să fie una*, precum vrea Domnul (In 17, 21). Ei însă sunt *dezbinați și rătăciți, pentru că au înlăturat Sfânta Tradiție.* Predania le-a stat în cale. De aceea au înlăturat-o, așa cum au înlăturat tot ce stă în calea rătăcirilor și a greșelilor lor: Biserica, Preoția, Liturghia, canoanele etc. Iar *ca să scape de cuvântul „predanie"* (grecește: praradosis) din Sfânta Scriptură și ca să înșele pe cei „lesne crezători" (Rom. 16, 18) și nepricepuți, *îl traduc greșit prin cuvântul „învățătură"* (vezi la I Cor. 11, 2; II Tes. 2, 15 și 3, 6). Fac întocmai ca și cu celălalt cuvânt care nu le place, „eretic", pe care iarăși, precum am văzut, ca să nu-i supere, îl traduc greșit.

E o greșeală fundamentală, deoarece atât în limba Noului Testament, cât și în general *în limba greacă, pentru „învățătură" există cuvântul „didascalia"* (și pentru învățător, „didascalos"). De aici avem și azi în limba română cuvântul „dascăl", care are același înțeles ca și cuvântul „învățătură" și „învățător", dar care *nu e totuna cu „paradosis", predania sau Tradiția.*

Ținând seama de toate greșelile pe care le-au făcut și le fac ereticii când spun că se țin numai de

Biblie și înlătură Tradiția, *noi ne luăm după glasul Bibliei și al Sfinților Apostoli, care ne poruncește să păstrăm Tradiția.*

„Țineți predaniile !..." (I Cor. 11, 3; II Tes. 2, 15), țineți tot ceea ce vi s-a încredințat: Biblia, Biserica, Liturghia, Crezul, canoanele, tot ceea ce se cuprinde în cărțile și rânduielile bisericești. Căci toate laolaltă formează moștenirea primită de la Apostolii Domnului și de la sfinții Părinți, toate laolaltă formează Sfânta Tradiție. Acesta e îndemnul Apostolilor și al Bisericii întregi.

„Țineți predaniile !" înseamnă: *păstrați tot ceea ce crede, păstrează și învață sfânta Biserică*, toată comoara de lumină a creștinătății, toate cele auzite, văzute, învățate și primite (Filip. 4, 9) de la Apostolii, sfinții și martirii Bisericii.

Țineți predaniile, „fără pată și fără vină" (I Tim. 6, 14), căci veți răspunde în fața lui Dumnezeu pentru păstrarea, împlinirea și predarea lor mai departe urmașilor.

Aceasta e învățătura Sfintei Scripturi despre Sfânta Tradiție: *să o păstrăm, nu să o înlăturăm*, sau să formăm *o tradiție nouă*, din poezii, ceremonii și cântări cu mandoline și ghitare, foarte asemănătoare celor lumești, *cum fac ereticii.*

Bisericile care păstrează și cinstesc Sfânta Tradiție ca și Sfânta Scriptură (Biserica ortodoxă și cea romano-catolică) au cea mai mare unitate de credință, iar sectele care se țin numai de Biblie, în număr de peste cinci sute, nu au nici o unitate de credință. Nu este acest fapt dovada cea mai grăitoare despre însemnătatea Sfintei Tradiții în viața și în credința creștinilor ? !...

CRUCEA

Crucea nu este idol

Am cercetat și am lămurit învățătura Sfintei Scripturi despre cuvântul lui Dumnezeu. Am văzut, scris negru pe alb, că descoperirea și cuvântul lui Dumnezeu se cuprind în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție. Mai mult, Sfânta Scriptură ne strigă și ne poruncește să ținem și să păstrăm nu numai ceea ce este scris, adică Biblia, dar și ceea ce s-a predat prin viu grai de la Mântuitorul la Apostoli, și de la Apostoli la Părinții Bisericii, adică predania.

„Țineți predaniile !..." (I Cor. 11, 2; II Tes. 2, 15). Acesta e glasul Bibliei și al Bisericii.

Ereticii, deși se laudă că se țin de Biblie, nu ascultă acest glas. Ei, dimpotrivă, se răzvrătesc împotriva Bibliei și strigă: Jos predaniile !... Nu vă mai țineți de tradiție !... În felul acesta, ei se arată în văzul tuturor că sunt rătăciți, deci eretici.

Altă învățătură creștină ortodoxă atacată de eretici este cea despre sfânta Cruce.

Ereticii, orbiți de litera legii ca și fariseii, arată un zel deosebit în lupta pe care au declarat-o sfintei Cruci. Își închipuie că abia ei, de ieri de alaltăieri, au descoperit învățătura cea adevărată despre Cruce și de aceea îndrăznesc să spună, fără să se rușineze, că sfânta Cruce este „idol", „semnul fiarei", „spânzurătoare", „bună pentru foc" și altele.

Ca eresul lor să fie întărit și crezut, aleargă - ca de obicei - la Biblie. În Sfânta Scriptură se spune: „Să nu-ți faci chip cioplit și nici un fel de asemănare cu cele ce sunt în cer, să nu te închini lor, nici să

slujești lor" (Ieș. 20, 4-5). Crucea e idol, spun ereticii, și porunca ne oprește să ne închinăm la idoli, deoarece: „Slujirea idolilor este lucru deșert: un copac tăiat din pădure, făptură de meșter, sculptat cu dalta, înfrumusețat cu aur și cu argint, întărit cu cuie și cu lovituri de ciocan, ca să nu se clatine..." (Ier. 10, 3-4).

Întemeiați pe aceste cuvinte biblice, ereticii predică mereu că sfânta Cruce este idol și deci trebuie înlăturată din biserică, de pe cupole, de pe cununile mirilor, de pe mesele judecătorilor, din cărți și din casele creștinilor.

Ca să răspundem învățăturilor amăgitoare ale ereticilor, trebuie mai întâi să ne lămurim ce este un idol, apoi să vedem dacă sfânta Cruce îndeplinește condițiile unui idol sau nu.

Idolul este un chip cioplit, despre care păgânii cred că este Dumnezeu. În vechime - la unele popoare păgâne și astăzi -, întâlnim o mulțime de zei făcuți din lemn, piatră, fier, argint și aur, la care se închinau și aduceau jertfe de animale, păsări, mâncăruri și oameni, socotind că aceste chipuri sunt înșuși Dumnezeu. În întunecarea minții și în împietrirea inimii lor, păgânii nu mai cunoșteau pe Dumnezeul cel adevărat și se închinau la idoli. Făceau idoli din soare, din lună și din stele, apoi din animale, păsări, arbori și oameni. De aceea au fost trimiși de Dumnezeu profeții, să lumineze mințile și să miște inimile oamenilor, ca să se trezească și să nu se mai închine la chipuri cioplite, adică la nici un fel de plăsmuiri ale celor care sunt în cer (soare, lună și stele) sau pe pământ (arbori, păsări, animale și oameni).

Care dintre creștini a spus vreodată că sfânta Cruce e Dumnezeu ? Cine a făcut din sfânta Cruce idol ? Cine a înlocuit închinarea la Dumnezeu cu închinarea la Cruce ?... Nimeni !

Proorocii ne opresc pe bună dreptate să ne închinăm la copacii din pădure și la chipurile cioplite

de oameni, că doar nu acestea sunt Dumnezeu. Dar ei nu opresc cinstirea obiectelor sfinte din templul Domnului. Dimpotrivă, același prooroc, Moise, care a oprit cel dintâi închinarea la idoli, a zidit cortul sfânt, cu altarele, podoabele, veșmintele și odoarele lui sfinte (Ieș. 25-28), și a hotărât pedepeasa cu moartea pentru cei ce le batjocoresc. Același prooroc a făcut din lemnele pădurii stâlpi pentru templu și obiecte de cinste...

Noi creștinii nu facem idol (dumnezeu) din Cruce. Noi o cinstim pentru că a fost aleasă și purtată de Mântuitorul în drumul spre Golgota „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire"...

Noi creștinii, ne închinăm *în fața* Crucii, nu la Cruce. Noi creștinii respectăm Crucea pentru că ea este simbolul suferinței mântuitoare și altarul de jertfă al Mântuitorului; pentru că Crucea a fost sfințită prin sângele Domnului, care ne curăță de toate păcatele (I In 1, 8); pentru că sfânta Cruce e mijlocul împăcării cu Dumnezeu, semnul mântuirii, podoaba Bisericii și steagul de luptă și de biruință al creștinilor; pentru că Iisus Hristos ne poruncește să luăm crucea și să-L urmăm până la moarte; pentru că Apostolul Pavel ne vorbește despre „dușmanii Crucii"; pentru că Sfânta Scriptură nu spune nicăieri că sfânta Cruce ar fi „idol", „spânzurătoare", „semnul fiarei", sau alte cuvinte de ocară despre ea. Astfel de cuvinte spun despre sfânta Cruce numai *ereticii*, adică acei oameni „care învață totdeauna și nu pot ajunge niciodată la cunoașterea adevărului" (II Tim. 3, 7).

Iisus Hristos despre Sfânta Cruce

În cartea Înțelepciunii lui Solomon citim următoarele: *„Binecuvântat este lemnul care slujește la o trebuință binecuvântată*, iar idolul făcut de mâna

omenească este blestemat, şi el şi acela care l-a făcut: acesta pentru că l-a făcut, iar idolul pentru că, stricăcios fiind, i s-a zis dumnezeu" (Înţ. Sol. 14, 7-8).

În aceste cuvinte aflăm lămurită învăţătura despre sfânta Cruce înainte de a se cunoaşte înţelesul şi sfinţenia pe care i le-a dat Mântuitorul. Noi am mai spus şi acum spunem din nou că *sfânta Cruce nu este idol*, deoarece: 1. nimeni nu spune despre ea că e Dumnezeu şi 2. nici nu o cinsteşte nimeni în locul lui Dumnezeu.

Sunt lemne binecuvântate şi lemne blestemate, lemne din care se fac stâlpi de biserică şi lemne din care se fac stâlpi de cârciumă.

Sfânta Cruce este un lemn binecuvântat, lemnul sfinţit prin sângele Domnului, care „ne curăţeşte de orice păcat" (I In. 1, 8); lemn care întruchipează simbolul suferinţei mântuitoare şi altarul de jertfă al Mântuitorului.

Oricine vorbeşte despre Cruce, se gândeşte la suferinţă, la durere, la răni ispăşitoare şi sfinţitoare. Oricine priveşte la Cruce, primeşte o putere de întărire în răbdarea suferinţelor şi o mângâiere deosebită în vărsarea lacrimilor; creştinul ştie că sfânta Cruce are două feţe: pe una e scris *moarte*, şi pe a doua e scris *viaţă*, înviere, biruinţă, mântuire şi bucurie. Nu au oamenii o mângâiere mai mare în suferinţele, necazurile şi durerile lor, decât au în Crucea şi în Patimile Domnului.

Prin Crucea şi Patimile lui Iisus, durerile trupeşti şi suferinţele sufleteşti ale oamenilor au primit cea mai mare putere de mângâiere, de întărire, de sfinţire şi mântuire.

Iată de ce sfânta Cruce este cinstită de către toţi creştinii ca simbol sau semn al suferinţei mântuitoare. Dar Crucea nu e numai atât.

Dintr-un semn de batjocură şi de tortură, Iisus Hristos a făcut semn de cinste şi putere de mântuire.

El a spus, în repetate rânduri: „Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, *să-şi ia crucea sa* şi să-Mi urmeze Mie... Şi *cel ce nu-şi va lua crucea* şi nu vine după Mine, *nu este vrednic de Mine*" (Mt. 10, 38; 16, 24; Mc. 8, 34; Lc. 9, 23).

Crucea e *„semnul Fiului Omului"* (Mt. 23, 30), semnul adus de El şi purtat de El. Iisus Hristos n-a purtat Crucea numai în inimă, numai ca simbol, cum învaţă ereticii, potrivnici ei, ci a purtat „crucea Sa" (Mt. 10, 38; In 19, 17), crucea aceea mare de lemn, crucea păcatelor omenirii, sub greutatea căreia a căzut de atâtea ori pe drumul Golgotei. El nu a vorbit niciodată despre purtarea Crucii în inimă. El ne-a arătat cum să purtăm Crucea şi cum să-L urmăm.

„O îndurerată milă ne cuprinde faţă de acei creştini (eretici) care hulesc Crucea cea văzută - scrie Prea Sfinţia Sa Părintele Andrei Magieru, episcopul Aradului -, dar se mândresc că poartă în ei Crucea cea nevăzută. Cine are înlăuntrul său Crucea, acela nu poate decât să se bucure văzând-o cât mai des şi în afară, fiindcă omul nu este numai duh, ci şi trup, iar trupul are nevoie să vadă şi să audă".

Mama care-şi iubeşte copilul, nu poate să nu-l şi îmbrăţişeze şi să nu-l şi sărute. La fel este şi creştinul: dacă are în inimă iubire faţă de sfânta Cruce, nu poate să nu o îmbrăţişeze şi să nu o sărute.

Iisus Hristos a asemănat Crucea cu şarpele de aramă din Vechiul Testament - pe care Moise l-a făcut din porunca lui Dumnezeu, ca oricine priveşte la el, să se vindece de muşcările înveninate ale şerpilor (Num. 21, 8-9): „Şi precum Moise a înălţat şarpele în pustie, aşa trebuie să se înalţe Fiul Omului, ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (In 3, 14-15).

Şarpele de aramă a fost semn de mântuire şi Crucea e şi ea semn de mântuire, lemn binecuvântat

(nu blestemat, cum spun cu hulă ereticii), lemn sfințit, care arată pe adevărații ucenici ai Mântuitorului.

Cine nu poartă Crucea și nu urmează pe Iisus Hristos până la răstignire și până la moarte, nu este ucenicul Lui. „Creștinul e un purtător de Cruce" (P.S. Episcop Andrei), e omul care-L ascultă pe Mântuitorul când îi cere să se lepede de sine, să-și ia Crucea și să-I urmeze (Mt. 16, 24).

Cine se leapădă de sfânta Cruce și mai ales cine hulește și batjocorește Crucea, nu este și nu poate să fie creștin. Acela nu ascultă și nu primește învățătura Evangheliei Domnului despre sfânta Cruce. Acela urmează *altă* învățătură; acela e un eretic, de care trebuie să ne ferim, „știind că unul ca acela s-a răzvrătit și păcătuiește, fiind singur de sine osândit" (Tit 3, 10-11).

Apostolul Pavel despre „sminteala Crucii"

Eresul și sminteala oamenilor privind sfânta Cruce nu datează numai de ieri de alaltăieri, de când s-au ivit sectele printre noi. Despre „sminteala Crucii" (Gal. 5, 11) se vorbește încă de la începutul creștinismului. Din primele zile ale Bisericii întâlnim oameni vrăjmași ai Crucii care, nepricepând înțelesul, învățătura și puterea ei, s-au smintit și au văzut în ea o curată „nebunie".

Tuturor acestora le răspunde marele Apostol Pavel. El lămurește, odată pentru totdeauna, ce este Crucea și cât de rătăciți sunt și rămân toți cei ce găsesc în Cruce pricină de sminteală.

Astfel, corintenilor le scrie: *„Cuvântul Crucii pentru cei ce pier este nebunie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu"* (I Cor. 1, 18). Așadar cei ce se osândesc și pier prin păcatele lor văd în Cruce o nebunie. Nu-i înțeleg rostul. Nu știu

ce înțeles au cele două linii, cea verticală și cea orizontală, una care se coboară de sus și a doua cu care se întretaie și se împreunează. Creștinii totdeauna au văzut în Cruce semnul și lucrarea mântuitoare a lui Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, „Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s-a pogorât din cer și s-a întrupat". După ce a vestit Evanghelia mântuirii și s-a răstignit pentru noi, a înviat, s-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui, de unde prin harul Său lucrează ca să ne sfințească, să ne împace și să ne unească cu Dumnezeu. Linia verticală a Crucii înseamnă venirea și întruparea Domnului. Linia orizontală înseamnă împăcarea și unirea noastră cu Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Cum se unesc cele două linii ale Crucii, așa se unesc și creștinii cu Dumnezeu, prin Iisus Hristos.

Acest adevăr nu l-au putut înțelege păgânii și de aceea au numit Crucea „nebunie". Acestora Apostolul Pavel le răspunde: Crucea este „puterea lui Dumnezeu".

De ce ? Întâi, pentru că Iisus Hristos prin răstignirea de pe Cruce ne-a mijlocit răscumpărarea păcatelor și pacea cu Dumnezeu. Păgânii erau „fără Hristos" și „fără Dumnezeu". Prin sângele lui Hristos însă s-a dărâmat peretele vrajbei care despărțea pe om de Dumnezeu și s-a întemeiat pacea. Împăcarea aceasta s-a făcut „într-un trup, *prin Cruce*" (Efes. 2, 12-16). În Cruce se arată puterea lui Dumnezeu prin Iisus Hristos, care ne dăruiește prin sângele Său dumnezeiescul har, ca să ne mântuim.

În al doilea rând, Crucea este puterea lui Dumnezeu pentru că așa o cunoaște creștinătatea întreagă. Acum nouăsprezece veacuri și mai bine, Iisus Hristos urca Golgota cu Crucea pe umeri. Toată lumea se lepădase de El. De mai departe, Îl urma

îndurerată și înlăcrimată Mama Sa și ucenicul Ioan. După pogorârea Duhului Sfânt și întemeierea Bisericii, creștinii sunt prigoniți sângeros vreme de aproape 300 ani. Care a fost rezultatul ? Cu toate cele zece prigoane sângeroase ale împăraților păgâni, creștinismul se răspândește în împărăția întreagă, pătrunde până și în casele împăraților, așa încât lupta împotriva creștinilor nu avea cine să o mai poarte. Creștinismul a biruit lumea întreagă fără arme sângeroase, fără armate și fără lupte ucigătoare. Armele lui au fost virtuțile și harurile Evangheliei, într-un singur cuvânt: *Crucea.*

Astăzi creștinii au cea mai mare împărăție și biserici în toată lumea. Care-i taina puterii lor ? Crucea.

În felul acesta, orice om de bună credință înțelege de ce Apostolul Pavel numește Crucea „puterea lui Dumnezeu" și că, atunci când a numit-o așa, a spus cel mai mare adevăr despre ea.

Îndurerat că unii dintre creștini, ereticii, nu cinsteau Crucea Domnului după cuviință, același Apostol Pavel le scrie celor din Filipi: „Mulți, despre care v-am vorbit adesea, iar acum *vă spun și plângând, umblă ca vrăjmași ai Crucii lui Hristos.* Sfârșitul acestora este pierzarea" (Filip. 3, 18-19). Pe toți aceștia Apostolul îi mustră, mai ales că unii dintre ei se lăsau tăiați împrejur „numai ca să nu fie prigoniți pentru Crucea lui Hristos" (Gal. 6, 12).

Odată cu mustrările pentru dușmanii Crucii, Apostolul Pavel își mărturisește toată dragostea, credința și lauda față de Crucea lui Iisus: „Iar *mie să nu-mi fie a mă lăuda fără numai în Crucea Domnului* nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume" (Gal. 6, 14).

Pavel, Apostolul Neamurilor, se laudă în „Crucea Domnului" și o numește „puterea lui Dumnezeu", iar voi, ereticilor, spuneți că-i „idol", „nebunie",

„spânzurătoare" și „semnul fiarei" ! Cine are dreptate și cine spune adevărul: Iisus Hristos și Apostolul Pavel, Biblia și Biserica, sau ereticii ?

Și dacă sfânta Cruce este idol, de ce admit ereticii să fie întipărită pe Biblie și ridicată pe casele de adunare baptiste ?

Crucea în viața creștinilor

Noi, creștinii dreptmăritori și dreptcredincioși, cinstim sfânta Cruce pentru că așa ne învață Iisus Hristos și Apostolul Pavel, Evanghelia și Biserica. Cinstim sfânta Cruce pentru că pe ea s-a răstignit Domnul Iisus Hristos și a sfințit-o cu sângele Său cel sfânt și scump. Cinstim și ne facem sfânta Cruce pentru că atât în Noul Testament (Mc. 10, 16; Lc. 24, 50; Fapte 6, 6; 14, 23; I Tim. 2, 8; 4, 14), cât și în Vechiul Testament, *binecuvântarea, sfințirea, iertarea* și *dezlegarea* se fac prin semnul sfintei Cruci. Astfel, patriarhul Iacob binecuvintează pe fiii lui Iosif punându-și peste ei „brațele în cruce" (Fac. 48, 13-14). Proorocul Moise prin mâinile sale *întinse în rugăciune* preînchipuia Crucea (Ieș. 17, 11-12). Șarpele de aramă ridicat în pustie pe lemn, ca să dea viață și iertare poporului răzvrătit și mușcat de șarpele păcatelor, preînchipuia și prevestea Crucea, după cum însuși Mântuitorul spune: „Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului", pe Cruce (In 3, 14-15).

Crucea e jertfelnicul, altarul pe care am câștigat prin Iisus Hristos mântuirea, pacea cu Dumnezeu *„prin cruce"* (Lc. 24, 26; In 12, 32-33; 17, 1; Efes. 2, 16; Col.1, 19-20; I Pt. 2, 24). Crucea e *„semnul Fiului Omului"* (Mt. 24, 30) și *„pecetea lui Dumnezeu"* pe fruntea aleșilor Lui (Iez. 9, 4-6; Apoc. 7, 2-3; 9, 4). Crucea este așternutul picioarelor Domnului, precum

este scris: „Lăudați pe Domnul Dumnezeul nostru și vă închinați la așternutul picioarelor lui, că sfânt este" (Ps. 98, 5).

Iisus Hristos, Sfinții Apostoli și cei dintâi creștini au făcut din Cruce semnul mântuirii și arma de luptă a Bisericii.

Iisus Hristos prin Cruce a dat omenirii semnul iubirii desăvârșite. Brațele Lui întinse pe Cruce arată cea mai mare, mai curată și mai sfântă iubire. Brațele Crucii sunt brațele Mântuitorului întinse către omenirea păcătoasă, dovada că ne iubește până la moarte. „Mai mare dragoste decât aceasta, ca cineva să-și pună sufletul pentru prietenii săi, nimeni nu are" (In 15, 13). În răstignirea Sa pe Cruce, Mântuitorul ne-a arătat această dragoste: cuceritoare, nemărginită, nesfârșită, dumnezeiască.

Sfinții Apostoli au văzut în Cruce mijlocul împăcării cu Dumnezeu, altarul de jertfă al Mântuitorului, semnul mântuirii din cătușele păcatului și din robia morții.

Martirii, sfinții și toți creștinii, de la început și până astăzi, au făcut din Cruce podoaba Bisericii și steagul lor de luptă și de biruință. În vremea prigoanelor sângeroase din partea păgânilor și a iudeilor, creștinii se recunoșteau prin semnul Crucii: își împreunau mâinile în forma Crucii, făceau semnul Crucii pe pământ sau își făceau sfânta Cruce, cum ne-o facem și noi astăzi, în numele lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Crucea o aflăm în catacombe, în cele dintâi scrieri care ne-au rămas de la primii creștini, la temelia bisericilor și la căpătâiul morților în cimitire. Împăratul Constantin cel Mare duce Crucea în senatul de la Roma și o pune pe toate steagurile și coifurile soldaților săi. Cu acest semn învinge pe Maxențiu, dușmanul său și al creștinilor. De atunci oamenii se ridică în fața praporilor (steagurilor), în semn de cinstire a sfintei Cruci, iar despre cel care nu le respectă se spune că e vânzător și trădător ca Iuda, care s-a lepădat de Hristos.

Astăzi, Crucea împodobește toate bisericile, casele creștinilor și cununile mirilor; străjuiește hotarele și răspântiile drumurilor; însoțește pe cei morți și întărește pe cei vii; sfințește bisericile și împlinește toate tainele și slujbele religioase ale creștinilor. Prin Cruce se face binecuvântarea, Crucea e întipărită pe cărți, purtată în fruntea procesiunilor sfinte și pe piept, ca cea mai aleasă decorație. Când se scoală și când se culcă, înainte de a mânca și după ce a mâncat, când începe sau isprăvește un lucru, când pleacă la drum sau se întoarce acasă, la orice rugăciune, bunul creștin își face sfânta Cruce, se închină cucernic în fața lui Dumnezeu. Crucea e respectată și cinstită de creștinătatea întreagă, care reprezintă a treia parte din omenire.

Ce pot răspunde ereticii la aceste dovezi de iubire și respect față de Crucea Domnului ? Bâiguieli și vorbe care se risipesc ca pleava.

Unul dintre ei, în care încă nu s-a stins cu totul respectul față de adevăr, declară că el ar cinsti și ar săruta Crucea Domnului, dacă ar afla-o pe aceea de pe Golgota, pe care a purtat-o, a fost răstignit și și-a vărsat sângele Iisus Hristos.

- Dar Evanghelia o cinstești și o săruți ? îl întreabă un cântăreț de strană.

- Desigur, răspunde ereticul.

- Dar Evanghelie pe care o cinstești e aceea pe care a scris-o Iisus Hristos, unul din Apostoli, sau urmașii lor ?

- Nu !...

- Atunci cum cinstești Evanghelia, pe care nu o ai nici de la Hristos, nici de la Apostolii Săi, iar Crucea nu vrei să o cinstești ?

La întrebarea aceasta ereticul nu a mai avut ce răspunde.

Dacă un sat întreg îţi spune că eşti beat, du-te şi te culcă. Aşa ne sfătuieşte înţelepciunea unui proverb din popor. El vrea să ne înveţe că dacă toată lumea îţi spune că n-ai dreptate, să-ţi cauţi de treabă şi să încetezi discuţia.

Din Răsărit şi până în Apus, de aproape două mii de ani, creştinii cinstesc şi sărută sfânta Cruce, cu gândul la Mântuitorul care a sfinţit-o cu sângele Său. Ei bine, dacă creştinătatea întreagă, adevărata urmaşă a primilor creştini, cinsteşte sfânta Cruce, îşi face semnul ei şi o sărută cu evlavie, iar ţie, ereticule, îţi spune că te afli în greşeală, du-te şi te culcă! Poate că după ce te vei scula din somn, te vei trezi şi din rătăcirea ta. Poate îţi vor cădea şi ţie solzii neştiinţei de pe ochi, întocmai cum au căzut de pe ochii prigonitorului Saul (Fapte 9, 18). Poate îţi va da bunul Dumnezeu şi ţie duh de întoarcere ca, din Saul, să devii Pavel, care n-avea altă laudă decât în Crucea Domnului (Gal. 6, 14), şi astfel să intri şi tu în turma şi în staulul oilor lui Hristos (In 10, 1-16), care cinstesc după cuviinţă sfânta Cruce şi-i cântă împreună cu toţi creştinii dreptcredincioşi svetilna:

„Crucea e păzitoare a toată lumea, crucea, podoaba Bisericii, crucea, întărirea credincioşilor, crucea, îngerilor mărire şi dracilor rană"[1].

[1] Tuturor celor ce doresc învăţături mai multe despre sfânta Cruce, le recomandăm cartea *Crucea lui Hristos*, scrisă de Pr. I. Ungureanu, fost multă vreme predicator baptist, dar cu vrerea Domnului întors la dreapta credinţă. Cartea e tipărită la Diecezana - Arad, în Biblioteca foii „Calea Mântuirii" Nr. 1-3.

DUMINICA

Legea sau harul ?

Ereticii nu se mulţumesc să atace numai învăţătura ortodoxă despre Sfânta Tradiţie şi despre Sfânta Cruce. Ei atacă şi alte învăţături pe care le ţine creştinătatea întreagă, cum este şi cea despre ziua Domnului.

Din Răsărit şi până în Apus, de la începutul Bisericii şi până astăzi, toţi creştinii sărbătoresc Duminica, ziua Domnului. Până şi calvinii, luteranii eretici, toate sectele şi toate statele creştine ţin ca zi de odihnă şi de sărbătoare Duminica. Numai o singură sectă, născută abia de un veac, la noi apărută de câteva zeci de ani, a început să înveţe că nu trebuie ţinută Duminica, ci sâmbăta. De aici şi denumirea ereticilor care ţin sâmbăta în locul Duminicii de „sâmbătari". Ei spun că Dumnezeu a rânduit ca zi de sărbătoare şi de odihnă sâmbăta. Duminica a fost rânduită ca atare numai de împăratul Constantin cel Mare, pe la începutul veacului al IV-lea. Sâmbăta e „lege veşnică", nu Duminica, şi de aceea trebuie să ne întoarcem la „sabat", aşa după cum cere „legea" Vechiului Testament.

Ca să ne încredinţăm în care parte se apleacă cumpăna judecării drepte, şi deci adevărul, trebuie mai întâi să ne lămurim ce valoare are legea veche faţă de cea nouă, ce s-a păstrat din Vechiul Testament în Noul Testament şi peste tot în Biserică.

Încă de pe vremea Apostolilor s-a format în sânul Bisericii o sectă, numită a „iudaizanţilor", care - „în făţărnicia lor" (Gal. 2, 13) - cereau ca toţi păgânii care doresc să se creştineze, mai întâi să primească

tăierea împrejur, după rânduiala Vechiului Testament, apoi să se boteze. Chiar și Apostolul Petru se apropiase câtăva vreme de partida aceasta, până când a fost aspru mustrat, „că era vrednic de înfruntare" (Gal. 2, 10), de către Apostolul Pavel.

Fiindcă se făcuse multă gâlceavă în privința aceasta, „Apostolii, bătrânii și frații" din Ierusalim s-au adunat la anul 50 în sobor, ca să hotărască ce anume trebuie să se mai țină din legea lui Moise. În acest sobor a vorbit mai întâi Apostolul Petru. În cuvântarea sa, Apostolul Petru întreabă pe iudaizanți: „De ce ispitiți pe Dumnezeu și vreți să puneți pe grumazul ucenicilor un jug pe care nici părinții noștri, nici noi n-am putut să-l purtăm ? Noi credem că prin harul Domnului nostru Iisus Hristos ne vom mântui..." (Fapte 15, 10-11). După ce au mai cuvântat Varnava, Pavel și Iacob, soborul a făcut o scrisoare către creștinii din Antiohia, Siria și Cilicia, în care se cuprinde hotărârea soborului. Iată ce scriu Apostolii: „Deoarece am auzit că unii dintre noi, fără să aibă de la noi poruncă, venind la voi v-au tulburat cu vorbele lor și v-au neliniștit sufletele, zicând să vă tăiați împrejur și *să păziți legea*,... părutu-s-a Duhului Sfânt și nouă, să nu vi se pună nici o greutate mai mult decât cele ce sunt de trebuință: să vă feriți de cele jertfite idolilor și de sânge și de carnea dobitoacelor sugrumate și de desfrânare, de care păzindu-vă, bine veți face. Fiți sănătoși !" (Fapte 15, 24, 28-29).

Atunci era momentul să se hotărască valoarea legii ceremoniale a Vechiului Testament, față de Evanghelie. Iar sinodul tocmai hotărârea aceasta o aduce, să nu se mai pună „jugul" cu greutățile legii pe umerii creștinilor. Soborul pur și simplu desființează „legea", cu jertfele și ceremoniile ei. Căci *nu ne mântuim prin lege, ci prin har*. Nu mai suntem sub lege, ci sub har (Rom. 6, 14). Că „dacă mântuirea

este prin lege, Hristos a murit în zadar" (Gal. 3, 24-25); „*Hristos e sfârșitul legii*" (Rom. 10, 4). *Legea a ținut până la Hristos* (Lc 16, 16), iar de la Hristos începe o „lege nouă", un Testament nou, în care nu s-au păstrat din legea lui Moise nici tăierea împrejur, nici jertfele sângeroase, nici sabatul. „Și zicând un *„nou"* așezământ, Domnul a învechit pe cel dintâi. Iar *ce se învechește și îmbătrânește, aproape este de pieire*" (Evr. 8, 13).

Dacă una sau alta dintre aceste porunci ale Vechiului Testament ar fi rămas obligatorii pentru creștini, desigur că soborul Apostolilor din Ierusalim ar fi cuprins-o în hotărârile lui. Odată ce nu amintește de nici una, dar amintește, ca de o rătăcire, de învățătura celor ce mai zic să păzim legea veche, înseamnă că soborul din Ierusalim a pus capăt legii lui Moise, deci și sabatului.

Sâmbăta este pentru iudei

Ereticii care doresc să desființeze Duminica și în locul ei să prăznuiască sâmbăta, învață că Dumnezeu a rânduit sâmbăta ca „zi de odihnă" și „lege veșnică", „hotărâtă pentru toți oamenii din toate timpurile și de pretutindeni", iar cei care nu țin sabatul, calcă legea lui Dumnezeu, săvârșesc păcat și prin urmare se osândesc.

Adevărul este că sabatul a fost rânduit pentru poporul israelit ca semn al legământului între Iahve (Dumnezeu) și poporul ales, precum e scris: *„Fiii lui Israel să păzească sâmbăta*, ziua de odihnă, din neam în neam, ca un legământ veșnic" (Ieș. 31, 16; vezi și Iez. 20, 12).

Fiii lui Israel sunt obligați să țină sabatul ca semn al legământului și ca aducere-aminte de eliberarea lor din robia Egiptului, precum iarăși e scris: *„Păzește ziua sâmbetei*, ca să o sfințești, precum ți-a poruncit

Domnul Dumnezeul tău... Adu-ți aminte că ai fost rob în țara Egiptului și Domnul Dumnezeul tău te-a scos din ea cu mână tare și cu braț înalt; *pentru aceasta ți-a poruncit Domnul Dumnezeul tău să păzești ziua sâmbetei*" (Deut. 5, 12-15).

Pentru fiii lui Israel se anunță pedeapsa cu moartea, dacă nu vor păzi sabatul, precum așa de limpede se scrie la Cartea Ieșirii (cap. 31, v. 12-15): „Domnul a vorbit cu Moise și a zis: „Vorbește *fiilor lui Israel* și spune-le: Luați aminte să păziți sâmbetele Mele din neam în neam, ca să știți că Eu sunt Domnul, Care vă sfințește. Așadar păziți ziua sâmbetei, fiindcă este sfântă pentru voi; oricine va pângări-o să fie pedepsit cu moartea"... Prin urmare, ziua sabatului, sâmbăta, este rânduită numai pentru fiii lui Israel și pentru urmașii lor, nu și pentru celelalte neamuri. Celelalte neamuri nu au avut nici „lege", nici legământ cu Dumnezeu. Numai Israel a fost „popor ales", numai el a avut legământ cu Dumnezeu, prin „lege". De aceea, când neamurile din Canaan, după întoarcerea din robia Babilonului, au cerut voie să lucreze și ele la zidirea din nou a templului din Ierusalim, - „să zidim și noi laolaltă cu voi, căci și noi ca și voi cinstim pe Dumnezeul vostru și Lui i-am adus jertfe" -, atunci Zorobabel și Iosua și ceilalți capi de familie le-au respins, zicând: „Zidirea templului Dumnezeului nostru nu este un lucru pentru toți, ci *numai noi singuri vom zidi templu pentru Domnul Dumnezeul lui Israel*" (Ezd. 4, 1-3). Același răspuns îl dă neamurilor străine și Neemia, când le spune: „Dumnezeul cerurilor ne va da izbândă. Noi, robii Săi, ne vom scula și vom zidi; voi n-aveți nici parte, nici drept, nici pomenire în Ierusalim" (Neem. 2, 19).

Porunca pentru ținerea sâmbetei face parte din „lege", și ea a avut putere și durată cât a ținut

„legea". Dumnezeu a făgăduit prin gura proorocului Ieremia că va încheia „un legământ nou" cu Israel, care nu va mai fi scris pe lespezi de piatră, ci în inimă (Ier. 31, 31-33), adică *legea cea nouă*, a Noului Testament. Porunca sabatului a căzut odată cu legea ceremonială a Vechiului Testament.

Cuvintele „lege veșnică" și „legământ veșnic" nu trebuie să ne sperie. Ele nu înseamnă numaidecât o moștenire „pe vecie", sau că dau ceva „pentru totdeauna"; nu înseamnă că omul, darul, sau moștenirea sunt fără de sfârșit. Ele țin un anumit timp, mai mult sau mai puțin îndelungat, cum a ținut și legea Vechiului Testament, până când a început Noul Testament. „Sâmbătarii" știu prea bine aceasta. Ei au cunoștință și despre alte rânduieli „veșnice" din legea Vechiului Testament și nu le țin. De pildă: sărbătoarea Paștilor, cu junghierea mielului, ungerea stâlpilor de la ușile caselor cu sângele mielului, mâncarea mielului în picioare și cu toiagul în mână, deși e rânduită să fie „lege veșnică", ținută din neam în neam (Ieș. 12, 1-12, 24), totuși ei nu o mai sărbătoresc. Pravilă veșnică mai este mâncarea azimelor timp de 6 zile (Ieș. 12, 16-17); „legământ veșnic" este tăierea împrejur (Fac. 17, 1-14); „lege veșnică" sunt preoția, jertfele sângeroase, darurile de mâncare și de mulțumire (Lev. 7, 35-38). Toate acestea sunt „legi veșnice" și „sâmbătarii" nu țin nici una. De ce ? Pentru că toate au fost date numai pentru Israel și, odată cu desființarea legii, au căzut și ele.

Desființarea legii a fost decretată la sinodul de la Ierusalim (Fapte 15, 22-29) și odată cu legea a căzut și sabatul.

Atunci ne mai putem întoarce de la Duminică la sâmbătă ?

Desigur că nu !

Mântuitorul desfiinţează sâmbăta

Ereticii sâmbătari, ca să-şi întemeieze întoarcerea lor de la Duminică la sâmbătă, caută sprijin în cuvintele Mântuitorului prin care ne asigură că n-a venit să strice legea şi proorocii: „Să nu socotiţi că am venit să stric legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc. Căci adevăr grăiesc vouă: până ce va trece cerul şi pământul, o iotă sau o cirtă nu va trece din lege, până ce nu se vor împlini toate" (Mt. 5, 17-18). Altă dată, vorbind despre dărâmarea Ierusalimului, Iisus Hristos a zis: „Rugaţi-vă să nu fie fuga voastră iarna sau sâmbăta" (Mt. 24, 20). De aici urmează, spun „sâmbătarii", că Iisus Hristos nu a desfiinţat sâmbăta, ci, dimpotrivă, a arătat că nu trebuie călcată, mai ales că El însuşi a respectat-o, intrând şi învăţând - după obicei - sâmbăta în sinagogă (Lc. 4, 16).

Adevărul este următorul: Iisus Hristos nu a venit în lume să strice partea bună şi folositoare din legea Vechiului Testament, ci să o împlinească, să o întregească, să o desăvârşească. El nu a desfiinţat nici o proorocie şi nici o poruncă morală din Vechiul Testament. La ce a fost bun în Vechiul Testament a adus Evanghelia Noului Testament. Dacă era de ajuns legea „veche", nu mai era de trebuinţă legea cea „nouă". Iisus Hristos a adus o lege nouă, care tocmai pentru că e „nouă" se deosebeşte de legea „veche".

În legea cea nouă, Iisus Hristos nu pomeneşte nimic despre ţinerea sabatului. El pomeneşte despre poruncile Decalogului şi le întregeşte, când zice: „Aţi auzit că s-a zis celor de demult... Iar Eu vă spun..." (Mt. 5, 27-44). De sabat însă, că ar trebui ţinut, nu pomeneşte nimic. Noul Testament pomeneşte de porunca întâi (Mc. 12, 29, 32), porunca a doua (Fapte 15, 29; I Cor. 10, 14; I In 5, 21), porunca a treia (Iac. 5, 12), porunca a cincea (Mt. 15, 4, 19), porunca a şaptea (Mt. 5, 27-32; 18, 19; Mc. 10, 19), porunca a opta (Mt. 10, 18; Mc. 10, 19), porunca a noua (Mt. 5, 33-37; 19, 18; Mc. 10, 19; Rom. 13, 9) şi de porunca a zecea (Rom. 13, 9). Numai de porunca a patra nu pomeneşte nici Mântuitorul şi nici Apostolii. De ce? Fiindcă pentru ei nu mai exista.

Iisus Hristos a călcat sâmbăta şi a desfiinţat-o. El mergea în templul din Ierusalim şi prin sinagogile Palestinei ca să predice Evanghelia, *legea cea nouă*, nu ca să împlinească cerinţele sabatului. El a umblat sâmbăta prin semănături (Mc. 2, 23-28) şi sâmbăta a făcut o mulţime de fapte minunate, fapt *pentru care iudeii căutau să-l omoare*. Sâmbăta a vindecat omul cu mâna uscată (Mt. 12, 9-14; Mc. 3, 1-6; Lc. 6, 6-11); femeia gârbovă (Lc. 13, 101-6), bolnavul de idropică (Lc. 14, 1-6), bărbatul cu duh necurat (Mc. 1, 21-27; Lc. 4, 31-36), slăbănogul de 38 ani (In 5, 1-18) şi orbul de naştere (In 9). Dintre aceste minuni, trei a făcut în sinagogă: vindecarea omului cu mâna uscată, a femeii gârbove şi a omului cu duh necurat. Iisus Hristos vindecă în zi de sâmbătă pe slăbănogul de la scăldătoarea Vitezda şi - la înverşunarea iudeilor, care îl învinuiau că nu respectă sâmbăta - El răspunde prin aceste cuvinte, care închid gura sâmbătarilor: *„Tatăl Meu până acum lucrează, şi* ***Eu lucrez****"* (In 5, 1-17). *Iisus Hristos lucrează sâmbăta*!

Când iudeii aduc Mântuitorului învinuirea că dezleagă „în ziua sâmbetei" şi astfel calcă „legea", El le răspunde în faţă: „Sâmbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru sâmbătă, aşa că Fiul Omului este Domn şi al sâmbetei" (Mc. 2, 27-28). De asemenea, când fariseii se miră că ucenicii smulg spice sâmbăta, ca să se hrănească, şi deci „fac ceea ce nu se cade a face sâmbăta", Mântuitorul le răspunde îndreptăţind călcarea sâmbetei: „Nu aţi citit în lege

că *preoții, sâmbăta, în templu calcă sâmbăta și nevinova* *sunt* ? Ci grăiesc vouă: mai mare decât templul es aici... Că *Fiul Omului este Domn și al sâmbetei*" (Mt. 1 1-8). Ceea ce înseamnă că Mântuitorul, cu Biseric adică cu legea Lui cea nouă, este mai mare dec sâmbăta (legea cea veche).

Este deci limpede că Iisus Hristos, prin fapt că a intrat sâmbăta în sinagogă, *a lucrat*, a făc binefaceri și a umblat prin semănături, nu a respect sabatul, ci l-a călcat și l-a desființat. Prin aceasta nu a desființat „legea", ci a rânduit odată cu lege cea nouă, o sărbătoare nouă, ziua Domnului, zi cea nouă de odihnă, Duminica, fapt despre care încredințează, precum vom vedea, Apostolii Săi.

Că Iisus Hristos vorbind despre ocuparea nimicirea Ierusalimului a spus ascultătorilor să roage ca să nu fie fuga lor sâmbăta sau iarna, pr aceasta iarăși nu a înțeles să consfințească sabatu Este știut că Mântuitorul a prevestit dărâmare Ierusalimului, care s-a întâmplat la anul 70. Î atotștiința Sa, El a îndemnat poporul ca în vreme primejdiei să fugă în munți (Mt. 24, 16). Un refugi în timp de iarnă, știe oricine, este o nenorocire. To așa era și cu sâmbăta. Iudeii, care în fariseismul lo țineau la litera legii, înțelegeau odihna sabatului pri nemișcare. Nu admiteau decât un număr foarte mi de pași în ziua sabatului. Și decât să facă un numă mai mare de pași, și astfel să calce legea, mai bine se lăsau uciși. La anul 70, când a fost dărâmat Ierusalimul de armatele împăratului roman Titus, încât nu a mai rămas din el piatră pe piatră, întocmai precum profețise Mântuitorul (Mt. 24, 2; Lc. 19, 41-44; 21, 6), mii de iudei au fost măcelăriți, au murit de molime și de foame, tocmai pentru că au preferat să se lase în ghearele morții, decât să calce sabatul.

Iisus Hristos a prevăzut ceea ce avea să se întâmple, dar prin aceasta El nu a cerut respectarea

sâmbetei, ci a prevestit o nenorocire care avea să vină din înțelegerea greșită a sabatului.

Mântuitorul „s-a născut sub lege, ca pe cel de sub lege să-i răscumpere" (Gal. 4, 4-5).

Apostolii serbează Duminica

Pe lângă versetele arătate, „sâmbătarii" mai înșiră și alte locuri din Noul Testament, din care s-ar putea vedea că Apostolii au serbat sâmbăta, nu Duminica. Astfel, mai întâi iau drept mărturie pe femeile mironosițe, despre care se spune că, după ce au văzut mormântul Domnului și au pregătit miresmele pentru a treia zi, ca să ungă trupul lui Iisus, „în ziua sâmbetei s-au odihnit după lege" (Lc. 23, 56). Dar nimeni nu spune despre mironosițe că au serbat Duminica înainte de înviere. Ele împlinesc „legea", pentru că Hristos încă nu înviase și Duminica încă nu era ziua Domnului, sfințită prin învierea Sa.

În Faptele Apostolilor se spune despre Apostolul Pavel că a vorbit iudeilor din Tesalonic în trei sâmbete: „Trei sâmbete le-a vorbit din Scripturi" (17, 2), iar în Corint le vorbea „în sinagogi, în fiecare sâmbătă" (Fapte 18, 1-4). Din aceste două întâmplări, „sâmbătarii" se cred îndreptățiți să tragă concluzia că Apostolii serbau sâmbăta, ca iudeii, iar în celelalte zile, deci și Duminica, lucrau. Adevărul este că Apostolul Pavel mergea sâmbăta în sinagogi ca să predice iudeilor pe Iisus, să vorbească cu ei din Scripturi, să le arate că Iisus este Mesia-Hristos (In 18, 20; Fapte 13, 5; 17, 1-3; 18, 4). Dar Pavel nu vorbea numai sâmbăta în sinagogi, ci „în fiecare zi propovăduia", „ziua și noaptea", în case, în Areopag (cea mai înaltă Academie a grecilor), în piețe și afară din cetate, pe câmp (Fapte 16, 13; 17, 17; 20, 31). Și fiindcă e vorba de Apostolul Pavel, apoi nimeni nu

a arătat mai limpede și mai hotărât decât el deosebirea între Vechiul Testament și cel Nou, dintre lege și har, dintre „faptele legii" și mântuirea prin Hristos. Doar Pavel a scris că *noul așezământ „a învechit pe cel dintâi, iar ce se învechește și îmbătrânește, este aproape de pieire"* (Evr. 8, 13). Tot el a scris aceste cuvinte, care trebuie strigate cu glas de trâmbiță în urechile „sâmbătarilor", ca să le audă și să le țină minte: „Nimeni să nu vă judece pe voi pentru mâncare, sau pentru băutură, sau pentru vreo sărbătoare, sau lună nouă, *sau sâmbătă, care sunt umbra celor viitoare*" (Col. 2, 16-17).

Numai „sâmbătarii" se mai poticnesc în mâncări și în sărbători. Numai ei au aflat cu cale să se întoarcă de la Duminică la sabat. Numai ei se mai pricesc despre legea cea veche; numai ei mai încearcă să înlocuiască lumina cu „umbra" (Evr. 10, 1).

Măcar de ar face ei, cel puțin, tot ce spune legea; dar nu fac. Sărbătorile Vechiului Testament, jertfele și tăierea împrejur - toate poruncite de „lege" - nici ei nu le mai respectă. În Levitic se spune să se țină sărbători nu numai sâmbăta, dar și anul sabatic (tot al șaptelea an) și anul jubileu (al 50-lea), precum e scris (Lev. 25). Moise repetă cuvintele Domnului: „Să păziți sabatele mele" (Lev. 19, 30; 26, 2). Și ei nu le păzesc. Se leagă numai de unele „litere", nu de toate. De ce ?... Nici eu nu știu.

„Sfârșitul legii" - și al sabatului - este Hristos (Rom. 10, 4). Legea a ținut până la Ioan (Lc. 16, 16). De la Hristos începe împărăția harului și adevărului (In 1, 17), - și Duminica.

Patru întâmplări mari - cele mai minunate din istoria religiei creștine - au pricinuit „mutarea legii" (Evr. 7, 12), schimbarea preoției și a sâmbetei cu Duminica, și anume: învierea Domnului, pogorârea Duhului Sfânt, întemeierea Bisericii și serbarea sfintei Euharistii. Toate patru s-au întâmplat în ziua cea

dintâi a săptămânii, adică Duminica, - în *ziua luminii* de la facerea lumii (Fac. 1, 3-5).

Iisus Hristos a înviat Duminica. În privința aceasta nu mai poate fi nici o îndoială. Vineri a fost răstignit și îngropat, sâmbăta a fost zi de odihnă, sabat, iar Duminica a înviat (Mt. 28, 1-6; Mc. 16, 1-6; Lc. 24, 1-6; In 20, 1-9). În ziua învierii S-a arătat femeilor mironosițe și Apostolilor, iar la opt zile după înviere, deci tot Duminica, S-a arătat din nou Apostolilor, ca să încredințeze și pe Toma de înviere (In 20, 26-29).

La cincizeci de zile după înviere, Duminica, s-a întâmplat a doua mare minune din istoria creștinismului: pogorârea Duhului Sfânt (Fapte 2, 1-4). Tot în aceeași Duminică s-a întâmplat întemeierea Bisericii, a celei dintâi parohii creștine în Ierusalim, prin botezul celor trei mii de creștini (Fapte 2, 5-41). În „ziua cea dintâi a săptămânii", adică Duminica, s-a început „slujirea cea nouă", sfânta Liturghie, prin cântări, prin citiri din Sfânta Scriptură, prin cuvântări și prin „frângerea pâinii" (Fapte 2, 42; 20, 7; I Cor. 16, 1-2).

Prin urmare, aceste patru întâmplări mari și minunate din istoria creștinismului: Învierea, Pogorârea Duhului Sfânt, întemeierea Bisericii și serbarea sfintei Euharistii (Liturghia), *sfințesc și numesc ziua cea dintâi a săptămânii, Duminica, sau „Ziua Domnului"*, cum o numește sfântul Apostol și Evanghelist Ioan (Apoc. 1, 10).

Apostolii ziua aceasta au sărbătorit-o, nu sâmbăta, și de la Apostoli până astăzi creștinătatea întreagă sărbătorește numai ziua Domnului, *Duminica*. Până atunci ziua aceasta nu avea nume. Se numea „una a sâmbetelor" sau „ziua cea dintâi a săptămânii". De la Învierea Domnului a fost botezată „Duminică" și de atunci așa se numește până în ziua de astăzi.

Nu cumva prin aceasta au căzut și ei sub blestemele Leviticului și a.e Deuteronomului, pentru

că nu au ținut „legea" lui Moise și au urmat pe Hristos ?...

Duminica este a creștinilor

„Sâmbătarii", ca să-și susțină greșeala în ceea ce privește întoarcerea de la Duminică la sâmbătă, se adresează nu numai Bibliei, pe care o iau în deșert, dar și istoriei, pe care de asemenea o sucesc și o răstălmăcesc, numai ca să le dea lor dreptate. Ei spun că creștinii nu sărbătoresc Duminica de la începutul Bisericii, ci numai din veacul al IV-lea, de la Constantin cel Mare. Acest împărat, spun sâmbătarii, la anul 321 a poruncit ca toți locuitorii orașelor să țină, în onoarea soarelui, ziua cea dintâi a săptămânii, adică „ziua soarelui" (latinește: dies solis), cum se numește și astăzi Dumineca la germani (Sontag) și la englezi (Sunday). La anul 364, sinodul Bisericii din Laodiceea a introdus în creștinism sărbătoarea săptămânală a zilei soarelui, botezând-o cu numele de „Duminică", adică „ziua Domnului". Astfel s-a înlocuit sâmbăta cu Duminica, zic sâmbătarii.

Să vedem și aici care este adevărul adevărat.

La anul 321, împăratul Constantin cel Mare a dat un decret-lege în care spune: „Toți judecătorii și locuitorii orașelor, de asemenea lucrătorii de toate breslele trebuie să se odihnească în prea onorata „zi a soarelui". Se spune în aceste cuvinte că toți creștinii trebuie să cinstească ziua soarelui sau zeul soarelui ? Dă aci Constantin ordin pentru prima oară ca să se sărbătorească Duminica în locul sâmbetei ? Nu ! Nicidecum. Împăratul Constantin dă aci un decret-lege pentru repaosul duminical, și nimic mai mult. El dă ordin curtenilor și locuitorilor de la oraș să respecte ziua odihnei, care la păgâni se numea „ziua soarelui" (dies solis). Deci pe vremea lui Constantin

cel Mare, Duminica a fost recunoscută și *consfințită* și de către *stat* ca zi de odihnă și de sărbătoare săptămânală, ca și de către Biserică. Dar nu el introduce sărbătoarea Duminicii la creștini, deoarece ea exista în Biserică de la început, precum vom vedea îndată.

Încă înainte de Constantin cel Mare, împăratul Maximin dă un edict (ordin) în care spune că permite creștinilor „de a exercita liber (religia) și de a celebra (sărbători) Duminica". Înainte de Maximin le era oprit creștinilor să țină Duminica și ei o sărbătoreau numai pe ascuns. Abia acum, la 313, primesc pentru prima oară libertatea cultului. Altfel e de neînțeles ordinul lui Maximin.

Sinodul din Laodiceea, ținut la anul 364, în canonul 20, spune: „Creștinii nu trebuie să se iudaizeze și să serbeze sâmbăta, ci trebuie să lucreze în aceea zi și să serbeze Duminica". Este aci o poruncă nouă ? Nici vorbă, ci se repetă porunca de serbare a Duminicii și în același timp se oprește iudaizarea creștinismului prin ținerea sâmbetei. Iar denumirea de „Duminică" n-o întâlnim acum pentru prima oară, ci o întâlnim încă din Apocalipsă, cap. 1, v. 10, unde Sfântul Ioan Evanghelistul spune că era în duh „în zi de Duminică". În latinește se spune „dies Domini" și înseamnă „ziua Domnului". Din cuvintele „dies Domini", sau „Dominicus dies", sau „dominica dies" - e totuna -, s-a născut cuvântul românesc „Duminica", care e totuna cu „ziua Domnului", dar cu totul altceva decât „dies solis", care înseamnă „ziua soarelui", pe care o serbau păgânii. Dacă creștinii vor fi numit vreodată Duminica „ziua soarelui", aceasta vor fi făcut-o desigur cu gândul la „Soarele Dreptății", care e Hristos Domnul, iar nu la soarele de pe cer, din care păgânii făcuseră zeu și idol de închinat.

Creștinii, de la cei dintâi și până la cei de astăzi, ca și Apostolii, au sărbătorit totdeauna ziua cea

că nu au ținut „legea" lui Moise și au urmat pe Hristos ?...

Duminica este a creștinilor

„Sâmbătarii", ca să-și susțină greșeala în ceea ce privește întoarcerea de la Duminică la sâmbătă, se adresează nu numai Bibliei, pe care o iau în deșert, dar și istoriei, pe care de asemenea o sucesc și o răstălmăcesc, numai ca să le dea lor dreptate. Ei spun că creștinii nu sărbătoresc Duminica de la începutul Bisericii, ci numai din veacul al IV-lea, de la Constantin cel Mare. Acest împărat, spun sâmbătarii, la anul 321 a poruncit ca toți locuitorii orașelor să țină, în onoarea soarelui, ziua cea dintâi a săptămânii, adică „ziua soarelui" (latinește: dies solis), cum se numește și astăzi Dumineca la germani (Sontag) și la englezi (Sunday). La anul 364, sinodul Bisericii din Laodiceea a introdus în creștinism sărbătoarea săptămânală a zilei soarelui, botezând-o cu numele de „Duminică", adică „ziua Domnului". Astfel s-a înlocuit sâmbăta cu Duminica, zic sâmbătarii.

Să vedem și aici care este adevărul adevărat.

La anul 321, împăratul Constantin cel Mare a dat un decret-lege în care spune: „Toți judecătorii și locuitorii orașelor, de asemenea lucrătorii de toate breslele trebuie să se odihnească în prea onorata „zi a soarelui". Se spune în aceste cuvinte că toți creștinii trebuie să cinstească ziua soarelui sau zeul soarelui ? Dă aci Constantin ordin pentru prima oară ca să se sărbătorească Duminica în locul sâmbetei ? Nu ! Nicidecum. Împăratul Constantin dă aci un decret-lege pentru repaosul duminical, și nimic mai mult. El dă ordin curtenilor și locuitorilor de la oraș să respecte ziua odihnei, care la păgâni se numea „ziua soarelui" (dies solis). Deci pe vremea lui Constantin

cel Mare, Duminica a fost recunoscută și *consfințită* și de către *stat* ca zi de odihnă și de sărbătoare săptămânală, ca și de către Biserică. Dar nu el introduce sărbătoarea Duminicii la creștini, deoarece ea exista în Biserică de la început, precum vom vedea îndată.

Încă înainte de Constantin cel Mare, împăratul Maximin dă un edict (ordin) în care spune că permite creștinilor „de a exercita liber (religia) și de a celebra (sărbători) Duminica". Înainte de Maximin le era oprit creștinilor să țină Duminica și ei o sărbătoreau numai pe ascuns. Abia acum, la 313, primesc pentru prima oară libertatea cultului. Altfel e de neînțeles ordinul lui Maximin.

Sinodul din Laodiceea, ținut la anul 364, în canonul 20, spune: „Creștinii nu trebuie să se iudaizeze și să serbeze sâmbăta, ci trebuie să lucreze în aceea zi și să serbeze Duminica". Este aci o poruncă nouă ? Nici vorbă, ci se repetă porunca de serbare a Duminicii și în același timp se oprește iudaizarea creștinismului prin ținerea sâmbetei. Iar denumirea de „Duminică" n-o întâlnim acum pentru prima oară, ci o întâlnim încă din Apocalipsă, cap. 1, v. 10, unde Sfântul Ioan Evanghelistul spune că era în duh „în zi de Duminică". În latinește se spune „dies Domini" și înseamnă „ziua Domnului". Din cuvintele „dies Domini", sau „Dominicus dies", sau „dominica dies" - e totuna -, s-a născut cuvântul românesc „Duminica", care e totuna cu „ziua Domnului", dar cu totul altceva decât „dies solis", care înseamnă „ziua soarelui", pe care o serbau păgânii. Dacă creștinii vor fi numit vreodată Duminica „ziua soarelui", aceasta vor fi făcut-o desigur cu gândul la „Soarele Dreptății", care e Hristos Domnul, iar nu la soarele de pe cer, din care păgânii făcuseră zeu și idol de închinat.

Creștinii, de la cei dintâi și până la cei de astăzi, ca și Apostolii, au sărbătorit totdeauna ziua cea

dintâi a săptămânii, Duminica. N-avem - și sâmbătarii nu aduc - nici o dovadă că creștinii au serbat vreodată sâmbăta, dar avem în schimb destule dovezi sigure că creștinii au sărbătorit numai Duminica. Iată câteva: în „Învățătura celor 12 Apostoli", - carte scrisă de către urmașii Apostolilor, pe la sfârșitul celui dintâi veac creștin, poate chiar pe la anul 80 după Hristos -, citim porunca: *„În Duminica Domnului adunați-vă, frângeți pâinea și săvârșiți Sfânta Cuminecătură"* (cap. 14).

„Așezămintele Apostolice", altă carte rămasă de la un scriitor necunoscut, din cele dintâi veacuri creștine (sec. II-III), ne îndeamnă să ne rugăm în biserică, dimineața, „când se luminează de ziuă spre cea dintâi a săptămânii, care este Duminica" (cartea V, cap. 19). Iar în alt loc, în aceeași carte, e scris limpede: „Să nu serbăm ziua învierii Domnului în altă zi, ci numai Duminica" (cartea V, cap. 18).

Sfântul Ignatie purtătorul de Dumnezeu, episcopul Antiohiei, martirizat la anul 107, în epistola sa către Magnezieni, spune că cei ce au părăsit rânduiala cea veche și au venit la nădejdea cea nouă *„nu mai țin sâmbăta"*, ci își potrivesc viața după ziua Domnului (cap. 9).

Sfântul Iustin Martirul și Filosoful, care a trăit în prima jumătate a veacului al II-lea, de asemenea ne încredințează că ziua de sărbătoare săptămânală a creștinilor e Duminica, nu sâmbăta. *„Duminica ne adunăm cu toții la un loc,* scrie el, pentru că aceasta este ziua în care Dumnezeu, la zidirea lumii, a despărțit lumina de întuneric și în care Mântuitorul nostru Iisus Hristos a înviat din morți".

Nu mai înșirăm alte dovezi. Din cele înșirate până aci, din Sfânta Scriptură și din istoria Bisericii primare, ne-am încredințat fără nici o îndoială de originea apostolică a Duminicii. Nici nu s-ar putea

înțelege cum ar fi putut creștinii, care au scăpat din persecuții plini de răni, să schimbe așa ușor sâmbăta cu Duminica, după cum își închipuie sâmbătarii.

Prin urmare, dacă sâmbăta este pentru Vechiul Testament, și așa este; dacă Mântuitorul calcă și desființează sâmbătă, ceea ce nimeni nu poate nega; dacă Apostolii sărbătoresc în ziua cea dintâi a săptămânii, Duminica, ziua învierii Domnului, ziua pogorârii Duhului Sfânt, ziua întemeierii Bisericii și ziua săptămânală pentru sfânta Liturghie și Sfânta Împărtășanie; și, în sfârșit, dacă creștinii totdeauna au cunoscut ca zi de sărbătoare săptămânală numai Duminica, - este cu totul limpede că sâmbătarii nu au dreptate.

Sâmbăta este a iudeilor, Duminica este a creștinilor[1]. Acesta e adevărul adevărat. Cu Duminica nu s-a schimbat „legea", ci s-a înnoit și s-a desăvârșit.

---

[1] Că sâmbăta este a iudeilor, și Duminica este a creștinilor se mai poate dovedi și prin cuvintele profetice din Psalmul 94, 10-11, tâlcuite de Apostolul Pavel în Epistola către Evrei, cap. 3-4.
Dumnezeu a arătat lui Israel o iubire mai mult decât părintească: l-a eliberat din robia faraonilor egipteni prin Moise proorocul. Dar Israel s-a arătat nerecunoscător și răucredincios. De aceea a mâniat pe Dumnezeu, și Dumnezeu l-a pedepsit: 40 de ani a rătăcit prin pustiul Arabiei, până ce generația eliberată și nemulțumită a pierit, fără să se poată bucura de odihna Canaanului. „Acest popor are inima rătăcită și nu a priceput căile Mele (zice Domnul). De aceea *M-am jurat în inima Mea, să nu intre în odihna Mea"* (Ps. 94, 10-11. Cf. Numeri 14, 23, 30).
Apostolul Pavel folosește acest exemplu din Vechiul Testament, ca să înduplece pe iudeii din timpul Noului Testament să creadă în Hristos. Ca și la eliberarea din Egipt, iudeii nu au înțeles eliberarea lor din robia păcatului prin Mesia - Hristos. Nici de astădată nu au înțeles iubirea lui Dumnezeu și au răstignit pe Mântuitorul. De aceea, Dumnezeu a ales pentru noul Său popor, care L-a primit, o altă zi de sărbătoare, altă zi de odihnă, Duminica. *„Dumnezeu hotărăște din nou o zi, ... o altă zi, ... odihnă de sărbătoare pentru poporul lui Dumnezeu"* (Evr. 4, 7-9).

Cu Duminica s-a împlinit profeția care răsună așa de plăcut în urechile noastre:

„Aceasta (Duminica) este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea" (Ps. 118, 24). Apoi, dacă Mântuitorul a desființat sâmbăta, prin învierea Sa în ziua cea dintâi a săptămânii, care este Duminica, atunci *„tu cine ești, o, omule, ca să te cerți cu Dumnezeu ?"* (Rom. 9, 20).

Ziua de odihnă a Vechiului Testament a fost ziua a șaptea, sabatul, sâmbăta. Ziua de odihnă a Noului Testament este *o altă zi hotărâtă de Dumnezeu;* e ziua bucuriilor învierii Domnului și a pogorârii Duhului Sfânt; e ziua începutului Bisericii și a sărbării Cinei Domnului, - ziua cea dintâi a săptămânii, - Duminica.
Astfel, o lege următoare înlocuiește altă lege premergătoare; legea Noului Testament înlocuiește legea Vechiului Testament; Duminica înlocuiește sâmbăta, - la creștini.

BISERICA

Casa Domnului

Adresându-se omului eretic, Fericitul Augustin scrie: „Ce folos ai tu că mărturisești pe Dumnezeu, că-L cinstești și-L preamărești, că crezi în Fiul lui Dumnezeu și-L recunoști ca șezând de-a dreapta Tatălui, în schimb hulești Biserica Sa ?...".

Nu ne îngăduie nici inima, nici Evanghelia iubirii aproapelui, nici hârtia, ca să înșirăm vorbele de ocară, folosite de eretici, împotriva Bisericii. Stăpâniți de veninul urii, care le întunecă mintea, ei nu se sfiesc să ia în deșert cuvintele Sfintei Sripturi, pe care le sucesc și răstălmăcesc (Fapte 20, 30), pentru ca, în felul acesta, învățăturile lor greșite să aibă temei și crezământ.

Fără să ne speriem de încrâncenările lor, le vom dezvălui pas cu pas eresurile și vom arăta, cu Biblia în mână, care este învățătura ortodoxă (dreaptă) despre Biserica lui Hristos.

Cuvântul „biserică" (grecește: ekklesia) are mai multe înțelesuri. Cel dintâi și cel mai obișnuit înțeles este acela de „casa Domnului", „casa Tatălui" sau „casa lui Dumnezeu", adică locul *sfânt* în care se adună creștinii dreptcredincioși la rugăciune.

De când există religie, la toate popoarele altarele au fost socotite locuri *sfinte.*

În Vechiul Testament cortul era sfânt și templul era sfânt. Moise primește poruncă de la Dumnezeu să-I facă locaș sfânt: „...să-mi faci *locaș sfânt,* ca să locuiesc în mijlocul fiilor lui Israel" (Ieș. 25, 8). Dumnezeu ascultă rugăciunea lui Solomon și-i răspunde: „Am ascultat rugăciunea și cererea ta, pe care

ai înălțat-o către Mine, și *am sfințit templul (biserica)*, pe care l-ai zidit, ca să petreacă numele Meu acolo în veci, *și vor fi ochii Mei și inima Mea acolo în toate zilele*" (III Reg. 9, 3). Regele și proorocul David amintește mereu de sfințenia casei Domnului, când se roagă: „Iar eu, după mare mila Ta, voi intra în casa Ta și în frica Ta *mă voi închina în sfânt locașul (biserica) Tău*" (Ps. 5, 7). „Ascultă, Doamne, glasul rugăciunii mele, când strig către Tine și când *ridic mâinile mele către locașul (biserica) Tău cel sfânt*" (Ps. 27, 2). „Să-ți trimită - Domnul - ajutor din locașul (biserica) Său cel sfânt și din Sion să te sprijinească" (Ps. 19, 2). „Legea Ta, Doamne, este nestrămutată și casa Ta sfântă pentru toate timpurile" (Ps. 92, 6).

În Noul Testament este pentru totdeauna întărită credința în sfințenia locașului bisericii. Mântuitorul îndeamnă pe ucenicii Săi ca, înainte de a-și aduce darurile la altar, să se împace unii cu alții: „De-ți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă acolo darul tău, înaintea altarului, și mergi mai întâi de te împacă cu fratele tău și atunci, venind, adu darul tău" (Mt. 5, 23-24). De ce grija aceasta deosebită, de a fi împăcați toți în fața altarului? Pentru că *altarul Bisericii e sfânt*. „Biserica sfințește aurul" și *„altarul sfințește darul"* (Mt. 23, 16-18). Dacă biserica, și altarul ei, poate sfinți darurile aduse de credincioși, înseamnă că e sfântă. Nimeni nu poate da ceea ce nu are. Biserica sfințește, pentru că e sfințită de Dumnezeu și pentru că e locașul lui Dumnezeu. Biserica e templul, casa lui Dumnezeu (Mt. 12, 4; In 2, 16), casă de rugăciune la toate neamurile (Mt. 21, 13; Mc. 11, 17; Lc. 19, 46).

E adevărat că Dumnezeu nu poate fi cuprins între zidurile bisericii; El „nu locuiește în temple făcute de mâini omenești, nici nu se slujește de mâini omenești, ca și cum ar avea trebuință de ceva" (Fapte

17, 24-25; III Reg. 8, 27; Is. 66, 1-2). El e pretutindeni de față. Dar în biserică e cu Duhul Său cel sfânt, *cu ochiul și cu inima Sa*, așa după cum a grăit înțeleptului Solomon (III Reg. 9, 3). Dumnezeu e nemărginit, dar poate avea sălaș nu numai într-o biserică sfințită, dar și într-o biată inimă omenească. Dacă Duhul lui Dumnezeu nu ar sfinți biserica și nu ar fi de față în bisericile Sale, ar fi de neînțeles de ce Iisus Hristos a scos pe vânzători cu biciul din templu (Mt. 21, 12-13; Mc. 11, 15-16; Lc. 19, 45-46; In 2, 14-16), de ce la 12 ani, când era în templu, a răspuns mamei Sale că El trebuia să fie în cele ale Tatălui (Lc. 2, 49) și de ce a dat bisericii numirea de „casa Tatălui" ?!

Din toate cele spuse și dovedite aci, se vede bine că biserica e casa Domnului, *casa cea sfântă* și fără de prihană (Efes. 5, 27).

Noi, creștinii, avem de la Hristos Dumnezeu, prin Duhul Sfânt, și biserici sfinte și altare sfinte. *„Noi avem altar* din care nu au dreptul să mănânce cei ce slujesc cortului", adică iudeii (Evr. 13, 10); „și cei ce slujesc la altar, de la altar se împărtășesc" (I Cor. 9, 13).

Ereticii nu au nici altare, nici biserici sfințite. Le-au desființat. Și nu numai atât: ei batjocoresc sfințenia casei Domnului. Dar în acest caz, ei sunt mai răi decât păgânii, deoarece aceștia, deși încă n-au ajuns la cunoștința adevărului Evangheliei, totuși au și ei altare cărora le respectă sfințenia.

Împărăția lui Dumnezeu

Biserica nu este numai casa lui Dumnezeu, locașul sfânt de închinare și rugăciune. Biserica mai este și altceva.

Îngerul Gavriil, când a vestit Fecioarei Maria nașterea Domnului, a spus că El va întemeia o împă-

rație, și „împărăția Lui nu va avea sfârșit" (Lc. 1, 33). Care este împărăția aceasta ? Există în lume tot felul de împărății, dar nu vedem unde este împărăția lui Hristos. Și totuși, ea există. Este Biserica, forma organizată a religiei creștine. Constituția ei este Evanghelia. Legile ei sunt canoanele. Capul ei este Hristos. Păstorii și slujitorii ei sunt Apostolii și urmașii lor: episcopii, preoții și diaconii. Cultul ei îl formează sfintele Taine. Poporul ei este alcătuit din creștinii de pretutindeni.

Biserica, adică împărăția lui Dumnezeu, începe în inima omului creștin, în clipa când se botează. Atunci primește el de Stăpân în viața și inima sa pe Iisus Hristos. „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat" (Gal. 3, 27). Din clipa aceea, Dumnezeu ajunge Domn în inima noastră. De-a lungul vieții sale, creștinul nu are lucru mai mare de făcut, decât să dezvăluie pe Iisus Hristos în inima sa și *să crească în Domnul*. Copiii care nu cresc și rămân piperniciți, sunt o nefericire pentru părinții lor. La fel sunt creștinii care nu cresc în Domnul și nu arată că în inima și în viața lor Iisus Hristos e Domn și Stăpân. Cei care cresc în Domnul, arată că într-adevăr El este Împăratul care tronează în inima lor, și astfel adeveresc cuvintele Evangheliei: „Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru" (Lc. 17, 21), adică în inima voastră, în care stăpânește Dumnezeu.

Creștinii care primesc același crez și care se închină aceluiași Domn, nu trăiesc izolați unii de alții, ci se asociază. Trăiesc în societate, se organizează, își zidesc altare și se adună la rugăciuni comune în Duminici și sărbători. După cum zidurile bisericii sunt formate din pietre și cărămizi și toate unite laolaltă formează trupul bisericii, tot așa și sufletele creștinilor, toate laolaltă, formează împărăția lui Dumnezeu. „Au nu știți că *voi sunteți biserica lui Dumnezeu* și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi ? De va strica cineva biserica lui Dumnezeu, îl va strica pe acela Dumnezeu, căci sfântă este biserica lui Dumnezeu, care sunteți voi" (I Cor. 3, 16-17).

De pe pământ, Biserica - împărăția lui Dumnezeu - se continuă în cer. În virtutea iubirii, care niciodată nu cade (I Cor. 13, 8), noi, cei vii, împreună cu cei morți formăm o singură familie, o singură Biserică. Toți avem același Dumnezeu de Părinte și aceeași Mamă: Biserica, precum e scris: „Iar Dumnezeu nu este al morților, ci al viilor, căci *în El toți sunt vii*" (Lc. 20, 38). În El toți sunt vii, dacă fac parte din trupul lui Hristos. Biserica e trupul lui Hristos (I Cor. 12, 12-29; Efes. 1, 23; 4, 12; Col. 1, 24). Creștinii sunt membrele sau mădularele ei.

Iată ce este așadar *Biserica: împărăția lui Hristos Dumnezeu în inimi, pe pământ și în cer*. În inimi și pe pământ Biserica e luptătoare și pătimitoare, în cer e biruitoare.

În felul acesta înțeleasă, Biserica cuprinde trecutul, prezentul și viitorul; viii și morții; întreaga omenire creștină, pământul și cerul. Tot în felul acesta se înțelege de ce Biserica nu poate să piară. Oamenii pot distruge ceea ce este sortit pieirii, ce e trecător. Biserica însă este împărăția lui Dumnezeu și de aceea nici puterile iadului nu o vor birui (Mt. 16, 18).

Temelia Bisericii

Sub ochii noștri se răspândesc o mulțime de bisericuțe eretice, care - pentru a înșela pe cei lesne crezători - se numesc „evanghelice", „apostolice" și „penticostale", fără să fie nici evanghelice, nici apostolice, nici penticostale (de la Duhul Sfânt).

Cum pot să fie ele evanghelice, apostolice, penticostale, adică din vremea Mântuitorului și a sfinților Apostoli, când ele au răsărit abia în vremea noastră ?

Nici părinții, nici strămoșii noștri creștini nu au avut cunoștință de ele. În cele mai multe din satele și orașele noastre sunt cunoscuți întemeietorii și „predicatorii" lor, dintre care unii sunt încă în viață.

Biserica lui Dumnezeu nu este numai de astăzi, sau de ieri, de alaltăieri. Biserica lui Dumnezeu este de la Iisus Hristos, întemeiată prin sângele Crucii de pe Golgota (Fapte 20, 28; Efes. 5, 25). Biserica lui Dumnezeu este aceea care, prin slujitorii ei, ține legătura harului cu sfinții Apostoli.

Este prea bine știut că cei doisprezece Apostoli au primit sfințirea, „harul și apostolia" (Rom. 1, 5) la pogorârea Duhului Sfânt.

Urmașii Apostolilor au fost chemați, aleși și sfințiți de ierarhii Bisericii *prin hirotonie*, adică prin punerea mâinilor (vezi: Fapte 6, 6; I Tim. 4, 14; 5, 23; II Tim. 1, 6), unul după altul, până în ziua de astăzi. Aceasta e „legătura harului", legătura cu preoția apostolică, pe care o păstrează - în șir neîntrerupt - cu sfințenie episcopii Bisericii. Așa se sfințesc - intră în legătura harului - și astăzi diaconii, preoții și episcopii.

Au ereticii legătura aceasta ? *Nu !* De unde să o aibă, dacă nu sunt din staulul oilor (In 10, 1-10), dacă ei au ieșit dintre noi (I In 2, 19), și nu se mai află în sânul Bisericii ? Ei au întemeiat - de capul lor - bisericuțe noi, care nu mai sunt de la Hristos și de la Duhul Sfânt, ci de la ei. Iisus Hristos a întemeiat o singură Biserică și i-a pus, odată pentru totdeauna, *o singură temelie.*

Nu se mai poate pune *altă* temelie Bisericii, „căci *nimeni nu poate pune altă temelie afară de cea pusă, care este Iisus Hristos*" (I Cor. 3, 11).

După cum este o singură credință, cea „dată sfinților (Apostoli) odată pentru totdeauna" (Iuda 1, 3), tot așa este o singură temelie pusă Bisericii,

odată pentru totdeauna, prin Prooroci, prin Apostoli și prin Iisus Hristos. Așa ne încredințează Apostolul Pavel, când scrie: „De acum nu mai sunteți străini și venetici, ci sunteți cetățeni împreună cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu, zidiți fiind *pe temelia apostolilor și a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind Însuși Iisus Hristos*, întru Care toată zidirea - fiind bine întocmită - crește, pentru a fi locaș sfânt în Domnul. Întru El sunteți și voi împreună zidiți, ca să fiți locaș al lui Dumnezeu în Duh" (Efes. 2, 19-22).

Aceasta e Biserica lui Dumnezeu, - cetatea cea iubită de Dumnezeu (Apoc. 20, 8), - unitatea harului în mulțimea credincioșilor.

Altă Biserică nimeni nu mai poate întemeia, fără numai dacă pune altă temelie. Bisericuțele noi, tocmai pentru că sunt noi, sunt zidite *pe alte temelii.* Nu mai stau pe temelia cea veche, pusă de Mântuitorul cu Proorocii și Apostolii Săi. Dar în acest caz ele nu se mai pot numi nici evanghelice, nici apostolice, nici penticostale, ci așa cum au fost numite și cunoscute întotdeauna: *eretice.*

Membrii Bisericii

Apostolul Pavel numește Biserica „trupul lui Hristos" (Efes. 1, 22-23; Col. 1, 24). Orice trup e făcut din mai multe mădulare. Așa e și Biserica: un trup alcătuit din mai multe mădulare; o însoțire care cuprinde pe toți creștinii botezați, care cred și mărturisesc învățăturile cele drepte și sfinte ale Mântuitorului Iisus Hristos.

Față de învățătura aceasta ortodoxă, ereticii spun că membrii Bisericii sunt numai „sfinții". Și ca să se arate că și ei sunt „sfinți", se despart de Biserică ! Și aci, ca și în celelalte învățături ale lor, ereticii se leagă de Noul Testament și învață cam

așa: în Biserica ortodoxă sunt mulți bețivi, desfrânați, mincinoși, tâlhari, oameni care înjură de cele sfinte și nu merg la biserică, și alți păcătoși, iar Scriptura spune că Biserica trebuie să fie „sfântă și fără de prihană" (Efes. 5, 27). În alt loc se spune: „Tot cel născut din Dumnezeu nu păcătuiește" (I In 3, 9), iar în alt loc citim: „Ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți..." (II Cor. 6, 17; II Tim. 3, 5); nu vă amestecați cu lacomii, bețivii, desfrânații, răpitorii; scoateți afară pe cel rău dintre voi (I Cor. 5, 11, 13).

Cu astfel de cuvinte, și altele asemenea acestora, își scuză ereticii ieșirea lor din Biserică și în același timp învinuiesc Biserica ortodoxă că nu judecă mai aspru și nu dă afară din sânul ei pe păcătoși.

Învățătura și purtarea ereticilor sunt greșite din mai multe pricini, și anume:

1. Biserica nu este întemeiată pentru sfinți - căci ei nici nu au lipsă de Biserică -, ci pentru păcătoși, că nu sănătoșilor, ci bolnavilor le trebuie doctor (Mc. 2, 17). Biserica este casă de mântuire pentru păcătoși, nu pentru sfinți (Lc. 10, 34).

2. Mântuitorul nu ne-a învățat să aruncăm cu pietre în cei ce greșesc, ci mai degrabă să-i sfătuim cu părintească iubire și blândețe. Fariseul, care s-a mândrit că e mai bun decât ceilalți oameni, s-a osândit (Lc. 18, 10-18). După Evanghelie, împărăția lui Dumnezeu - Biserica - se aseamănă cu o „țarină" în care crește - până la judecată - grâu amestecat cu neghină (Mt. 13, 23-30); cu un „năvod" în care se adună tot soiul de pești, mari și mici, folositori și netrebnici (Mt. 13, 47-50); cu o „nuntă" la care sunt chemați tot felul de oaspeți, buni și răi (Mt. 22, 2-14). Iisus Hristos nu numai că ne-a oprit să judecăm în pripă - „nu judecați, ca să nu fiți judecați" (Mt. 7, 1-2) -, dar a stat la masă cu păcătoșii, deoarece nu a venit să cheme drepții (sfinții), ci păcătoșii la pocăință (Mc.

2, 17). Mai mult: Iisus Hristos și Apostolii știau despre Iuda că „era fur" (In 12, 6), dar nimeni nu l-a dat afară din rândul Apostolilor. Prin faptele și purtarea sa, el singur a ieșit dintre ei și s-a osândit.

3. Apostolul Pavel aseamănă Biserica cu o „casă mare", în care „nu sunt numai vase de aur și de argint, ci și de lemn și de lut; și unele sunt de cinste, iar altele de necinste" (II Tim. 2, 20). Același Apostol, care ne îndeamnă să nu ne amestecăm cu faptele cele de rușine ale păgânilor și să scoatem pe cei răi dintre noi, ne încredințează că, dacă e vorba să ne despărțim cu totul de oamenii cei răi, *ar trebui să ieșim din lumea aceasta* (Cor. 5, 10). După Apostolul Pavel, în trupul Bisericii sunt multe mădulare, dar nu sunt toate la fel: unele sunt „cuviincioase" și „de cinste", altele sunt „mai slabe", altele „de necinste" și „necuviincioase" (I Cor. 12, 22-24). Putem noi să fim de altă părere? Desigur că nu. Biserica nu îndeamnă pe nimeni să se îmbete cu bețivii, să fure cu hoții, să se desfrâneze cu nelegiuiții sau să înjure cu răzvrătiții. De aceștia ne îndeamnă - ca o Mamă bună - să ne ferim și să fugim, *fără să ne despărțim de sânul ei.*

4. Apostolul Iacob recunoaște sincer că „toți greșim mult" (3, 2). Apostolul Pavel mărturisește despre sine că este „cel dintâi" dintre păcătoși (I Tim. 1, 16). Apostolul Ioan spune deschis: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este în noi" (I 1, 8). Iar dacă toți greșim, cu ce drept judecăm?

Din toate aceste cuvinte ale Noului Testament se vede limpede că membrii Bisericii sunt toți creștinii botezați, cu deosebirea că creștinii cei buni sunt mădulare de cinste și sănătoase, iar cei răi sunt mădulare bolnave, de necinste. Biserica a fost întemeiată pentru păcătoși, cu menirea să-i întoarcă din întunericul patimilor la lumina mântuirii. Biserica

este spital de mântuire, de care mai mult au nevoie bolnavii, decât cei sănătoși. Pentru aceea bolnavii (păcătoșii) trebuie mai stăruitor chemați sub aripile ei, nu goniți; atrași, nu îndepărtați; vindecați, nu judecați. Că și „Dumnezeu a întocmit astfel trupul, dând mai multă cinste celui căruia îi lipsește, ca să nu fie dezbinare în trup" (I Cor. 12, 24-25).

Sectarii eretici se socotesc sfinți, și de aceea nu pot sta alături de păcătoși. În felul acesta, cu ei se repetă aceeași amăgire ca și cu Eva în rai, când i-a zis șarpele: „Mâncați din pom și veți fi dumnezei". Același șarpe al minciunii spune ereticilor: „Ieșiți din Biserică și veți fi sfinți".

Cumplită înșelăciune!...

Iubiți cititori, nu ieșiți din Biserică pentru ca să vă feriți de păcătoși, ci ascultați de Biserică și-i urmați îndemnurile, ca să deveniți sfinți, creștini plăcuți și iubiți de Dumnezeu.

Ierarhia Bisericii

Una dintre învățăturile cele mai scumpe ale ereticilor este aceea despre „preoția universală". După eretici, toți creștinii sunt preoți și toți pot împlini rosturile preoției. Căci, spun ei, așa a scris Apostolul Petru, în întâia sa epistolă (2, 9): „Voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit (de Dumnezeu), ca să vestiți în lume bunătățile Celui care v-a chemat din întuneriec la lumina sa cea minunată" (vezi și Apoc. 1, 6).

Ca să prindem firul înțelesului adevărat al acestor cuvinte, se cuvine să știm că ele nu se află scrise numai în Noul Testament. Le aflăm și în Vechiul Testament, în Cartea Ieșirii (19, 6), unde Moise numește poporul ales, a lui Israel, împărăție de preoți și neam sfânt: „Voi Îmi veți fi Mie împărăție de

preoți, neam sfânt" (vezi și Deut. 7, 6). Întreg poporul lui Israel era numit împărăție de preoți și neam sfânt, pentru că între toate popoarele numai el se considera „neam ales", neam care slujește lui Dumnezeu, ca preoții. Dar aceasta nu înseamnă că toți israeliții erau un popor de „preoți". Este prea bine știut că slujba de preoți o îndeplineau numai fiii lui Israel care erau din neamul lui Levi (Ieș. 28-29), iar cei ce cutezau să batjocorească preoția sau să se considere preoți, fără să fie pregătiți și sfințiți, erau pedepsiți cu moartea, cum au fost Core, Datan și Abiram (Num 16; 3, 10; 18, 7; Deut. 17, 12; II Paral. 26, 16-21).

Apostolul Petru îi numește pe creștini „seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt" în același înțeles în care Moise a numit poporul lui Israel „împărăție de preoți și neam sfânt", adică în înțelesul de oameni credincioși, aleși, care slujesc lui Dumnezeu, ca preoții. Creștinii sunt poporul lui Dumnezeu, preoție (slujire) sfântă, care însă nu înlocuiește preoția apostolică și ierarhică (a celor trei trepte: diacon, preot și episcop), despre care se vorbește atât de limpede în atâtea locuri din Noul Testament.

Față în față cu învățătura eretică despre „preoția universală" stă neclinitită și nebiruită învățătura evanghelică despre păstori și turmă, despre lucrători și ogor, despre cler și popor. Atât Mântuitorul, cât și Apostolii vorbesc lămurit despre păstori și turmă (In 18, 1-16; Efes. 1, 11; I Petru 5, 1-5); despre lucrători și ogor (I Cor. 3, 9; Mt. 20, 1-6; Lc. 10, 7); despre apostoli și ascultători (Lc. 6, 11-16; 10, 16; In 15, 16; Evr. 13, 7, 17); despre părinți și copii (I Cor. 4, 15-17; Gal. 4, 19; I In 2, 1, 18); despre preoți și popor (Fapte 14, 23; I Tim. 4, 14-16; Iac. 5, 14). Nu sunt totuna păstorii cu turma, apostolii cu ascultătorii, părinții cu copiii, lucrătorii cu ogorul. Doar așa de limpede scrie Apostolul Pavel: „Pe unii i-a pus

Dumnezeu în Biserică: întâi apostoli, al doilea prooroci, al treilea învățători, după aceea pe cei care au darul de a face minuni, apoi darurile tămăduirilor, ajutorările, cârmuirile, felurile limbilor. *Au doară toți sunt apostoli ? Au doară toți prooroci ? Au doară toți învățători ?* Au doară toți fac minuni ? Au doară toți au darurile tămăduirilor ? Au doară toți grăiesc în limbi ? Au doară toți tălmăcesc ?" (I Cor. 12, 28-30; Efes. 4, 11). La toate aceste întrebări, răspunsul este *nu* ! Nu toți sunt apostoli, nu toți sunt cârmuitori, nu toți sunt preoți, ci numai aceia care au primit „harul și apostolia" (Rom. 1, 5). Că „nimeni nu-și ia singur cinstea pentru sine, ci dacă este *chemat de Dumnezeu,* ca și Aaron" (Evr. 5, 4).

Creștinismul este religia ordinei și a ierarhiei. Dumnezeu este al ordinii (I Cor. 14, 33). Nici Biserica și nici o societate nu poate înainta fără conducători. Unde nu este conducere, este dezordine. Biserica este așezământ dumnezeiesc, deci al ordinii, pus în slujba luminării, sfințirii și mântuirii oamenilor. De la început ea a fost condusă de către Apostoli și mai departe de către urmașii lor până în ziua de astăzi, care sunt: *episcopii* (Fapte 20, 28; I Tim. 3, 1-7; 4, 14; Tit 1, 5-7); *preoții* (Fapte 14, 23; 20, 17; I Tim. 4, 14; 5, 22; Iac. 5, 14); *diaconii* (Fapte 6, 1-6; 8, 5; I Tim. 3, 8-12). Aceste trei trepte formează ierarhia Bisericii.

După alegere, Apostolii au primit de la Mântuitorul *putere* (Lc. 9, 1-2), - puterea de a lega și dezlega (Mt. 18, 18), de a ierta și a ține păcatele (In 20, 21-23), de a propovădui Evanghelia (Mc. 16, 16; II Tim. 4, 2), de a conduce Biserica (In 21, 15-19), de a păstra Tradiția sau Predania (I Tim. 6, 20; II Cor. 11, 29), de a sluji Domnului (Fapte 13, 2; Rom. 15, 16), de a săvârși sfintele Taine (Mt. 28, 19-20; I Cor. 4, 1-2), de a povățui poporul credincioșilor pe calea mântuirii (Fapte 16, 17), de a oficia slujba împăcării oamenilor cu Dumnezeu (II Cor. 5, 18-20).

Prin urmare, Apostolii și urmașii lor au o misiune specială, pe care o primesc de la Hristos: misiunea de a-i continua lucrarea mântuitoare; misiunea de a învăța, sfinți și cârmui sufletele; misiunea de a sluji și păstori Biserica.

Pe răspunderea sufletului lor (Evr. 13, 7, 17), ei au chemarea sfântă de a conduce, iar poporul credincioșilor are datoria sfântă de a-i asculta.

„Oricine ascultă de voi, de Mine ascultă - zice Domnul - și oricine se leapădă de voi de Mine se leapădă. Iar cel ce se leapădă de Mine, se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine" (Lc. 10, 16).

Dezbinarea Bisericii

Iisus Hristos a întemeiat o unică Biserică. Învățătura, dorința și rugăciunea Lui este ca să fie o singură Biserică, *„toți să fie una"* (In 17, 21-32). Unitatea aceasta este de mare trebuință, întâi de toate pentru că unde este unire, acolo este și putere; în al doilea rând, pentru că necredincioșii acolo atacă mai cu izbândă, unde este dezbinare, căci acolo e slăbire, și în al treilea rând și mai presus de toate pentru că Evanghelia Domnului mustră dezbinarea și predică unitatea.

Cu câtă dragoste și duioșie se roagă Mântuitorul ca toți ucenicii Lui să fie una: „Precum tu, Părinte, ești în Mine și Eu sunt în Tine, așa și ei una să fie în Noi, *ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis*... Eu în ei și Tu în Mine, *ca să fie cu desăvârșire una* și *ca să cunoască lumea că Tu M-ai trimis* și i-ai iubit pe ei, precum M-ai iubit pe Mine" (In 17, 21, 23). Ca și Iisus Hristos, Apostolii conduc mai multe comunități (parohii) creștine, dar o singură Biserică, întemeiată pe unitatea crezului și a trupului lui Iisus Hristos: „Un trup și un Duh, ... un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu și Tatăl tuturor" (Efes. 4, 4-6). Cu câtă părintească

iubire îndeamnă Apostolul Pavel pe corintenii dezbinați să trăiască în pacea unirii: „Vă rog pe voi, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să grăiți la fel și *să nu fie între voi dezbinări, ci să fiți uniți în gânduri și în cugete*" (I Cor. 1, 10).

Când se iveau eresuri și dezbinări, Apostolii și urmașii lor se adunau în sobor, lămureau învățătura cea dreaptă și o înlăturau pe cea greșită.

Timp de zece veacuri, Biserica a fost una. Vreme de o mie de ani, toate încercările ereticilor și ale prigonitorilor Bisericii s-au sfărmat de unitatea trupului Ei.

Abia în mileniul al doilea s-au făcut răni și spărturi în trupul Bisericii. La anul 1054, s-a produs prima dezbinare, despărțirea dintre Biserica Răsăritului (ortodoxă - dreptcredincioasă) și cea a Apusului (catolică - papală). La 1517, se produce a doua mare dezbinare în Biserică, prin despărțirea lui Martin Luther, a protestanților, reformaților și calvinilor, de Biserica romano-catolică, iar ceva mai târziu, între anii 1550 și 1600 se întâmplă a treia mare dezbinare, cea anglicană, prin despărțirea englezilor de catolicism și apropierea lor de protestantism.

De aici încolo, spărturile și rănile în trupul Bisericii lui Iisus Hristos se țin lanț, până în ziua de astăzi. Numeroși eretici, încercând să refacă Biserica de la început, au produs tot mai multe dezbinări și tot mai multe „bisericuțe". *Se pun temelii noi, se propagă învățături noi* și astfel *tot mai mult se sfărâmă unitatea Bisericii*, unitate pentru care Mântuitorul s-a rugat cu lacrimi și cu sudori de sânge.

Dezbinarea Bisericii este un păcat mare, greu, chiar neiertat, deoarece e păcat împotriva adevărului, păcat împotriva Duhului Sfânt, care nu se iartă niciodată (Mt. 12, 32; Mc. 3, 28-29).

Ereticii, întemeind biserici noi, pun temelii noi, și astfel se împotrivesc învățăturii, voinței și rugăciunii Domnului, „ca toți să fim una". Ei nu vor să înțeleagă că *temeliile Bisericii sunt puse de la începutul ei, și nimeni nu mai poate pune altă temelie* (I Cor. 3, 11; Efes. 2, 19-20). Ei nu acceptă că credința creștină este dată sfinților Apostoli *odată pentru totdeauna* (Iuda v. 3). Ei pun alte temelii și propagă alte crezuri: temelii sectare și crezuri eretice, vădindu-se - în văzul tuturor - că nu sunt de la Hristos. Căci: *„Oare s-a împărțit Hristos ?"* (I Cor. 1, 13). Să nu fie! Istoria eresurilor ne arată cum și prin cine s-au desprins ereticii din sânul Bisericii. În foarte multe locuri, Sfânta Scriptură ne atrage atenția să ne ferim de proorocii și învățătorii mincinoși, de eretici, pentru că în ei lucrează *„duhul rătăcirii"* (I In 4, 1, 5). Biblia spune despre ei lămurit că: *„dintre noi au ieșit, dar nu erau dintre noi*, căci de-ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi; ci ca să se arate că nu sunt toți dintre noi, de aceea au ieșit" (I In 2, 19).

Este prea bine știut că nu noi am ieșit dintre eretici, ci ei dintre noi. Noi nu ne-am dezbinat de nimeni. Alții s-au despărțit de noi. Iar dacă au ieșit ei dintre noi, înseamnă că au părăsit Biserica, iar dacă au părăsit Biserica s-au desprins de trupul lui Hristos, care e unul; s-au lepădat de credința mântuitoare, care e una; s-au lepădat de ea, de Taine și de slujitorii Tainelor (I Cor. 4, 1), s-au lepădat de botezul copiilor, de Duminică, unii chiar și de Biblie. Satana îi încearcă și greu îi amăgește, chemându-i să întemeieze *altă* biserică prin despărțire de adevărata Biserică...

În privința aceasta, - trebuie s-o spunem, desigur cu mare durere, - regiunea Aradului și a Bihorului este cea mai dezbinată și mai atacată de eretici. Din toată țara, aici s-au ivit mai întâi „pocăiții" și „penticostalii". Aici sunt cele mai multe adunări sectare și cele mai multe suflete rătăcite de la drumul adevărului; aici au obținut cea mai bună recoltă dolarii lui

Iuda, care lucrează și astăzi la dezbinarea Bisericii și a poporului, prin unii predicatori mincinoși. E trist și dureros din cale afară, dacă în sânul poporului nostru s-au găsit atâția care să se încreadă mai mult în astfel de „predicatori“, decât în preoții ieșiți din sânul lui.

Iubiți cititori, Biserica lui Hristos este numai una: acea întemeiată de El, pe Cruce (Fapte 20, 28; I Efes. 5, 25), Biserica moștenită din tată în fiu, de la sfinții Apostoli până astăzi. Biserica aceasta nu este numai de la Martin Luther, I. Smith, W. Miller, C. Parham, I. Russel sau Bradin, ci este Biserică veche, de la Mântuitorul și Apostolii Săi, de la sfinți și martiri, de la străbuni și părinți: este Biserica dreptmăritoare, ortodoxă.

Luați aminte: cine este, sau vrea să fie, un creștin adevărat, se roagă și luptă pentru unirea Bisericii, nu pentru dezbinarea ei.

Biserica lui Hristos

În ultimul timp, în sânul poporului nostru de la sate și de la orașe se întâmplă un proces dureros din cale afară: dezbinarea religioasă.

De la nașterea sa și până în zilele noastre, poporul român a fost un trup și un suflet; a mărturisit un crez și a avut o Biserică. Apoi s-au ivit printre noi ereticii, cu învățăturile lor greșite și pierzătoare de suflete. Prin lucrarea lor ispititoare și înșelătoare, se sfărâmă unitatea sufletească a poporului nostru: se înmulțesc eresurile și „bisericile“, „adunările“ și „predicatorii“. Nu mai suntem o turmă și un Păstor, precum voiește și se roagă Domnul, ci s-au desprins dintre noi sectele, care se luptă și se vrăjmășesc, vai, în numele lui Iisus Hristos.

În fața acestui proces dureros de dezbinare și destrămare sufletească, se impune o întrebare de

conștiință: Care este Biserica lui Iisus Hristos ? Între atâtea secte eretice care se înmulțesc sub ochii noștri, care-i de la Hristos ?

Nici una ! Iată răspunsul.

Biserica lui Iisus Hristos este cea care-i întemeiată de El, care ține legătura harului cu preoția Apostolilor, care păzește toate câte sunt poruncite și care a rămas până astăzi una, sfântă, sobornicească și apostolească.

1. Iisus Hristos a întemeiat numai o Biserică, „Biserica Mea“, pe care nici porțile iadului nu o vor birui (Mt. 16, 18). Iisus Hristos nu are și nici nu vrea să aibă mai multe Biserici. El vrea și se roagă ca „toți să fie una“ (In 17, 21-22). Este o singură Biserică, a lui Iisus Hristos. Oricare altă biserică, întemeiată prin dezbinare, de oameni, nu este a lui Hristos, ci este a lui Luther, a lui Calvin, a lui Smith, a lui Russel, a lui Miller, a lui Parham, numai a lui Hristos nu. *Este Biserica lui Hristos numai aceea pe care a întemeiat-o El și care nu are alt întemeietor afară de El.*

2. *Biserica lui Iisus Hristos este aceea care ține legătura harului cu preoția apostolică.* Este știut că Apostolii au primit „harul și apostolia“ (Rom. 1, 5) la Pogorârea Duhului Sfânt. Mai departe ei și-au rânduit urmași prin hirotonie, adică prin punerea mâinilor (Fapte 6, 1-6; I Tim. 4, 15; 5, 22; II Tim. 1, 6). Legătura aceasta, „legătura harului“, în Biserica lui Iisus Hristos se păstrează până astăzi. Prin sfințire și hirotonie, preotul de astăzi e legat de preoția sfinților Apostoli. Ereticii n-au legătura aceasta. N-au *nici altare sfințite, nici preoți sfințiți, nici episcopi* care să-i sfințească și astfel să-i facă să intre în legătura harului. Sunt și între ei unii care spun că „ordinează“, care-și „iau singuri cinstea“ (Evr. 5, 4), dar aceștia dau ceea ce nici ei nu au și astfel mimează cele sfinte, ca și copiii care se joacă imitând pe alții.

3. Biserica lui Iisus Hristos *păzește toate* câte El i-a poruncit (Mt. 28, 20). Păzește Biblia și Tradiția (Predania), sfintele taine și toate rânduielile date de către sfinții Apostoli. Ereticii au înlăturat dogmele, canoanele, tainele, viața și Tradiția Bisericii, iar din Biblie țin numai unele învățături, și acestea sucite și răstălmăcite.

4. Biserica lui Iisus Hristos este aceea care a rămas până astăzi: *una, sfântă, sobornicească și apostolească*, adică dreptmăritoare, ortodoxă. Biserica lui Hristos a păstrat unitatea și sfințenia de la început. Ea se întemeiază pe hotărârile sinoadelor ecumenice și își are începutul organizării de la Apostoli. Nici una dintre „bisericile" ereticilor nu împlinește vreuna dintre aceste cerințe. Numai Biserica ortodoxă împlinește aceste cerințe; numai ea păstrează unitatea credinței și legătura harului cu Biserica de la început. De aceea se și numește, între toate, *ortodoxă* (dreptcredincioasă).

Aceasta e Biserica lui Iisus Hristos - așezământul mântuirii, în care nu numai oamenii, dar și îngerii caută să cunoască *„înțelepciunea lui Dumnezeu cea de multe feluri"* (Efes. 3, 10).

Apostolul Pavel, după ce îi enumeră ucenicului său Timotei însușirile slujitorilor bisericești, încheie astfel: „Acestea ți le scriu... ca să știi... cum trebuie să te porți în *casa lui Dumnezeu*, care este *Biserica Dumnezeului celui viu, stâlpul și temelia adevărului"* (I Tim. 3, 14-15).

Încheiem și noi învățătura despre Biserica lui Iisus Hristos cu un cald îndemn la dragoste, încredere, evlavie și cuviință pentru casa lui Dumnezeu, care e *mama noastră* (Gal. 4, 26), corabia mântuirii noastre. Iubiți Biserica și țineți-vă strâns uniți cu ea, ca să nu cădeți din dreapta credință.

„Cei ce urâți Sionul (Biserica), veți fi rușinați de Domnul, căci precum iarba de foc, așa veți fi uscați" (Antifon gl. 4).

MÂNTUIREA

Sfințirea

Omul bolnav se duce la medic și la spital pentru ca, printr-o îngrijire deosebită și prin leacuri potrivite, să-și recapete sănătatea.

Ca să se mântuiască de răutatea, otrava, durerea și greutatea păcatului, creștinul aleargă la Doctorul doctorilor, la Mântuitorul, și la Biserica Sa, spitalul mântuirii neamului omenesc.

Trupul bolnav se vindecă prin leacuri, sufletul păcătos se sfințește de către Mântuitorul Iisus Hristos, în Biserică, prin harul Sfintelor Taine. Nu este altă cale de sfințire.

În Sfânta Scriptură se vorbește și de sfințirea omului prin cuvântul lui Dumnezeu (In 17, 17; I Tim. 4, 5), dar nu în înțelesul că numai citind sau rostind un cuvânt din Biblie, prin aceasta ne și sfințim. Dacă numai rostirea sau citirea cuvintelor biblice ar avea puterea sfințirii sufletului, și deci a iertării păcatelor, atunci în Biblie ar fi destul să aflăm un singur sfat, sau o singură poruncă, anume să citim cuvântul lui Dumnezeu. Adevărul este că sfințirea se face prin *rugăciune*, adică prin cuvântul și puterea prin care se cheamă în ajutor harul Domnului și se săvârșesc sfintele Taine.

Mântuirea este sfințirea sufletului, voia lui Dumnezeu este *sfințirea* voastră (I Tes. 4, 3), iar sfințirea sufletului se lucrează prin harul și cuvintele (rugăciunile) sfintelor Taine.

Mântuitorul nu ne-a arătat altă cale de sfințire. Nici Apostolii. Dacă ar fi alta, desigur că ne-ar fi arătat-o. Sfințirea este *în adevăr* (In 17, 17), nu în

eresuri mincinoase și pierzătoare de suflet (II Petru 2, 1; 3, 16); în cuvintele de rugăciune ale Bisericii, nu în părerile și batjocurile ereticilor; în harul sfintelor Taine, nu în bolboroselile sectanților.

„Ca să nu se laude nimeni" cu vredniciile sale (Efes. 2, 9), ereticii scot „faptele bune" din planul și din cerințele mântuirii. Confundă „faptele legii" Vechiului Testament cu faptele bune sau virtuțile Noului Testament și le înlătură pe toate, deși Evanghelia le impune pe acestea din urmă și Mântuitorul ni le pretinde, când zice: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca *să vadă faptele voastre cele bune* și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri" (Mt. 5, 16; In 15, 8 ș.a.).

De când există Evanghelia și Biserica creștină se știe că trei sunt cerințele sfințirii sufletului, și anume:

1. Sfântul și dumnezeiescul *har* al sfintelor Taine, despre care ne vorbește Sfânta Evanghelie și ne dau lămuriri cuvintele Bibliei și rugăciunile Bisericii;

2. credința dreaptă, ortodoxă, mărturisită în *crezul* Bisericii de către toți sfinții, martirii și binecredincioșii creștini, și

3. *faptele* bune, faptele îndurării trupești și sufletești, virtuțile și poruncile Evangheliei, care adeveresc și rodesc harul și credința.

Ca să se sfințească și astfel să se mântuiască, nu se cere de la creștin nici să facă minuni, nici să proorocească, nici să grăiască în limbi, nici să aleagă între mâncăruri curate și necurate, nici să țină sâmbăta în locul Duminicii, nici să cerceteze semnele venirii a doua, nici să dezlege tainele Apocalipsei. Acestea le cer numai ereticii.

Iisus Hristos ne îndeamnă la iubire, la bunătate, la fapte bune, la purtarea Crucii, la pocăință, la spovedanie, la împărtășirea cu trupul și sângele Său spre iertarea păcatelor (Mt. 26, 26-28), la săvârșirea

botezului copiilor (Fapte 2, 38-39), la păzirea poruncilor, la cinstirea Apostolilor și a urmașilor lor, la sfințenia căsătoriei și mai ales la *ascultarea de Biserică* (Mt. 18, 17). Nu ne cere nici să proorocim, nici să facem minuni, nici să vorbim în limbi, nici - vai - să părăsim Biserica. Acestea le pretind numai ereticii, oamenii care s-au abătut de la calea adevărului (II Pt. 2, 2) și a dreptății (II Pt. 2, 15), „învățătorii mincinoși" (II Pt. 2, 1), care *„totdeauna învață și niciodată nu ajung la cunoștința adevărului"* (II Tim. 3, 7). Unii ca aceștia nu mai înțeleg nimic din taina sfințirii omului, au pierdut cheia cunoștinței adevărului mântuitor și rătăcesc, cu Biblia subsuoară, pe tot felul de căi greșite care nu duc pe nimeni în împărăția lui Dumnezeu (Gal. 5, 20-21).

„Voia lui Dumnezeu este sfințirea noastră" (I Tes. 4, 3). Creștine, caută prin Biserica și Evanghelia Domnului pacea și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu (Evr. 12, 14).

Sfinții Apostoli despre mântuire

Predicatorii sectarilor scriu articole și țin predici lungi, în care caută să arate că numai *ei „sunt mântuiți"* și că, prin urmare, învățătura Bisericii noastre despre mântuire e greșită. Pentru cei ce doresc în privința aceasta o lămurire cinstită și temeinică, am scris broșura „Mântuirea", publicată în Biblioteca „Calea Mântuirii", Nr. 4-5, „Diecezana", Arad, 1947. În ea, am cuprins pe scurt, cu Biblia în mână, învățătura ortodoxă despre mântuire, învățătură pe care o ține creștinătatea adevărată de la început și până astăzi. Oricine ascultă și urmează din toată inima învățătura aceasta, *poate fi sigur de mântuire*. Oricine se leapădă de ea, își pune în primejdie de moarte sufletul său.

Am spus și repetăm: mântuirea, adică sfințirea sufletului, se obține de la Iisus Hristos Mântuitorul,

în Biserică, prin *harul* sfintelor Taine, *credință* dreaptă și *fapte bune*. „În *har* sunteți mântuiți, prin *credință*, și aceasta nu este de la voi; de la Dumnezeu este darul; nu din fapte (ale legii Vechiului Testament și ale voastre), ca să nu se laude nimeni. Pentru că a Lui făptură suntem, zidiți în Hristos Iisus spre *fapte bune*, pe care Dumnezeu le-a gătit mai înainte, ca să umblăm întru ele" (Efes. 2, 8-10). Faptele bune sunt roadele credinței și ale harului, cum fructele sunt roadele pomilor și mierea lucrul albinelor. Aceasta este pe scurt, învățătura creștină despre mântuire. Toți proorocii și Apostolii, întreagă Biblia și Tradiția Bisericii, aci și la atât se rezumă.

Iisus Hristos a murit pentru toată lumea, a răscumpărat omenirea întreagă, ca *toți oamenii să se mântuiască* și la cunoștința adevărului să vină (I Tim. 3, 4). Aceasta este mântuirea săvârșită de El, numită obiectivă, din afară, prin care El a înlăturat peretele vrajbei și ne-a împăcat cu Dumnezeu (Efes. 2, 14-16). Despre mântuirea aceasta se spune: „Prin har *sunteți mântuiți*" (Efes. 2, 8) - prin harul Domnului, nu prin „faptele legii" Vechiului Testament.

Pentru ca noi, oamenii, să ne putem însuși mântuirea, adică pentru ca să ne putem împărtăși din roadele jertfei de pe Cruce și să facem din mântuire un bun personal; cu alte cuvinte, pentru ca să ne spălăm sufletele de păcate și astfel să ne sfințim, avem neapărată nevoie de *harul* Sfântului Duh, de *credința* cea mântuitoare și de *faptele* cele bune, evanghelice. Să facem, adică, din mântuirea (obiectivă) săvârșită de Mântuitorul, un bun subiectiv, o putere de sfințire și mântuire a sufletului nostru.

Lupta pentru mântuire și sfințire ține viața întreagă. Câtă vreme avem de luptat cu păcatul din noi și afară de noi, atâta vreme avem de lucrat la casa mântuirii noastre. Câtă vreme mai este o pată pe sufletul nostru,

câtă vreme mai avem de luptat cu patimile și cu poftele trupului neputincios, atâta vreme nu putem spune că suntem mântuiți. Unde mai este păcat și putință de păcătuire, acolo mântuirea încă nu este încheiată. Așa ne spune mintea sănătoasă și așa ne încredințează cei mai buni dintre creștini, *sfinții*. Iată câteva pilde, pe care ni le dă Noul Testament:

Apostolul Pavel scrie: „Dacă vei mărturisi cu gura ta pe Domnul Iisus Hristos și vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morți, *te vei mântui*" (Rom. 10, 9). Nu spune: „ești mântuit", ci *„te vei mântui"*. În alt loc, scrie creștinilor: *„lucrați cu frică și cutremur la mântuirea voastră"* (Fil. 2, 12; Ef. 3, 14-15). Mai are nevoie, cine e mântuit, de lucrarea mânturii ? Desigur că nu. Ereticii sectari nu mai au nevoie să lucreze cu frică și cutremur la mântuire, căci ei „sunt mântuiți". Tot Apostolul Pavel, înainte de a primi cununa dreptății, se numără încă între păcătoși. Căci spune: Iisus Hristos a venit în lume „să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care *cel dintâi sunt eu*" (I Tim. 1, 15). Nu spune aceasta Saul, ci Pavel. Nu „am fost păcătos", ci sunt acum, înainte de moarte.

Apostolul Iacob scrie: „Nu vă faceți mulți învățători, frații mei, știind că (noi, învățătorii), mai mare osândă vom lua, pentru că *toți greșim în multe chipuri*" (Iac. 3, 1-2). Nu „am greșit", ci „greșim", și încă în multe chipuri. Este mântuirea încheiată unde este greșeală multă ? De bună seamă că nu.

Apostolul Petru îndeamnă la ascultarea de Hristos pentru a dobândi *„prețul credinței, adică mântuirea sufletului"* (I Pt. 1, 7-9). De asemenea povățuiește pe cititori să se hrănească cu laptele duhovnicesc, „ca *prin el să creșteți spre mântuire*" (I Pt. 2, 1-2). Mântuirea deci nu e dobândită, ci se dobândește; luptăm și creștem „spre mântuire"; nu suntem încă mântuiți, ci luptăm să ne mântuim.

Apostolul și Evanghelistul Ioan spune despre sine și despre alții: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este în noi" (I In. 1, 8-10). *Mințim dacă nu recunoaștem că greșim*, iar dacă greșim, ce rost are să ne lăudăm cu mântuirea ?...

Iată, am luat de mărturie patru sfinți, pe cei mai mari dintre Apostoli, pe Ioan, Petru, Iacob și Pavel. Nici unul dintre ei *nu se laudă cu mântuirea*; toți se numără între păcătoși. *Toți trăiesc în „nădejdea mântuirii"* (I Tes. 5, 8); toți se smeresc; toți recunosc că sunt oameni. Toți trăiesc cu *speranța mântuirii*, nu în mândria mântuirii. Numai ereticii și sectanții noștri se laudă că sunt mântuiți, ca și fariseul din pilda evanghelică, care nu mai încăpea nici în templu cu lauda de sine și cu disprețul față de bietul vameș (Lc. 18, 10-12).

Cine mărturisește adevărul mântuitor: Apostolul, sau ereticul, sfântul, sau sectantul ?...

Numai sfinții sunt mântuiți

În lume se vorbește despre eroi, în Biserică și în Biblie se vorbește despre sfinți.

Sfinții sunt „prietenii" Mântuitorului (In 15, 14-15) și „iubiții lui Dumnezeu" (Dan. 10, 19). Ei mai sunt numiți „duhurile drepților celor desăvârșiți" (Evr. 12, 23). Se numesc așa, deoarece au trăit după cum a poruncit Domnul (Mt. 7, 24); au făcut voia lui Dumnezeu, au împlinit poruncile Lui, au luptat cu patimile trupului și cu păcatele până la moarte.

Cei dintâi sfinți sunt *Proorocii* și *Apostolii*. Ei sunt pilde pentru noi de îndelungă răbdare și de pătimire (Iac. 5, 10), de milostenie și rugăciune, de ascultare și iubire, de bunătate și jertfă până la sfârșitul vieții. De aceea stau la temelia Bisericii, lângă Iisus Hristos, care e piatra cea din capul unghiului (Efes. 2, 19-20).

Dar sfinți nu sunt numai Proorocii și Apostolii. Pe urmele Domnului și ale Apostolilor au pășit în curgerea veacurilor nenumărați creștini, care au arătat față de Hristos, față de Evanghelia și Biserica Sa, aceeași iubire, dusă până la jertfă, ca și Apostolii.

Astfel s-a născut acel „nor de mărturii" (Evr. 12, 1), și care sunt *sfinții, martirii* și *cuvioșii*, care umplu calendarul și istoria Bisericii, toți cei ce au primit cununa slavei de la Hristos Domnul, precum e scris: *„Slava pe care Mi-ai dat-o Mie, Eu le-am dat-o lor"* (In 17, 22).

Orice om poate ajunge - și e chemat să ajungă - sfânt; și cel mai păcătos. Moise a fost ucigaș, David desfrânat, Ilie a avut slăbiciuni asemenea nouă (Iac. 5, 17). Pavel a fost prigonitor al Bisericii; Petru a fost un om slab în credință; Maria Magdalena, o desfrânată, și așa mai departe. Pentru nici unul dintre ei însă, păcatul n-a fost o piedică de nebiruit în calea mântuirii. Păcatul din viața lor a fost stins, șters, prin har, credință și virtute.

Oricine se sfințește, ajunge sfânt.

Creștinul care trăiește după crezul și canoanele Bisericii, după virtuțile Evangheliei, și care se împărtășește din harul sfintelor Taine, împlinește cuvintele Sfintei Biblii: „Fiți sfinți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri sfânt este" (Lev. 11, 44-45; I Pt. 1, 16).

Dorul cel mai sfânt, idealul cel mai înalt, ultimul cuvânt și suprema faptă a creștinului trebuie să fie sfințenia.

Noi nu suntem încă mântuiți, ci trăim *în nădejdea mântuirii* (I Tes. 5, 8). Iisus Hristos a mântuit și mântuiește pe toată lumea; a deschis pentru toți oamenii ușile raiului și le-a dat *putința mântuirii*. Dar înainte de moarte nimeni nu este mântuit, decât în clipa când primește harul sfintelor Taine; în clipa aceea și numai pentru acel moment e sfințit, e spălat și curățit de

orice păcat. În momentele următoare însă, din pricina slăbiciunilor firii și din ispitele lumii, omul se pângărește. După cum se murdăresc prin întrebuințare și hainele cele mai curate, tot așa se murdăresc și sufletele. De aceea, cât suntem în „trupul neputincios" (Mt. 26, 41), nu ne putem lăuda cu mântuirea.

Cine zice că este mântuit înseamnă nu mai are nevoie nici de Hristos, nici de Biserică, nici de ajutorul harului sau al rugăciunii; unul ca acela nu mai are ce căuta printre oameni, căci e sfânt, e înger... *Numai sfinții din cer sunt mântuiți.*

Cât trăiește pe pământ, creștinul *se sfințește.* Nu e nici sfânt, nici mântuit. Ci se sfințește prin sfintele Taine, prin credință și fapte bune, ca să se mântuiască.

Dumnezeiescul har, credința ortodoxă și faptele bune fac pe om sfânt, îl mântuie.

Câtă vreme suntem „lucrători" și „călători", nu putem spune că am scăpat de lucrare și de călătorie, că adică „suntem mântuiți".

Creștinul e „smerit cu inima" (Mt. 11, 29); nu se laudă, nici nu se mândrește cu mântuirea. El știe că cine se smerește, se înalță, se desăvârșește, se mântuiește, iar cine se mândrește, se osândește.

Așa ne învață și ne dau pildă toți Apostolii Domnului și toți sfinții. Pavel era Apostolul neamurilor și nu se declară mântuit, ci spunea cu smerenie că e cel dintâi dintre păcătoși (I Tim. 1, 15). Ioan Evanghelistul și Apostolul spune pe față că, de zicem că nu avem păcat, ne mințim pe noi înșine și adevărul nu este în noi (I In 1, 8). Apostolul Iacob scrie și recunoaște că toți greșim și încă mult (Iac. 3, 8). Toți sfinții vorbesc în felul acesta, smerindu-se, nu fălindu-se cu mântuirea, ca fariseii și ereticii.

Smerește-te, creștine, și nu te lăuda cu mântuirea. Înscrie-te printre prietenii Mântuitorului și ai Bisericii Lui. Iubește pe Dumnezeu, mărturisește

cu credință pe Hristos Domnul, împărtășește-te cât mai des - cu toată evlavia inimii - din harul sfintelor Taine, ca să te mântuiești și astfel să ajungi și tu în cer între duhurile drepților celor desăvârșiți - între *sfinți* -, între cei cu adevărat *mântuiți.*

Rugăciunea „adormită" și „bolborosită"

Pentru ca să se mântuiască, să ajungă la sfințenie și la fericire, credincioșii din orice religie se roagă. De regulă, în rugăciune ei caută și află mângâiere, tărie morală, pace, liniște, evlavie, mântuire.

Învățați de Mântuitorul, de sfinții Apostoli și de sfinții Părinți, creștinii se roagă „cu pace", drepți, în genunchi și, rareori, prosternați cu fața la pământ. Dar totdeauna, într-o stare care produce respect, liniște, cucernicie, tăcere.

Unii dintre eretici au adus și în privința rugăciunii noutăți care tulbură sufletele în loc să le liniștească; sminteli care denotă stări mai mult bolnăvicioase decât sănătoase și înfățișări care trezesc cel mai adesea milă și compătimire, iar uneori chiar batjocuri și scârbă, în loc de liniște și evlavie.

Astfel, ne-a fost dat să vedem oameni care se roagă adormiți (?!?) și oameni care se roagă tremurând, trântindu-se la pământ și bolborosind cuvinte neînțelese, „în limbi", cu motivarea că așa-i învață Duhul Sfânt. Și Duhul Sfânt îi învață nu numai să se roage (spun ei), ci le dă și tot feluri de „daruri", de auzire, vedere (vedenii), tămăduiri și alte minuni, de care nu se învrednicesc decât cei aleși de Dumnezeu. În stare de adormire - cu ochii închiși, vorbesc și se roagă ceasuri întregi, tremură zguduiți (pretind ei) de Duhul Sfânt și în chipul acesta trezesc mirare și râs la unii, revoltă și îngrijorare la alții. Astfel de rugători se numesc „creștini apostolici", „penticostali", „spirituali"...

Dar bine, fraților, așa s-au rugat Apostolii ? Cu astfel de semne s-a răspândit Evanghelia și s-a întărit Biserica ? Așa ne-a învățat Mântuitorul să ne rugăm ? Prin „daruri" ca acestea s-au atras la Dumnezeu și la lumina mântuirii neamurile păgâne ?

O mamă, care pretindea că are darul rugăciunii adormite, se plângea preotului că fiul ei nu poate fi atras la credință. Cum să vină la o astfel de credință un om sănătos la minte, când numai bolnavii psihic se pot mulțumi cu un astfel de cult religios ?

- Vino cu noi la biserică, a zis un preot către o femeie care pretindea că are darul vorbirii în limbi.

- Nu vin, că noi avem alt Dumnezeu, a răspuns ea. Tot semn de stricare la minte, căci oricât ar fi de dezbinați credincioșii în confesiuni și secte, chiar cei mai înverșunați eretici recunosc că toți avem unul și același Dumnezeu.

Un bărbat de stat, aflând într-un sat o adunare de tremurători, s-a dus în mijlocul lor și, văzând ce stări bolnăvicioase denotă religiozitatea lor, nu s-a adresat preoților să-i lumineze, ci medicilor, ca să-i trateze ca pe niște bolnavi psihic.

Exemple de acestea sunt multe. Din ele vedem la ce decădere și îmbolnăvire a minții duc eresurile și ereticii. Nu-i vorba de cuvintele Scripturii, cu care încearcă să-și îndreptățească pretinsele adormiri, tremurări și vorbiri în limbi ca daruri ale Duhului Sfânt, ci e vorba de oameni bolnavi, care sporesc mai mult necredința și defăimarea Evangheliei, decât întărirea credinței și a Bisericii. Astfel de bolnavi trebuie tratați ca atare, fie bărbați, fie femei.

Sfânta Scriptură spune femeilor „să tacă în biserică" (I Cor. 14, 34-35), iar bărbaților să nu spună cuvinte neînțelese, ca să nu fie socotiți „oameni care vorbesc în vânt" și „nebuni" (I Cor. 14, 9, 23). De la Apostolul Pavel până astăzi Biserica ține regula cea

bună și folositoare, precum e scris: „În Biserică vreau mai bine să rostesc *cinci* cuvinte cu înțeles, ca să învăț și pe alții, *decât zece mii de cuvinte în limbi*" neînțelese, bolborosite (I Cor. 14, 19).

Nici vorbirea în limbi și nici rugăciunile în stare de adormire *nu sunt cerințe de mântuire*, ci numai semne de înșelare. Ca să-ți mântuiești sufletul, nu ți se cere să faci nici minuni și nici proorociri; nu ți se cere să vorbești în limbi neînțelese, nici să ai vedenii. Sfințenia nu constă nici în bolborosiri, nici în adormiri. Nici un sfânt nu a fost canonizat (înscris în calendar) numai pentru minuni, vedenii sau vorbiri în limbi. Minuni (false, bineînțeles) fac și diavolii: iau chip de îngeri (II Cor. 11, 14) și ispitesc pe Mântuitorul folosind cuvinte biblice (Mt. 4, 1-10).

În scopul mântuirii, Biserica are în cultul ei *rugăciuni consfințite*, care se rostesc liniștit, frumos, cu privirea în minte, cu mintea în inimă și cu inima la Dumnezeu. Nu din trâmbițe, nici din tobe, nici din alte instrumente, ci *din suflet*, că nu chimvalele sunt chemate să se roage în locul nostru.

A nu asculta de Biserică și a nu mai primi aceste rugăciuni mântuitoare înseamnă a cădea în eresuri pierzătoare (II Pt. 2, 1), între „păgâni" și „vameși" (Mt. 18, 17). Și mai înseamnă a dovedi stări sufletești nesănătoase, nefirești și de plâns, ca orice stări de boală trupească și de mizerie sufletească, pe care în numele sănătății și al Evangheliei mânturii Biserica noastră le demască și, cu ajutorul lui Dumnezeu, luptă să le vindece.

TAINELE

Tainele Bisericii

„Aceasta este voia lui Dumnezeu: sfințirea voastră", scrie Apostolul Pavel tesalonicenilor (I Tes. 4, 3). Iar ceva mai departe același Apostol scrie: „Căutați pacea cu toată lumea și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul" (Evr. 12, 14).

Înțelegem din stihurile acestea ce lucru mare este sfințirea. Dumnezeu vrea ca noi să ne sfințim, să devenim curați la minte, la suflet și la inimă, ca și sfinții. „Fiți sfinți" este o poruncă și o datorie morală pe care o întâlnim și în Vechiul și în Noul Testament (Lev. 11, 44-45; I Pt. 1, 15-16). Dar o întâlnim și în adâncul conștiinței omenești. Ori de câte ori își pângărește omul sufletul prin cugete, priviri, vorbe și fapte rele, tot de atâtea ori se ridică din adâncurile inimii lui un oftat de durere, un dor după mai bine. Dorim sfințenia cum dorim curățenia, lumina și bucuria vieții. Nu ne simțim bine cu sufletul pângărit, cum nu ne simțim bine cu mâinile murdare sau spurcate.

Pentru murdăria corpului și a hainelor avem la îndemână apa, săpunul și alte leacuri, prin care putem spăla și curăți chiar mâinile și hainele cele mai murdare. Ce ne facem însă cu murdăria sufletului, cu necurăția care se așază pe inimă ca rugina pe fier și ne apasă pieptul ca o piatră de moară, și uneori ne doare, ca cea mai grea boală ? Nici un săpun nu ne poate spăla murdăria de pe suflet, nici un doctor și nici un leac omenesc nu ne pot vindeca de amintirea și durerea păcatului.

Cum să ne curățim și să ne sfințim sufletul ? Voința lui Dumnezeu este sfințirea noastră. Fără

sufletul sfințit nu vom vedea pe Domnul. Ce avem așadar de făcut ca să ajungem la sfințenie și mântuire ?

Sfințirea sufletului se dobândește prin dumnezeiescul *har*, prin *credință* dreaptă și prin *fapte* bune. Acesta e răspunsul Bibliei și al Bisericii ortodoxe.

„Sunteți mântuiți din *har* prin *credință*,... zidiți în Hristos Iisus spre *fapte bune*, pe care Dumnezeu le-a gătit ca să umblăm întru ele" (Efes. 2, 8-10). Sfințirea se lucrează prin sfântul har, care se primește prin credință și se adeverește prin fapte bune. Nimeni nu se sfințește și mântuiește numai „prin fapte" (Efes. 2, 9), nici numai „prin credință" (Iac. 2, 14-26). Nici faptele, nici credința nu pot înlocui harul. Numai harul Domnului sfințește sufletul, întărește credința și dovedește faptele cele bune (Gal. 5, 22).

Lucrarea sfântului și dumnezeiescului har se arată în sfintele Taine, pe care le-a rânduit Iisus Hristos. Acestea sunt:

- Botezul (Mt. 28, 19-20; Mc. 16, 16; In 3, 5);
- Ungerea cu Sfântul Mir (In 3, 5; Ef. 1, 13; II Cor. 1, 21-22; I In 2, 20-27);
- Pocăința (Mt. 18, 18; Mc. 1, 15; In 20, 22-23);
- Cuminecătura (In 6, 53-56; Mt. 26, 26-28; I Cor. 11, 23-29);
- Preoția (Lc. 6, 12-16; 9, 1-6; I Cor. 4, 1-2);
- Nunta (Fac. 1, 28; Mt. 19, 5-6; Ef. 5, 32) și
- Maslul (Mc. 6, 7-13; Iac. 5, 14-15).

Ele au fost rânduite pentru ca prin harul lor să dobândim iertarea păcatelor și viața veșnică (Mt. 26, 26-28; In 6, 54). Acesta e rostul sfintelor Taine: *sfințirea*. Mântuitorul n-a vrut să facă din ele nici „închipuiri", nici „simboale", nici „ceremonii", ci *lucrări sfinte și sfințitoare*, prin care ne împărtășim din harul Duhului Sfânt.

Ereticii aici fac cea mai mare greșeală. Ei, deși se țin de Biblie ca orbul de gard, înlătură sfintele

Taine, și prin aceasta se lipsesc de lucrările pe care *Mântuitorul le-a rânduit* ca să ajungem prin ele la cel mai mare bun sufletesc, la sfințire.

Ereticii, despărțindu-se de sfintele Taine și de Biserică, se lipsesc și de sfințire. Ei se lipsesc de Sfânta Liturghie (slujba sfintei Împărtășiri) și de harul tuturor celorlalte Taine. Mântuirea lor „prin har" sau „prin credință" nu ne spune nimic și nu folosește la nimic, deoarece când zicem har, zicem putere și lucrare dumnezeiască prin sfintele Taine. Altfel nu înțelegem de ce au fost rânduite de Mântuitorul... Căci nu noi, ci El le-a poruncit.

Sfințirea se dobândește în Biserică prin sfintele Taine. Așa ne învață Noul Testament, așa au crezut cei dintâi creștini, așa au învățat sfinții și martirii, așa credem, învățăm și mărturisim și noi.

Pentru slujba sfințirii credincioșilor creștini prin sfintele Taine ale Bisericii - și nu pentru altceva - scrie slăvitul Apostol Pavel: „Așa să ne socotească pe noi fiecare om ca pe niște slujitori ai lui Hristos și *iconomi* (săvârșitori) *ai tainelor lui Dumnezeu*; iar ceea ce se caută mai mult la iconomi este ca fiecare să fie găsit credincios" (I Cor. 4, 1-2).

Noi suntem și rămânem cu Ortodoxia, cu credința cea dreaptă !

Sfântul Botez

După Evanghelie, sfințirea omului păcătos începe în taina sfântului botez, adică în lucrarea sfântă prin care primim chipul lui Iisus în sufletul nostru și astfel ne împreunăm cu El, precum este scris: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat" (Gal. 3, 27). Din clipa botezului devenim oameni noi, creștini; de atunci începem a crește în Hristos.

Ereticii, deși se laudă foarte mult că țin la botez și cer de la toți cei ce intră în adunările lor să se boteze din nou, ca să împlinească porunca Evangheliei, totuși au despre botez învățături foarte greșite, și anume: nu cred în iertarea păcatelor prin botez, opresc botezul copiilor, nu primesc apa sfințită la botez și altele.

1. Pentru eretici, botezul nu este o taină sfântă. Ereticii văd în botez numai un „simbol", o închipuire, o ceremonie, un semn prin care cel ce se botează „se predă" lui Hristos. Deși se țin „după pe Biblie", ereticii nu cred întocmai ceea ce se scrie în Biblie. Mântuitorul ne încredințează că botezul este o cerință de mântuire, deoarece spune: „de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu" (In 3, 5); ereticii spun că botezul e simbol, dar un simbol nu ne poate duce în împărăția cerurilor. Sfântul Apostol Petru spune că *Botezul „ne mântuiește"* (I Pt. 3, 21), deoarece se face *„spre iertarea păcatelor"* (Fapte 2, 38); ereticii spun că nimeni nu se iartă prin ceremonia botezului. Sfântul Apostol Pavel ne încrdințează că prin botez Iisus Hristos *ne-a iertat „toate greșelile"* (Col. 2, 11-13), iar ereticii tăgăduiesc iertarea, fiindcă iertarea și sfințirea constituie o „taină" pe care ei nu vor s-o creadă.

2. Ereticii opresc botezul copiilor spunând că, neavând păcate, copiii nu au nevoie de mântuire. E adevărat că Mântuitorul a iubit copiii și i-a dat pildă de smerenie, nerăutate și nevinovăție, dar prin aceasta nu ne-a spus că ei nu au nevoie de botez. Copiii nu au păcate *personale*; prin aceasta însă nu sunt sfinți. De câte ori nu sunt și ei răi, îndărătnici, cruzi, egoiști, lacomi ? Dacă sunt sfinți, din cine apar păcătoșii ? Nu dintre copii ? Cine se mai îndoiește astăzi de ereditate, adică de moștenirea însușirilor și a păcatelor din tată în fiu ? Acest mare adevăr îl

spune mai întâi Sfânta Scriptură. Apostolul Pavel scrie că *în Adam „toți am păcătuit"* (Rom. 5, 12). David a fost un om sfânt, un prooroc, și totuși mărturisește că *întru fărădelegi s-a zămislit și în păcate l-a născut maica sa* (Ps. 50, 6). În Vechiul Testament toți copiii erau supuși tăierii împrejur (Fac. 17, 11-14), iar în Noul Testament tăierea-împrejur este înlocuită cu botezul (Col. 3, 11-12). Faptul că botezul e necesar și copiilor, o arată așa de limpede Apostolul Petru, când grăiește mulțimilor din Ierusalim spunându-le să se pocăiască și să se boteze, căci *făgăduința iertării păcatelor prin harul Sfântului Duh este dată „pentru voi și pentru copiii voștri"* (Fapte 2, 38-39). Nu urmașii, ci copiii voștri.

Deci și copiii au făgăduința iertării păcatelor, desigur nu a păcatelor personale, pe care nu le au, ci a păcatului strămoșesc, în care se zămislesc și se nasc, întocmai ca și sfântul prooroc David (Ps. 50, 6). Iisus Hristos a crescut cu harul și cu înțelepciunea de la Dumnezeu (Lc. 2, 52). Copiii noștri nu mai au nevoe de har și înțelepciune de la Dumnezeu ? Cine răspunde pentru sufletul copiilor morți nebotezați, când Iisus a spus că *nimeni nu se mântuiește fără de Botez* (Mc. 16, 16; In 3, 5) ?

3. Ereticii mai opresc botezul copiilor și din pricină că pruncii nu-și pot mărturisi credința și pocăința. Ei pretind de la cei ce vin la botez mărturisirea credinței în Iisus Hristos și pocăință pentru păcate. Dar condiția aceasta o pretinde și Biserica ortodoxă de la toți cei ce se botează, când e vorba despre oameni mari. Cu copiii însă este o mică deosebire, și anume: copiii nu au păcate personale, făcute cu voia și cu știința. Ei au numai păcatul strămoșesc. De aceea *de la copii nu se poate pretinde pocăință*; iar *credința creștină*, la botezul lor, *o mărturisesc părinții și nașii*, ceea ce este cu totul evanghelic. Cananeianca se roagă pentru fiica ei și e ascultată (Mt. 15, 28); sutașul, pentru sluga sa și e ascultat (Mt. 8, 13); Iair pentru fiica lui și e ascultat (Mt. 9, 18, 28); omul împărătesc pentru fiul său și e ascultat (In 4, 46-53). Apostolul Pavel ne îndeamnă să facem cereri, rugăciuni și *mijlociri pentru toți oamenii* (I Tim. 2, 1).

Botezul copiilor înlocuiește tăierea-împrejur din Vechiul Testament (Col. 2, 11-14). Avraam a crezut în Dumnezeu și a fost tăiat împrejur la vârsta bărbăției, după ce a făcut legământul cu Dumnezeu; *urmașii săi însă au fost tăiați împrejur a opta zi*, adică *înainte de a crede* (Fac., cap. 15 și 17). Tot așa cei dintâi creștini de asemenea au fost botezați după ce au primit prin credință învățătura creștină; dar *copiii și urmașii lor, născuți din părinți creștini* (Fapte 2, 39), *au primit Botezul înainte de a crede*, pe temeiul credinței părinților și a nașilor (Mt. 18, 5).

4. Ereticii se laudă că după botez ei sunt oameni noi, renăscuți și că nu mai păcătuiesc. Bine ar fi, dacă ar fi așa. Adevărul este că viața întreagă avem să ne luptăm cu firea cea păcătoasă. Iar dacă tăgăduim păcatul, chiar și după botez, ne mințim pe noi, mințim Apostolii, mințim chiar și pe Dumnezeu (I Tim. 1, 15; I In 1, 8-10). Care dintre eretici nu a mai greșit după botez și care dintre ei nu mai are nevoie să se roage ca Dumnezeu să-i ierte păcatele, cum toți ne rugăm spunând „Tatăl Nostru" ?... Povestea că numai ei umblă cu Hristos în inimă, s-a spulberat de mult și e dezmințită zi de zi de faptele lor și ale predicatorilor lor.

5. În sfârșit, ereticii sunt și astăzi tot la botezul lui Ioan, adică la botezul *„cu apă"*, botez care, într-adevăr, nu mântuiește pe nimeni (Mt. 3, 11; Fapte 19, 1-5). După Ioan însă a venit Iisus, care a rânduit Botezul cu focul Duhului Sfânt (Mt. 3, 11), Botezul cu apa sfințită - semnul văzut al harului nevăzut - prin darul Duhului Sfânt (In 3, 5), botezul sfințitor

și mântuitor, care - prin apa sfințită - ne curățește de păcat și de orice altă întinare (Zah. 13, 1; Is. 55, 1; Iez. 47, 2). Ereticii nu cred în botezul acesta, ca și prin necredința aceasta să se vădească că sunt rătăciți de la calea adevărului și de la cuvântul Scripturii.

Iată numai cinci dintre învățăturile greșite ale ereticilor cu privire la taina sfântului botez. Ele sunt mai multe. Dar și numai din cele enumerate se vede că ereticii nu-și întemeiază învățăturile pe cuvintele Sfintei Scripturi, după cum pretind, ci *caută să-și îndreptățească prin Sfânta Scriptură eresurile lor*, silind Sf. Scriptură la înțelesuri sucite și răstălmăcite, pe care ea nu le cuprinde. Prin vicleșugul și veninul propagandei lor se arată, a suta și a miia oară, că nu sunt de la Dumnezeu.

Botezul ereticilor

Pe la sate și pe la marginile orașelor, în timpul verii, se face mare tam-tam cu botezul ereticilor. În scop de propagandă, se pun în mișcare toți ereticii - cu fanfare, coruri și predicatori; se adună pe la râuri și botează fie pe cei din sânul adunărilor, care încă nu sunt botezați, fie câte un nenorocit, încărcat de fărădelegi, care crede că, dacă sare din lac în fântână, „este mântuit".

Ce vor ereticii cu botezul și cu propaganda lor ? Să arate că ei împlinesc „legea", că numai ei practică „botezul nou-testamentar" și că, prin urmare, numai ei pot mântui oamenii.

Toată propaganda și toată parada lor cu botezul este însă o mască înșelătoare, care acoperă fața curată a adevărului evanghelic.

Dacă ereticii ar crede și ar mărturisi că prin botez se mântuiesc, am putea înțelege zelul lor spre un nou botez. Dar tocmai aici este ciudățenia și rătăcirea cea mai mare: ei *nu cred* în taina Botezului, *în*

curățirea și iertarea păcatelor prin Botez, și totuși nu primesc pe nimeni între ei fără să-l boteze.

Ereticii spun așa: botezul este mărturia credinței în Hristos, dovada că te-ai născut din nou, semnul (simbolul) că te-ai predat lui Iisus. Atât și nimic mai mult. Tocmai partea cea mai însemnată din botez, curățirea și iertarea păcatelor, e tăgăduită.

În urma acestei învățături, ereticii - că de aceea sunt eretici - fac două mari greșeli:

1. Se țin de botezul „cu apă", botezul lui Ioan Botezătorul, care nu este botezul evanghelic. Botezul creștin este „din apă și din Duh" (In 3, 5), botez cu apă sfințită și cu harul Duhului Sfânt, așa cum se face în Biserică.

2. Nu cred în cuvintele Sfintei Scripturi despre botez. Biblia ne spune, așa după cum mărturisește și Biserica în Crez, că există „un botez, spre iertarea păcatelor". Apostolul Petru spune: „Fraților... să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos *spre iertarea păcatelor*" (Fapte 2, 38). Tot Apostolul Petru spune despre corabia lui Noe că închipuie botezul mântuitor: „Această mântuire prin apă închipuiește *botezul care vă mântuiește astăzi* și pe voi, nu ca ștergere a necurăției trupului, ci ca *mărturia unui cuget curat înaintea lui Dumnezeu*" (I Pt. 3, 21). Preotul Anania zice către Saul (Pavel): „Scoală-te, *primește botezul și spală-ți păcatele...*" (Fapte 22, 16). Mai apoi însuși Apostolul Pavel, după ce aseamănă botezul cu tăierea împrejur - pe care o înlocuiește - și cu moartea lui Hristos, spune că „fiind îngropați împreună cu El *prin botez*, ... Dumnezeu v-a făcut vii, împreună cu Sine, iertându-ne toate greșealele" (Col. 2, 11-13).

Prin urmare Scriptura e limpede: sfântul botez se face spre iertarea păcatelor și ca să ne îmbrăcăm în Hristos (Gal. 3, 27). Botezul evanghelic sau nou-

testamentar e *lucrare sfințitoare și mântuitoare*, de împreunare cu Hristos prin har și credință, precum e scris: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat" (Gal. 3, 27). Fără harul iertării, botezul e o ceremonie de care ne putem lipsi, după cum ne putem lipsi de toate ceremoniile care nu sunt după Evanghelie și care nu prilejuiesc revărsarea sfântului har.

Botezul ereticilor *nu mântuiește*; e o simplă ceremonie „cu apă", mai bine zis o cufundare „pe spate" în apă, fără nici un rost sfințitor și mântuitor. Botezul ereticilor e un *mijloc de înșelare, de propagandă*, prin care se atrag, se zăpăcesc și se smulg din sânul Bisericii cei slabi în credință. De aceea *nu-i nici evanghelic, nici nou-testamentar; e eretic*, și tot ce e eretic e abatere de la adevăr, e „sminteală" (Mt. 18, 7), fățărnicie, mască, minciună, păcat și osândă (Tit 3, 10-11).

Tuturor celor ce săvârșesc acest botez li se potrivesc cuvintele Mântuitorului adresate sectei fariseilor și cărturarilor fățarnici: „Vai vouă, călăuze oarbe !... că închideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; nici voi nu intrați, nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați... că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic (prozelit) și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei de două ori mai mult decât voi" (Mt. 23, 15-16).

Sfântul Mir

Taina sfântului Mir este lucrarea sfântă prin care creștinului botezat îi sunt unse organele simțurilor, pentru a se împărtăși cu darurile Sfântului Duh. Prin ungerea cu sfântul Mir - semnul văzut al harului nevăzut - sufletul creștinului se pecetluiește cu cele șapte daruri ale Sfântului Duh, care sunt: înțelepciunea, înțelegerea, sfatul, tăria în credință și în virtute, cunoștința, cuvioșia sau evlavia și temerea

de Dumnezeu (Is. 11, 2). Din clipa miruirii, creștinul devine biserică a Duhului Sfânt, templu al lui Dumnezeu (I Cor. 3, 16; 6, 18).

Ereticii nu au taina sfântului Mir. Nici nu o au, nici nu o recunosc, ca și când Sfânta Scriptură nu ar face nici o amintire de ea. Să vedem însă cum stau lucrurile.

În Vechiul Testament, după rânduiala făcută de Moise Proorocul, altarele, preoții și regii când intrau în slujbă se miruiau. Astfel știm că a fost miruit cortul sfânt, altarele și toate obiectele lui (Ieș. 37, 29; 40, 9-11); a fost miruit Aaron împreună cu fiii lui (Lev. 8, 2, 10-12) și regii Saul (I Regi 15, 1), David (Ps. 88, 20) și Solomon (III Regi 1, 39).

În Noul Testament, Mântuitorul făgăduiește Apostolilor pe Duhul Sfânt (In 14, 16-17, 26; 15, 26; 16, 13; Fapte 1, 4-5, 8). Făgăduința aceasta se împlinește la Rusalii, când Duhul Sfânt se coboară peste ei în chipul limbilor de foc (Fapte 2, 1-4) și-i sfințește.

Mai departe, împărtășirea Duhului Sfânt celor ce se botezau se făcea la început prin punerea mâinilor, apoi, tot din vremea Apostolilor, prin ungerea cu sfântul Mir. Apostolii Petru și Ioan împărtășesc Duhul Sfânt creștinilor botezați din Samaria prin punerea mâinilor (Fapte 8, 14-17). La fel, prin punerea mâinilor, împărtășește Apostolul Pavel pe Duhul Sfânt ucenicilor sfântului Ioan Botezătorul, după ce mai întâi i-a botezat (Fapte 19, 1-6).

Mai apoi, ca să nu se dea naștere la confuzii și neînțelegeri, punerea mâinilor a rămas numai în rânduiala pentru sfințirea preoților, iar sfântul Mir se săvârșește numai prin ungere.

Despre taina ungerii cu sfântul Mir ne vorbesc limpede și pe înțeles Apostolii Ioan și Pavel. Ioan scrie: „*Voi ungere aveți de la Cel sfânt* și știți toate". Și, ceva mai departe, continuă: „Cât pentru voi, *ungerea*,

care ați primit-o de la El (Dumnezeu), rămâne întru voi și n-aveți trebuință ca să vă învețe cineva, ci precum *ungerea* Lui vă învață despre toate și învățătura aceasta adevărată este și nu este minciună, rămâneți întru El, precum v-a învățat" (I In 2, 20, 27). „Ungerea" despre care este vorba în aceste două locuri nu este altceva decât pecetluirea cu darul Duhului Sfânt, care ne luminează mintea să pricepem, ne înflăcărează inima să iubim și ne întărește voința să urmăm adevărul Evangheliei (In 14, 26; 16, 13).

Apostolul Pavel scrie despre taina sfântului Mir când aduce aminte efesenilor că au fost *„pecetluiți* cu Duhul Sfânt al făgăduinței" (1, 13; 4, 30; vezi: Ioil 2, 28); apoi când vorbește evreilor despre ungerea „cu untul de lemn al bucuriei" (Evr. 1, 9) și cu deosebire când mărturisește corintenilor despre „arvuna" Duhului Sfânt, zicând: „Iar *cel ce ne întărește* pe noi împreună cu voi, în Hristos, și *cel ce ne-a uns pe noi* Dumnezeu este, care *ne-a și pecetluit* pe noi și *a dat arvuna Duhului* în inimile noastre" (II Cor. 1, 21-22; 5, 5). Patru termeni folosește aci Apostolul ca să arate lucrarea Duhului Sfânt în creștini prin taina sfântului Mir, spunând că *sfântul Mir ne unge, ne pecetluiește, ne întărește și dă arvuna Duhului Sfânt în inimile noastre.*

Săvârșesc ereticii lucrarea aceasta ? Nu ! Țin ei ce spune Biblia ? Nu ! Ei tulbură sufletele neștiutoare spunându-le că trebuie să se boteze din nou, să se lepede de Biserică, să primească pe Hristos, și așa mai departe, ca și când numai ei cunosc Biblia și numai ei poartă grijă de mântuirea oamenilor, dar nu fac ceea ce e de căpetenie în lucrarea de sfințire și mântuire a sufletelor: *nu împlinesc sfintele Taine;* și nu le împlinesc pentru că nu le au, și dacă le au într-o formă sau alta, le împlinesc greșit și fără de nici un

rost. Greșeala lor cea mai mare este că, în loc să lupte ca să schimbe omul, *schimbă religia, credința;* și în felul acesta nici la adevăr nu ajung, nici de păcate nu scapă.

Creștinul adevărat, creștinul botezat, trebuie să știe că odată ce e *botezat are pe Hristos* în inimă și odată ce e *miruit are pe Duhul Sfânt* în inimă. Prin botez, Iisus Hristos își pune chipul Său în inima noastră, iar prin Mir Duhul Sfânt ne pecetluiește cu darurile Sale. Mai departe nimeni nu ne mai cere să avem grija botezului, - căci prin al doilea botez răstignim a doua oară pe Iisus Hristos (Evr. 6, 1-6; Rom. 6), ci să avem grijă ca *Hristos să crească în noi* (II Pt. 3, 18) până la măsura bărbatului desăvârșit (Efes. 4, 11-15) și ca *Duhul Sfânt să rodească în noi* darurile Sale cele sfinte: dragostea, bucuria, pacea, îndelungărăbdarea, bunătatea, binefacerea, credința, blândețea, cumpătarea și iertarea (Gal. 5, 22).

Aceasta trebuie să fie grija noastră de căpetenie, nu ascultarea de glasul ereticilor. Ce-au folosit ereticii că s-au botezat din nou ? Sunt ei prin aceasta sfinți și deci mântuiți ? N-au mai făcut după Botez nici un păcat ? Nu mai au nevoie de rugăciunile de iertare ?

Să fim oameni cinstiți, creștini buni, iubitori de Dumnezeu, de Biserică și de frați; *să creștem în Hristos, să rodim în viața noastră darurile Duhului Sfânt* și să nu ne lăsăm amăgiți de glasurile înșelătoare ale proorocilor mincinoși.

Sfânta Mărturisire

Din slăbiciunea firii și în urma ispitei lumii înșelătoare, omul păcătuiește. „În multe feluri, *toți greșim*" - spune Apostolul Iacob (3, 2). Cine spune că nu mai are nici un păcat și deci a ajuns sfânt, acela e un fățarnic, un mincinos (I In 1, 8, 10). Cât trăim în trup și în lume, toți greșim, în multe chipuri, și de

aceea nu avem dreptul să ne lăudăm decât „în slăbiciunile" noastre, ca și marele Apostol Pavel (II Cor. 12, 5).

În nemărginita Sa bunătate și înțelegere față de slăbiciunile firii noastre, ca să ne scape de greutatea și durerea păcatelor pe care le facem după botez cu voie sau fără de voie, din știință sau din neștiință, Mântuitorul Iisus Hristos a rânduit Pocăința, taina sfintei Mărturisiri.

Ca să-și poată împlini rostul său sfințitor și mântuitor, taina Pocăinței trebuie să se facă după următoarea rânduială evanghelică și apostolică, și anume:

1. Cel ce se pocăiește trebuie să înceapă prin recunoașterea și *mărturisirea păcatelor;*

2. Să continue prin *căința* pentru săvârșirea păcatelor;

3. Să arate *hotărârea de îndreptare;*

4. Să-și împlinească *canonul* de pocăință și

5. Să primească *dezlegarea* din partea preotului duhovnic - semnul văzut al harului nevăzut.

Fără împlinirea acestor cerințe, Pocăința nu este taină împărtășitoare de har sfințitor și mântuitor.

Împlinesc ereticii rânduiala și cerințele acestea când vorbesc ei despre „pocăință" ? Se țin ei de ceea ce spune Sfânta Scriptură ? Nu.

1. Ereticii nu au mărturisirea păcatelor; nu-și spovedesc păcatele duhovnicului și în felul acesta nu împlinesc cea dintâi cerință din rânduiala Pocăinței. Sfântul Apostol Ioan scrie atât de lămurit: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este în noi. *Dacă ne mărturisim păcatele,* El - Dumnezeu - este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească de orice nedreptate" (I In 1, 8-10). Apostolul Iacob îndeamnă tot la mărturisirea păcatelor când spune: *„Mărturisiți-vă* unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului" (Iac. 5, 16; vezi și Ps. 31, 4-6).

Ca să scape de învinuirea că nu țin ceea ce poruncește Biblia, ereticii spun că ei își mărturisesc păcatele de-a dreptul lui Dumnezeu, sau și le spun unii altora, după cum cere Apostolul Iacob. Învățătura aceasta este greșită, deoarece „unul altuia" înseamnă: unul (omul), altuia (preotului), prin asemănare cu ceea ce a spus Apostolul Iacob ceva mai sus, când îndeamnă pe bolnavi să cheme *„preoții Bisericii"* să se roage pentru ei (Iac. 5, 14). „Unul" nu e totuna cu „altul". Unul este credinciosul în fața preoților; se vede aceasta și din întâmplarea cu creștinii din Efes care veneau în fața Apostolului Pavel și se spovedeau: *„Mulți din cei ce crezuseră veneau de se mărturiseau și spuneau faptele lor"* (Fapte 19, 18). Acesta înseamnă că de la început creștinii își spovedeau păcatele în fața Apostolilor Bisericii, ceea ce ereticii nu vor să facă și nici pe cei ce împlinesc ce se cuvine nu-i lasă în pace.

2. Ereticii nu împlinesc nici a doua cerință pentru Pocăința cea adevărată, căința sinceră pentru păcate, deoarece, dacă s-ar căi cu „inima înfrântă și smerită" (Ps. 50, 18), *nu și-ar ascunde păcatele* și nu s-ar feri să le mărturisească duhovnicilor Bisericii.

3. Ereticii nu împlinesc nici a treia cerință din rânduiala Pocăinței, hotărârea de îndreptare, căci, de-ar îndeplini-o, n-ar mai fi eretici (Tit 3, 10-11), n-ar mai stărui în rătăcirea de la calea adevărului și în dezbinare (Gal. 5, 20), ci s-ar întoarce la Biserica-Mamă pe care au părăsit-o.

4. Nici canonul de pocăință nu-l împlinesc ereticii. Ei în loc să ia pildă de îndreptare pe Zaheu, care și-a ispășit păcatele prin fapte de binefacere (Lc. 19, 8); pe Apostolul Petru, care a plâns cu lacrimi amare păcatul lepădării de Domnul (Lc. 22, 62), sau

pe alți păcătoși, care și-au răscumpărat păcatele prin fapte de virtute și dragoste față de Biserică, judecă pe alții și prin aceasta mai greu se osândesc (Mt. 7, 1-2).

5. Nu împlinesc ereticii nici cea mai însemnată cerință din rânduiala Pocăinței: *dezlegarea*. Mântuitorul a dat Apostolilor puterea (Lc. 9, 1-2) să lege și să dezlege (Mt. 16, 19; 18, 18), să ierte și să țină păcatele (In 20, 22-23). El, Iisus Hristos, a avut puterea iertării păcatelor (Mt. 1, 21; Mc. 2, 10); El a cerut ca pocăința și iertarea păcatelor să se vestească, prin Apostoli, la toate neamurile (Lc. 24, 47) și tot El lasă slujba și puterea aceasta în grija sfinților Săi Apostoli și a urmașilor lor, până la sfârșitul veacurilor. Căci zis-a Domnul, Apostolilor, nu ereticilor: *„Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, și Eu vă trimit pe voi... Cărora veți ierta păcatele, se vor ierta lor,* și cărora le veți ținea, vor fi ținute" (In 20, 21-23).

Este deci vădit că ereticii nu au taina Pocăinței, deși se laudă că sunt „pocăiți". „Pocăiți" fără Pocăință ! Nu au mărturisirea păcatelor, după cum cer Evanghelia și rânduiala canoanelor Bisericii, nu au dezlegarea păcatelor, după cum a rânduit Mântuitorul, nu arată semne de căință și îndreptare. Dacă, prin urmare, se răzvrătesc împotriva Bisericii și nu împlinesc atâtea cerințe din Noul Testament cu privire la sfânta Mărturisire, mai au ei dreptul să spună că țin ce cuprinde Biblia ?

Desigur că nu.

Sfânta Cuminecătură

Cea mai cutremurătoare și dumnezeiască taină a Bisericii este sfânta Cuminecătură, *împărtășirea cu trupul și sângele Domnului, spre iertarea păcatelor.*

„O, nevăzutule Făcător al lumii, o, Dumnezeule, cât de minunat lucrezi cu noi ! Cu câtă bunătate și

îndurare te porți cu aleșii Tăi, dându-Te pe Tine însuți spre împărtășire în Taina Ta sfântă ! Aceasta cu adevărat covârșește toată înțelegerea; aceasta mai mult decât orice îndeamnă către Tine inimile evlavioșilor creștini și aprinde dragostea lor" (Urmarea lui Hristos).

Cu astfel de gânduri pioase și cuvinte alese ar trebui să ne apropiem toți de Paharul mântuirii și de marea Taină pe care o cuprinde el.

Luând în înțeles literal cuvintele Evangheliei despre Sfânta Cuminecătură, ereticii nu cred nici în prefacere, nici în rodul împărtășirii, care este iertarea păcatelor. Să ne lămurim.

1. La Cina cea de Taină, după ce a luat pâinea, s-a rugat și a binecuvântat-o, Mântuitorul a zis: *„Luați, mâncați, acesta este trupul Meu"*; de asemenea, după ce a luat paharul cu vin, s-a rugat și l-a binecuvântat, apoi a zis: *„Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu... Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea"* (Mt. 26, 26-28; I Cor. 11, 23-25). Oricine ascultă sau citește aceste cuvinte înțelege că în ele se cuprinde *o poruncă*, o invitație la gustare; oricine, de asemenea, înțelege că *poruncile nu sunt simboluri* (închipuiri), ci ele se împlinesc cum sunt date; se execută, ca orice lege, nu se discută. Ereticii totuși îndrăznesc să vadă în porunca Mântuitorului numai un simbol, și de aceea ei văd în Cina Domnului numai o închipuire, un simbol, o amintire, și nu o poruncă de Taină, așa după cum a lăsat-o Mântuitorul. Mare greșeală, vădită rătăcire !

2. Iisus Hristos vorbește așa de limpede: „Acesta *este* trupul Meu... Acesta *este* sângele Meu"... Nu închipuie. *Este*... Pâinea și vinul, prin chemarea Duhului Sfânt și prin binecuvântarea preotului, se prefac în trupul și sângele Domnului. Pentru un credincios, acest fapt nu suferă nici o îndoială. Nu

se poate să fii creștin și să nu crezi în *prefacere*. În privința aceasta, cuvintele Mântuitorului sunt foarte clare: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi; că *trupul Meu este adevărată mâncare și sângele Meu adevărată băutură*. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu, în Mine petrece și Eu întru el" (In 6, 53-55). Poate să fie aici vorba de cuvinte simbolice? Nici vorbă. Versetul de mai jos - în care Mântuitorul spune: „Cuvintele Mele sunt duh și viață" (In 6, 63), întărește tocmai ceea ce El spune mai sus: că pâinea este trupul Său dumnezeiesc și vinul sângele Său dumnezeiesc, prefăcute prin Duhul Sfânt în viață dumnezeiască. Înțelesul acesta îl întărește și Apostolul Pavel, când întreabă: *„Paharul binecuvântării, pe care-l binecuvântăm, nu este oare împărtășirea cu sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem, nu este oare împărtășirea cu trupul lui Hristos?"* (I Cor. 10, 16). Întrebările acestea sunt puse în așa fel, încât, pentru un om limpede la cap și de bună credință, ele nu au decât un singur răspuns: *Da! Așa este!* Paharul ne împărtășește cu sângele lui Hristos și Pâinea cu trupul lui Hristos - cum și pruncii s-au făcut părtași trupului și sângelui părinților. Ereticii, tăgăduind prefacerea pâinii și a vinului în trupul și sângele Domnului, se arată slabi credincioși, rătăciți și potrivnici cuvintelor Evangheliei care ne vorbesc așa de lămurit despre marea Taină a prefacerii pâinii și vinului în sfânta Cuminecătură.

3. Mântuitorul ne încredințează că *împărtășirea* din trupul și sângele Său se face *„spre iertarea păcatelor"* (Mt. 26, 28). Nici nu se poate altfel. Odată ce împărtășirea cu nevrednicie aduce cu sine *osândă*, pentru nesocotirea „trupului Domnului" (I Cor. 11, 29), este vădit că împărtășirea cu vrednicie aduce *iertare*. Unde este Hristos, acolo este iertare, dar și

osândă pentru nevrednici; altfel e de neînțeles de ce și cum ar putea cineva să păcătuiască și să se osândească mâncând o bucățică de pâine și gustând câteva picături de vin. Ereticii totuși cred - împotriva cuvintelor Sfintei Scripturi - că serbează Cina Domnului, cu pâine și vin, ca aducere aminte de moartea Domnului, și nu spre iertarea păcatelor.

Rămâne să judece oricine - fără părtinire - dacă noi ne-am abătut de la credința cea adevărată, sau ereticii? Noi săvârșim taina sfintei Cuminecături *și ca amintire* a răstignirii și morții Domnului, precum e scris (I Cor. 11, 24-26), *dar mai ales ca împărtășire* cu trupul și sângele Său (I Cor. 10, 16; Mt. 26, 26-28; In 6, 50-58). Sfânta Scriptură ne obligă la amândouă: și la pomenire (amintire), și la împărtășire.

Ereticii, învățând că Cina Domnului este numai un simbol, o amintire, o închipuire, și nu „împărtășire" din trupul și sângele Lui spre iertarea păcatelor, arată că ei nu se țin de Biblie și nu au o credință mântuitoare nici cu privire la taina Sfintei Cuminecături. *Nici nu pot* să fie altfel, deoarece despărțindu-se de Biserică, de preoți și de Sfânta Liturghie, ei nu mai au unde să se cuminece cu trupul și sângele Domnului, și prin aceasta se lipsesc de cel mai mare dar, de cel mai scump mărgăritar, de Pâinea vieții veșnice, dată pentru viața și mântuirea lumii.

Sfânta Cununie

Nunta este din rai.

După ce a făcut Dumnezeu pe om, bărbat și femeie, i-a binecuvântat și le-a zis: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți" (Facere 1, 27-28). „Pentru aceea, va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi *amândoi un trup*" (Fac. 2, 24).

După învățătura Bisericii, Cununia este Taină sfântă, pentru că unirea mirelui cu mireasa se face cu știrea și cu binecuvântarea lui Dumnezeu.

Mântuitorul întărește rânduiala acesta de la început, nu numai când ia parte la nunta tinerilor din Cana Galileii (In 2, 1-11), dar mai ales când vorbește în fața fariseilor despre nedesfacerea căsătoriei. Atunci a zis: „N-ați citit că Cel care i-a făcut de la început, bărbat și femeie i-a făcut ? ... Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Pentru aceea *nu mai sunt doi, ci un trup*. Deci, *ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă*" (Mt. 19, 4-6).

Din aceste cuvinte se vede lămurit că nunta este o lucrare sfântă care se face cu știrea, cu voia și cu binecuvântarea lui Dumnezeu. Dumnezeu unește mirii, încât nu mai sunt doi, ci unul; cu voia Lui se cunună și de aceea spune că ceea ce a împreunat El, nimeni nu mai are dreptul să despartă. Noi vedem că sunt doi, și totuși prin binecuvântare se unesc și devin un trup, un suflet, o inimă. Aceasta e *taina*, lucrarea cea sfântă a lui Dumnezeu care prin harul Duhului Sfânt binecuvântează și unește sufletele mirilor.

Ereticii văd în Cununie o simplă ceremonie și fac din ea o paradă, prin care încearcă să imite Taina Cununiei din crezul și rânduiala Bisericii noastre. Deși sunt contra tradiției, își fac ei înșiși tradiție, ca și la Taina Botezului. Se îmbracă în haine albe, își pun cununi pe cap, merg „la adunare" și se binecuvintează. Toate acestea le fac numai ca să arate că și ei se cunună.

Cununia însă nu este numai o simplă ceremonie, pe care o poate face orice „predicator". Cununia, prin faptul că unește sufletele mirilor prin voia și binecuvântarea lui Dumnezeu, este Taină și încă o „*Taină mare*", bineînțeles numai atunci când se face „*în Hristos și în Biserică*" (Efes. 5, 32), când se încheie „*în Domnul*" (I Cor. 7, 39).

Ereticii, nefiind nici în Hristos, nici în Biserică, nu au și nici *nu pot* sluji taina Cununiei. Nici Cununia și nici o Taină nu se pot face decât de către „*slujitorii tainelor lui Dumnezeu*" (I Cor. 4, 1), care sunt preoții Bisericii (Iac. 5, 14), iar nu predicatorii și învățătorii eresurilor (II Pt. 2, 1).

Cununia este slujbă sfântă, rânduită de Iisus Hristos și de sfinții Apostoli. Viața dintre bărbat și femeie, fără binecuvântarea și unirea Cununiei, este desfrânare, curvie și preacurvie, *păcate grele, ca și eresurile*, pentru care - cei ce le fac - „nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu" (Gal. 5, 20-21).

Atât ereticii, cât și toți cei care trăiesc în unire fără cununie, să ia aminte la cuvintele Apostolului: „*Cinstită să fie nunta întru toate și patul neîntinat, iar pe desfrânați și preacurvari îi va judeca Dumnezeu*" (Evr. 13, 4).

Sfântul Maslu

Numai Biblia ! Noi ne ținem numai de învățăturile Bibliei ! Așa grăiesc toți ereticii, vrând să ne încredințeze prin astfel de cuvinte că ei nu sunt rătăciți de la credință, cum am fi, de pildă, noi creștinii ortodocși, care pe lângă Biblie ne mai ținem și de Biserică, de predania Părinților și de mărturisirea sfinților și a martirilor (nu de altceva, dar numai ca să nu ne rătăcim de la calea mântuirii).

Nicăieri însă Dumnezeu nu-i vădește așa de bine pe eretici că sunt rătăciți de la credința cea dreaptă, apostolică și evanghelică, cum îi arată chiar aici. Cu Biblia în mână, Dumnezeu arată că sunt eretici. Că, dacă n-ar fi eretici, ar mărturisi toți același Crez, pe care l-au mărturisit cei dintâi creștini, și s-ar

ține de Biserica întemeiată de Iisus Hristos, nu de oameni răzvrătiți. Dacă n-ar fi eretici, ar fi *„toți una"*, așa precum s-a rugat Mântuitorul pentru toți urmașii Săi (In 17). Adevărul este unul. Nu pot fi nici două, nici trei, nici zece sau o sută de adevăruri. 1 și cu 1 fac 2; nu trei, nici zece, nici o sută, numai doi. Acesta e adevărul. În satele noastre, până ieri-alaltăieri, a fost o singură Biserică și o turmă, așa după cum dorește Iisus. Acum, pe lângă Biserică, s-au ivit numeroase „adunări" și eresuri. Care dintre ele învață adevărul? Dacă sunt mai multe, hai să zicem că sunt trei: baptiste, adventiste și penticostale, adevărul nu poate să fie decât *unul*. Prin urmare, din trei eretici, doi sunt mincinoși, numai unul poate deține adevărul. Noi spunem că toți trei sunt mincinoși, deoarece toți s-au despărțit de Biserică și despărțindu-se de Biserică merg pe căi greșite, îndepărtându-se de la calea adevărului. E cu neputință ca toți să învețe adevărul, odată ce sunt dezbinați și lucrează la dezbinare...

Orbiți sufletește, ei totuși nu-și văd greșeala și continuă a se face uneltele satanei - prefăcut în înger de lumină (II Cor. 11, 14) - cu Biblia în mână, fără să-și dea seama că, prin rătăcirea de la calea adevărului descoperit în Iisus Hristos, se osândesc tot așa de sigur ca și prin oricare dintre faptele trupului păcătos (Gal. 5, 19-21).

Adeseori am vorbit cu astfel de eretici și i-am întrebat: Voi spuneți că vă țineți de Biblie. Apoi *de ce nu țineți tot ce spune Biblia*? Iată, de ce lepădați, taina sfântului Maslu, care e rânduită în interesul mântuirii noastre trupești și sufletești?

- Despre Maslu nu se vorbește în Biblie, răpund în cor toți ereticii.

Ba se vorbește și încă foarte limpede. Cuvântul „maslu" înseamnă „ungere" cu untdelemn sfințit, -

semnul văzut a lucrării harului celui nevăzut. Mântuitorul a dat Apostolilor *puterea vindecărilor* (Mt. 10, 6; Mc. 16, 17-18; Lc. 9, 1-2), *„darurile tămăduirilor"* (I Cor. 12, 28-30), și Apostolii se folosesc de ele, ungând cu untdelemn pe bolnavi și tămăduindu-i. „Și draci mulți scoteau și *ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i tămăduiau*" (Mc. 6, 13). Desigur nu pe toți îi vindecau, dar vindecau pe mulți prin puterea rugăciunii, a credinței și a harului lucrător prin untdelemnul sfințit.

Sfântul Apostol Iacob despre taina sfântului Maslu vorbește când scrie: „Suferă cineva dintre voi? Să se roage. Este cineva cu inimă bună? Să cânte. *Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-l va ridica Domnul și de va fi făcut păcate i se vor ierta*" (Iac. 5, 13-15).

Cine crede cinstit în cuvântul Sfintei Scripturi, mai poate tăgădui că aici e vorba de taina sfântului Maslu? De bună seamă că nu. Ereticii totuși tăgăduiesc, și n-ai ce le face, că de aceea sunt eretici, „apostoli mincinoși, lucrători vicleni, care *iau chip de apostoli ai lui Hristos*" (II Cor. 11, 13).

Sunt și ereticii care își dau seama de greșeala în care au căzut despărțindu-se de Biserică, dar nu mai au curajul să se întoarcă „acasă". Iată o pildă: La una din misiunile religioase s-a slujit sfântul Maslu în Biserică după sfânta Liturghie, pentru sănătatea sufletească și trupească a întregului popor. Cineva a trimis niște haine pentru ca, în timpul serviciului religios, preoții să treacă peste ele. Ale cui erau? Ale celui mai bogat baptist din sat.

Sfântul Maslu e taina vindecării sufletești și trupești, *taina vindecării prin har și credință*. Astăzi nici doctorii nu se mai îndoiesc de binefacerile vinde-

cărilor prin credință. Ereticii totuși se îndoiesc și-i clevetesc pe cei ce fac sfântul Maslu și cheamă în ajutorul bolnavilor harul lui Dumnezeu.

Bunii creștini știu să aleagă între cei ce tâlcuiesc Biblia după adevăr și cei ce o *răstălmăcesc* (II Pt. 3, 16).

Sfânta Preoție

Săvârșitorii sfintelor Taine sunt preoții Bisericii (Iac. 5, 14), după cum lămurit scrie Apostolul Pavel corintenilor: „Așa să ne socotească pe noi fiecare om ca pe niște slujitori ai lui Hristos și *iconomi ai tainelor lui Dumnezeu*" (I Cor. 4, 1).

Preoții, împreună cu poporul creștinilor dreptcredincioși, păstrează unitatea Bisericii și a învățăturilor evanghelice ortodoxe. De aceea, ereticii mai ales împotriva lor își îndreaptă propaganda plină de veninul urii și al răutății, ca și prin ei să se împlinească cuvântul Domnului: „Bate-voi păstorul și se vor risipi oile" (Mc. 14, 27).

Este știut că ereticii nu recunosc Taina Preoției, nu se supun treptelor ierarhice și clevetesc pe cei ce dau ofrande preoților; în schimb, ei se consideră preoți, apostoli, prooroci, evangheliști și păstori.

1. Ereticii nu vor să arate nici o înțelegere pentru *alegerea* Apostolilor și *hirotonia (sfințirea)* preoților. Evanghelia spune limpede că, după o noapte de rugăciune, Mântuitorul *a chemat* la Sine pe ucenicii Săi și *a ales* din mulțimea lor 12 Apostoli (Lc. 6, 12-13; In 15, 16), cărora apoi *le-a dat puterea iertării* și *i-a trimis* să vestească în lume împărăția lui Dumnezeu (Mt. 18, 18; Lc. 9, 1-2; In 20, 21-23). Cu alte cuvinte, le-a încredințat grija Bisericii și a Evangheliei, ca ei să continue lucrarea începută de El, ca Păstor, Învățător, Mântuitor și Domn atotputernic în cer și pe pământ (Mt. 28, 19-20). Mai departe, harul și

apostolia (Rom. 1, 5) se încredințau tot prin alegere și hirotonie, precum iarăși lămurit scrie Apostolul Pavel episcopilor Tit și Timotei: „Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele ce mai lipsesc și *să așezi preoți prin cetăți*, precum ți-am rânduit" (Tit 1, 5). „*Să nu fii nepăsător de harul care este în tine*, care ți s-a dat prin proorocie, *cu punerea mâinilor preoțimii*" (I Tim. 4, 14). „Să nu-ți pui, în grabă, mâinile peste nimeni" (I Tim. 5, 22). „Te îndemn *să ții aprins harul lui Dumnezeu, care este în tine prin punerea* mâinilor mele", adică prin *hirotonie* (II Tim. 1, 6). Căci „punerea mâinilor" în grecește se spune „hirotonie", semnul văzut al împărtășirii harului celui nevăzut. Cei șase diaconi au fost aleși și sfințiți prin *hirotonie* (Fapte 6, 1-6), iar prin orașele Asiei, Apostolul Pavel și cu Varnava au întărit sufletele ucenicilor, apoi „*cu rugăciuni și cu ajunări, le-au hirotonit preoți prin cetăți* și i-au încredințat pe ei Domnului în care crezuseră" (Fapte 14, 1-23). Dacă Preoția nu-i Taină sfântă, atunci Iisus Hristos de ce cheamă, *alege*, întărește și trimite pe Apostoli ca să-I continue misiunea luminătoare, sfințitoare și mântuitoare de suflete? Și Apostolii de ce hirotonesc (sfințesc) diaconi, preoți și episcopi (Fapte 20, 28), cu îndatorirea de a ține aprins *harul* care este în ei prin hirotonie și să-și lase apoi urmași credincioși, legiuiți, „destoinici să învețe și pe alții" (II Tim. 2, 2)?

2. Ereticii nici nu recunosc treptele ierarhiei Bisericii, nici nu se supun în fața lor. În toată Scriptura, și cu deosebire în Noul Testament, se vorbește de atâtea ori de *păstori* - diaconii (Fapte 6, 1-6; I Tim. 3, 8), preoți (Fapte 14, 23; I Pt. 5, 1; I Tim. 5, 19; Iac. 5, 14) și episcopi (Fapte 20, 28; I Tim. 3, 1-3; Evr. 8, 3) - *și turmă*, de mădulare diferite ale Bisericii (I Cor. 12, 18-19), de „mai mari" (Evr. 13, 7, 17), de *părinți și copii* (I Cor. 4, 15-16; Gal. 4, 19; I In 2, 1), de

lucrători și ogor: „Căci noi suntem împreună lucrători cu Dumnezeu; *voi sunteți ogorul lui Dumnezeu*" (I Cor. 3, 9). „Au doară toți sunt apostoli? Au doară toți prooroci? Au doară toți învățători?... Au doară toți au darurile tămăduirilor?" (I Cor. 12, 29-30). Nu toți! Numai *unii*, căci Iisus Hristos „a dat pe *unii* apostoli, pe *alții* prooroci, pe *alții* evangheliști, pe *alții* păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujbei, spre zidirea trupului lui Hristos" (Efes. 4, 11-12). „Slujba" de care vorbește aici Apostolul e Taina Preoției, slujirea lui Dumnezeu (Fapte 16, 17). Ascultarea de slujitorii altarelor e totuna cu ascultarea de Iisus Hristos, precum e scris: „*Oricine ascultă de voi, de Mine ascultă și oricine se leapădă de voi, de Mine se leapădă. Iar cel ce se leapădă de Mine, se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine*" (Lc. 10, 16), se leapădă și de Dumnezeu...

3. Ereticii îi clevetesc în tot felul pe preoții Bisericii, pentru că primesc ofrande (daruri) de la credincioși, ca și când faptul acesta ar fi un păcat, o rușine, sau cine știe ce faptă osândită de Evanghelie. Noi nu ne legăm de taxele și zeciuielile, lunare și anuale, pe care ei le încasează de la ei lor, deși ele întrec cu mult ofrandele de bunăvoie pe care creștinii noștri le *dăruiesc* numai uneori și rareori preoților, pentru osteneli recunoscute, dar vom arăta că slujitorii altarelor *au dreptul să trăiască de la altar*. „Vrednic este lucrătorul de plata sa", spune Mântuitorul (Mt. 10, 10; Lc. 10, 7; I Tim. 5, 18). „Cel care primește cuvântul învățăturii, să facă parte învățătorului din toate câte are" (Gal. 6, 6). „N-avem oare dreptul să mâncăm și să bem?... Cine slujește vreodată, în oaste, pe cheltuiala lui? Cine sădește vie și nu mănâncă din rodul ei? Sau cine păstorește o turmă și nu mănâncă din laptele turmei? ... Au nu știți că

cei ce săvârșesc cele sfinte mănâncă din prinoasele templului și *cei ce slujesc altarului se împărtășesc de la altar*? Tot așa a rânduit și Domnul pentru *cei ce propovăduiesc Evanghelia, ca să se hrănească din Evanghelie*" (I Cor. 9, 4, 7, 13-14; cf. Filip. 4, 16).

4. Ereticilor le place să se laude că ei toți sunt preoți. Le sunt foarte scumpe versetele de la I Petru 2, 9 și Apoc. 1, 6, unde creștinii sunt numiți „seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu". Adevărul este că aceste cuvinte sunt luate din Vechiul Testament (Ieș. 19, 5-6), unde israeliții sunt numiți popor ales, neam sfânt și preoție împărătească, bineînțeles *dacă slujesc lui Dumnezeu*, dacă se roagă *ca niște preoți* și țin poruncile Lui cu sfințenie. Dar pentru slujirea altarelor era aleasă seminția lui Levi, cu Aaron și urmașii săi, și cine se răzvrătea împotriva preoților, era pedepsit cu moartea (Num. 3, 10; 18, 7; Deut. 17, 12), sau era bătut de Dumnezeu, cum au fost Core, Datan și Abiram (Num. 16-17). Este de menționat că preoția Vechiului Testament a fost *schimbată, nu desființată* (Evr. 7, 12). Poporul creștin nu desființează, nici nu înlocuiește preoția Apostolilor aleși de Mântuitorul și sfințiți prin Duhul Sfânt, întocmai după cum în Vechiul Testament *preoția poporului nu desființa preoția altarului*. Toți se roagă lui Dumnezeu, toți slujesc lui Dumnezeu, toți sunt datori să trăiască după Evanghelie, dar prin aceasta *nu pot înlocui sau desființa harul și apostolia* (Rom. 1, 5) de care se împărtășeau numai cei chemați, aleși, sfințiți și trimiși, ca Apostolii și după rânduiala Apostolilor. „*Cum vor propovădui fără de apostolie?*" (Rom. 10, 15). Căci „*nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, ca și Aaron*" (Evr. 5, 4).

Din toate lămuririle date aici, cu Biblia în mână ca întotdeauna, orice om cu inima curată și cu mintea

luminată se poate încredința că *ereticii greșesc și rătăcesc* când tăgăduiesc și sucesc învățătura Bisericii despre taina Preoției, când înlătură preoția altarului și când se fac pe ei preoți, *fără să aibă episcopi* care să-i hirotonească și *fără să aibă legătura harului cu preoția apostolică.*

Preoții Bisericii sunt slujitorii lui Hristos și săvârșitorii tainelor lui Dumnezeu. Cuvintele vestite de ei sunt cuvintele Evangheliei lui Hristos; tainele săvârșite de ei sunt tainele sfinte care ne deschid împărăția lui Dumnezeu; Biserica pe care o slujesc ei este Biserica lui Dumnezeu pe care a câștigat-o Iisus Hristos cu sângele Său (Fapte 20, 28). *Hainele pe care le îmbracă preotul în sfântul altar* sunt hainele lui Hristos; *patrafirul* e semnul harului preoției și al jugului lui Hristos; *brâul* e ștergarul cu care s-a încins Iisus la Cină, semnul puterii de a lupta cu patimile și de a le birui; *mânecuțele* sunt semnul lanțurilor cu care a fost legat Hristos; *felonul*, mantia pe care o purtau Mântuitorul și Apostolii, e semnul sfințeniei slujbei preoțești; *crucea* e semnul suferinței mântuitoare și mărturisirea credinței în Hristos; *cârja* sau *toiagul episcopului* e semnul puterii de a conduce turma Bisericii; *coroana* sau *mitra arhiereului* închipuie cununa de spini pe care a purtat-o Hristos în drum spre Golgota și pe Cruce. Toate ne arată preoția ca taină sfântă, și pe preot în slujba lui Hristos, toate ne grăiesc de Hristos și de datoria de a asculta de trimișii Lui, „că *ei priveghează pentru sufletele noastre, ca unii care vor da seama de ele,* ca să facă aceasta cu bucurie și nu suspinând, ceea ce nu ne-ar fi de nici un folos" (Evr. 13, 17).

MAICA DOMNULUI, SFINȚII, ICOANELE

Cultul Maicii Domnului

Dacă ereticii nu s-au sfiit să atace învățătura Scripturii Noului Testament despre sfânta Tradiție, sfânta Cruce, sfânta Duminecă, sfânta Biserică, sfânta Mântuire și sfintele taine, nu e de mirare dacă nu s-au sfiit să atace și alte dogme ale Bisericii, îndeosebi învățăturile despre Maica Domnului, despre sfinți, despre icoane și altele.

Nu putem așterne pe hârtie tot ce spun ereticii despre Maica Domnului (unii vorbesc mai urât decât necredincioșii). Pentru oamenii de bună credință vom încerca să lămurim pe scurt numai câteva dintre credințele lor greșite.

Cu Sfânta Scriptură în mână, ereticii învață că:

Maica Domnului nu a fost „pururea Fecioară"; că afară de Iisus Hristos Mântuitorul, Maica Domnului a mai avut fii și fiice, așa-numiții „frații Domnului"; și că deci Maicii Domnului nu i se cuvine o cinstire deosebită (cult religios).

1. Unde vrea Dumnezeu, se biruiește rânduiala firii, spune o veche cântare bisericească. Toți oamenii se nasc după rânduiala firii. Numai Dumnezeu-Omul Iisus Hristos a biruit rânduiala firii și s-a născut dintr-o Maică Preacurată „pururea fecioară". *„Eu nu știu de bărbat"*, a răspuns ea arhanghelului Gavriil (Luca 1, 24). Iar îngerul Domnului întărește acest fapt când spune logodnicului Iosif, care tocmai de aceea se hotărâse să o părăsească, deoarece se apropia sorocul nașterii și nu o cunoscuse, „că *ceea ce s-a zămislit într-însa* (Fiul) *este din Duhul Sfânt*" (Mt. 1,

20). Iisus Hristos nu s-a născut „din poftă trupească, ..., ci de la Dumnezeu" (In 1, 13).

Biserica întreagă, de la început până astăzi, păstrează taina și mărturisește credința sfântă că Maica Domnului a fost fecioară preacurată. Rațiunea sănătoasă ne spune că Dumnezeu ca om nu se putea naște decât dintr-o Fecioară preacurată, iar Omul care s-a putut naște dintr-o Fecioară preacurată nu putea fi decât Dumnezeu. Adam a născut femeie fără de femeie; Fecioara Maria a născut bărbat fără de bărbat, spune sfântul Ioan Gură de Aur. Născând pe Domnul ca Fecioară, Maica Preacurată arată că Cel născut din ea este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat. Nașterea mai presus de fire este dovada Dumnezeirii Lui.

2. Ca să tăgăduiască pururea fecioria și cultul Maicii Domnului, ereticii spun și susțin că Fecioara Maria a născut pe Iisus Hristos fără de sământă, însă după El a mai avut și alți copii, căci așa spune Evanghelia (zic ei). Și dacă a mai avut alți copii, fără îndoială că nu a fost și nu a rămas „pururea Fecioară".

Dar tocmai asta e întrebarea: a mai avut Fecioara Maria alți fii, afară de Iisus Hristos ? Biserica răspunde: *nu !* Ereticii răspund - nu știm de ce, cu o drăcească încăpățânare - *da !* Care este adevărul ? Și unde este greșeala, sau eresul ?

Ereticii, ca să-și dovedească eresul, mai întâi se opresc la cuvintele din Evanghelia de la Matei, cap. 1, 25, în care se spune că Iosif „nu a cunoscut-o (pe Fecioara Maria), *până ce ea a născut pe Fiul său cel întâi născut* și I-a pus numele Iisus". Iată, spun ei: Cel „întâi născut" poate fi urmat de al doilea născut și așa mai departe, iar cuvintele „nu a cunoscut-o *până ce* a născut pe Fiul..." pot să ne dea să înțelegem că *după aceea* a cunoscut-o și a avut cu ea și alți copii. Tâlcuirea aceasta este greșită, *eretică*, deoarece:

1. După fiul „cel întâiu născut" nu urmează totdeauna și al doilea născut. Iisus Hristos, întâiul născut, a fost *singurul* și *unicul* născut. 2. Cuvintele „până ce" arată, în Biblie, un timp nehotărât și nedeterminat, adică *niciodată*. Așa se spune despre Micol, fiica lui Saul, că „n-a avut nici un copil până când (sau până ce) a murit" (II Regi 6, 23). Se poate crede că după aceea a avut ?

Mai departe, într-adevăr, sfânta Evanghelie spune limpede că oamenii care vedeau minunile și ascultau înțelepciunea din cuvintele Domnului, se mirau și se întrebau: „Oare nu-i acesta fiul teslarului ? Oare nu se numește mama Lui Maria și frații Lui Iacob și Iosi, și Simon, și Iuda ? Și surorile Lui nu sunt ele oare toate între noi ?" (Mt. 13, 54-56; Mc. 6, 2; Lc. 4, 22; In 6, 42; 8, 19-21). Așa „se sminteau de El" (Mt. 13, 57). Se mirau, dar și „se sminteau de El". Se sminteau, adică greșeau unii dintre ei, deoarece credeau într-adevăr, ca și ereticii, că Iisus este fiul lui Iosif și al Mariei, că are frați și surori și că deci nu este de la Dumnezeu.

Întrebările care se pun aici limpede, sunt următoarele:

Este Iisus Hristos fiul lui Iosif și al Mariei ?

A avut Iisus Hristos frați și surori din Iosif și din Maria ?

La întrebările acestea unii răspundeau că *da*, alții că *nu*, și de aceea se sminteau.

Cine crede în sfânta Evanghelie și cine cunoaște sfânta Evanghelie știe bine că Iisus Hristos nu a fost fiul lui Iosif, dar pentru că a crescut în casa lui Iosif, lumea așa îl cunoștea și așa îi zicea: „fiul lui Iosif", sau „fiul teslarului". Atunci cum rămâne cu „frații" și cu „surorile" Lui ? Tot așa. După cum Iosif nu a fost tatăl lui Iisus, tot așa Iacob, Iosi, Simon și Iuda nu au fost frații Lui. Întâi de toate pentru că nici

Evanghelia, nici Mântuitorul și nici Biserica nu-i recunoaște ca atare. Evanghelia ne istorisește că erau *unii* care nu credeau în Iisus și, fără să cunoască adevărul nașterii Lui, spuneau că El este fiul lui Iosif (fără să fie). La spusa și la credința aceasta *greșită*, Iisus se întristează și răspunde: „Nu este prooroc disprețuit decât în patria sa... Și nu a făcut acolo minuni multe *din pricina necredinței lor*" (Mt. 13, 57-58). Altă dată, când „Mama" și „frații" Lui așteptau să-I vorbească, El a spus: „Cine este mama Mea și cine sunt frații Mei ?". Și întinzându-și mâna Sa spre ucenicii Săi, a zis: „Iată mama Mea și frații Mei. Căci *cel ce va face voia Tatălui Meu Celui din cer, acela îmi este frate, soră și mamă*" (Mt. 12, 47-50). Deci, aici Mântuitorul nu-și recunoaște frați după trup, ci numai frați în împlinirea voinței lui Dumnezeu.

Ca Evanghelia și ca Mântuitorul, așa a înțeles și Biserica totdeauna întrebarea despre „frații Domnului". Creștinii toți sunt „frați" (Mt. 18, 21, 35, ș.a.); *„voi toți frați sunteți"*, a zis Domnul (Mt. 23, 5), - desigur în înțeles duhovnicesc, moral, nu frați trupești, de sânge. „Frații" Domnului, de care vorbește Evanghelia, pot fi rudeniile Domnului, cum a fost și Avram cu Lot. E sigur că Lot era nepotul lui Avram și totuși acesta îi zice „frate" (Fac. 11, 29-31; 12, 5; 13, 8). E sigur că Iisus Hristos nu era frate cu Apostolii și nici ei nu erau toți frați, - și totuși îi numește „frații Mei", - „voi toți frați sunteți" (Mt. 12, 49; 23, 8; 25, 40; 28, 10; Lc. 8, 21; 22, 32; In 20, 17-18). Cei patru frați: Iacob, Iosi, Simon și Iuda pot fi rudenii, verișori sau nepoți ai Domnului, - fiii „celeilalte Marii", - „mama lui Iacob și a lui Iosif" - (Mt. 27, 56, 61; 28, 1; Mc. 15, 47; 16, 1), dintre care Iacob și Iuda ne-au lăsat epistolele din Noul Testament care le poartă numele; un Iacob, se numește „robul Domnului" (Iac. 1, 1), celălalt se numește sluga

sau „slujitorul Domnului" (Iuda 1). În nici un caz nu au fost frați de mamă și de sânge ai Domnului.

Este deci de notat că, așa după cum *Iisus Hristos nu a fost fiul teslarului Iosif după trup*, tot așa este de sigur că *nu a avut frați și surori după trup*. Și de aceea e de neînțeles de ce toți ereticii, deși se declară oameni după Evanghelie și credincioși ai Mântuitorului, fac atâta zgomot cu învățătura lor, nu a Evangheliei, despre „frații" Domnului. E vădit că învățătura despre frații Domnului dă apă la moara necredinței. Căci din două una: sau Iisus Hristos s-a născut dintr-o Fecioară preacurată, și atunci este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, sau s-a născut dintr-o mamă care a avut mai mulți copii, deci dintr-o femeie care și-a pângărit trupul cu pofte trupești, cum învață păgânii, și atunci nu este, nu poate să mai fie Fiul lui Dumnezeu.

3. Despre cinstirea deosebită (cultul) care se cuvine Maicii Domnului, Evanghelia ne vorbește și mai limpede. Dacă arhanghelul Gavriil o cinstește și-i zice: „Bucură-te, ceea ce ești *plină de dar*, Domnul este cu tine ! Binecuvântată ești tu între femei !", dacă o femeie din popor, plină de bun simț și de bună credință, strigă către Domnul: „Fericit este pântecele care te-a purtat și pieptul care te-a alăptat" (Lc. 11, 27); dacă Elisabeta, mama sfântului Ioan Botezătorul, o numește Maica Domnului și o fericește (Lc. 1, 43-45); dacă ea însăși spune în rugăciune că de acum o vor ferici toate neamurile, *„că mi-a făcut mie mărire* (slavă) *Cel Puternic"* (Lc. 1, 48-49), și dacă însuși Mântuitorul o cinstește ca Mamă (Lc. 2, 49-51) și o lasă înainte de moarte în grija ucenicului Său celui mai iubit (In 19, 26-27), care a fost Apostolul și Evanghelistul Ioan - aceasta fiind o dovadă în plus că Maica Domnului nu a mai avut alți copii -, putem noi creștinii să nu o cinstim ? Poate cineva să cinstească

Fiul, fără să-I cinstească și Mama ? Nu se poate. Cine cinstește Fiul, cinstește și Mama. Cine cinstește pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, nu se poate să nu-I cinstească, după cuviință, și Mama.

Numai ereticii atacă preacinstirea (cultul) Maicii Domnului, încă de la Nestorie, pe care Biserica l-a osândit împreună cu învățătura lui eretică în sinodul al treilea ecumenic (anul 431). Creștinii dreptcredincioși de pretutindeni o laudă și o cinstesc, așa după cum se cuvine lăudată și cinstită Maica Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Cinstirea Sfinților

Nici cu sfânta Predanie, nici cu sfânta Cruce, nici cu sfânta Biserică, nici cu sfintele Taine, nici cu Maica Domnului, *nici cu sfinții* nu se împacă ereticii. Deși prin ostenelile lor se bucură și ei, ereticii, de cuvântul Sfintei Scripturi, - căci sfinții insuflați de Sfântul Duh au scris și au păstrat Sfânta Scriptură, adică proorocii și apostolii -, totuși, răstălmăcind Biblia, ei se ridică împotriva cinstirii (cultului) sfinților.

Înțelegând greșit unele cuvinte din Sfânta Scriptură, spunând că sfinții nici nu pot să ne ajute, nici nu primesc să-i cinstim, ereticii înlătură cultul sfinților, ca și alte învățături și dogme sfinte ale Bisericii. Ei spun că Apostolul Petru nu a primit *închinarea* sutașului Corneliu și i-a zis: „Scoală-te și eu sunt om" (Fapte 10, 25-26); iar Apostolul Pavel, împreună cu Varnava, când, în urma vindecării unui olog, erau cinstiți ca niște zei, și-au rupt veșmintele și au strigat: „O, bărbaților, de ce faceți aceasta ? Doar și noi suntem oameni, cu aceleași slăbiciuni ca și voi" (Fapte 14, 8-15). Din astfel de întâmplări și din altele, ereticii susțin că Biblia este contra cinstirii sfinților.

Care este adevărul ?

Întâi de toate se cuvine să ne însemnăm și să ținem bine în minte că Biserica, cel puțin de la sinodul al șaptelea ecumenic, ținut la anul 787, face deosebire între: *închinare* sau adorare, între *preacinstire* sau *cinstire*. „Închinarea" și „adorarea" este cultul care se cuvine *numai lui Dumnezeu*: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. „Preacinstirea" sau „preavenerarea" este cultul care se cuvine *numai Maicii Domnului*, deoarece, ca Maică a lui Dumnezeu, este mai presus de toți îngerii și decât toți sfinții. Iar „cinstirea" sau „venerarea" se cuvine *numai sfinților*: îngeri, prooroci, apostoli, mucenici, sfinți părinți, mărturisitori și cuvioși.

Greșeala sutașului Corneliu a fost „închinarea" lui înaintea Sfântului Petru. Aceeași a fost și greșeala locuitorilor din Listra: s-au închinat și s-au pregătit să aducă jertfe de animale apostolilor Pavel și Varnava, închipuindu-și că sunt zei din cer coborâți pe pământ. Era deci firesc și moral ca atât Petru, cât și Pavel și Varnava să nu primească un cult care se cuvine numai lui Dumnezeu.

În al doilea rând trebuie să ne însemnăm și să ținem bine în minte că cinstirea sfinților - ca și a Maicii Domnului, despre care am vorbit - este bine întemeiată în Sfânta Scriptură. Sfinții sunt *„iubiții lui Dumnezeu"* (Dan. 10, 19) și *„prietenii"* lui Hristos (In 15, 14-15; Iacob 2, 23); sfinții sunt *„duhurile drepților celor desăvârșiți"* (Evr. 12, 23). Poți iubi și cinsti pe Dumnezeu fără să iubești și să cinstești pe iubiții și prietenii Lui ?

Sfinții sunt preamăriți de Dumnezeu; sunt împodobiți cu slava pe care a avut-o și le-a dat-o Hristos Domnul: *„slava pe care Mi-ai dat-o Mie, le-am dat-o lor"* (In 17, 22). Poți să nu cinstești pe cei ce au fost încununați cu slava (mărirea, frumusețea și strălucirea dumnezeiească) pe care a avut-o Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu ?

Sfinții se roagă pentru noi încă din viața aceasta și sunt ascultați (Filip. 1, 3-4; II Tes. 1, 11; Efes. 1, 16; 3, 14; II Cor. 13, 9; II Tim. 1, 3; Iov 42, 7-8; Ieș 32, 9-14; Fac. 20, 7, 17).

Sfinții știu ce se petrece în lumea aceasta și în sufletele noastre (Lc. 15, 7, 10; Fapte 5, 1-11).

Sfinții mijlocesc și se roagă pentru noi și în lumea cealaltă (Ier 15, 1; II Mac. 15, 12-14; Dan. 10, 12-13; II Pt. 1, 13-15). *„Rugăciunile sfinților"* se înalță la cer ca tămâia din cădelnițe (Apoc. 5, 6; 8, 3-4).

Sfinții, împreună cu Hristos, piatra cea din capul unghiului, sunt temelia Bisericii, după cum spune Apostolul: Sunteți *„zidiți pe temelia apostolilor și a proorocilor"* ... (Efes. 2, 20).

Sfinții vor judeca lumea (I Cor. 6, 2).

Sfinții ne sunt dați de exemple, ca *să le urmăm credința* (Evr. 18, 7).

Sfinților li se cuvine, precum este scris: *„Slavă și cinste* și pace..." (Rom. 2, 10).

În sfinți cinstim pe Hristos Dumnezeu și Biserica Sa, adică „trupul" și „mădularele" Lui, „din carnea și din oasele Lui" (Efes. 5, 30). Prin urmare, cine cinstește sfinții, cinstește pe Hristos; cine nu cinstește sfinții, nu cinstește nici pe Hristos.

Acesta este adevărul și acesta este cuvântul Bibliei cu privire la cinstirea sfinților: sfinții pot să ne ajute și ne ajută prin rugăciunile lor, iar noi datori suntem să-i cinstim și să-i slăvim, ca pe cei mai buni și mai aleși frați ai noștri.

Sfânta Scriptură nu este contra, ci pentru cinstirea sfinților și pe temeiul Sfintei Scripturi sinodul al șaptelea ecumenic al Bisericii a adus următoarea hotărâre obligatorie pentru totdeauna, și pentru toți creștinii:

„Cu bucurie primim cuvintele dumnezeiești, apostolești și proorocești, prin care suntem învățați

să cinstim și să preamărim mai întâi de toate pe Născătoarea de Dumnezeu, mai înaltă decât toate puterile cerești, iar asemenea și pe puterile îngerești, pe prea fericiții și întru tot lăudații Apostoli și prooroci, pe slăviții și de biruință purtători mucenici, care au pătimit pentru Hristos, pe sfinții învățători și toți cuvioșii bărbați, și a cere mijlocirea lor, pentru că ei ne pot apropia de Împăratul tuturor - Dumnezeu -, firește numai dacă vom împlini poruncile Lui și vom stărui să trăim în virtute".

Icoanele

În fiecare an sărbătorim Duminica Ortodoxiei, Duminica dreptei credințe, Duminica întâi din postul sfintelor Paști, închinată amintirii biruinței Bisericii în lupta cu vrăjmașii icoanelor.

Ereticii, deși au fost lămuriți de atâtea ori, nu încetează să spună că cinstirea icoanelor este închinare la idoli, fapt osândit de porunca a doua din Decalog (Ieș. 20, 4-5).

Sunt rătăciți și greșesc amar, deoarece respectul, *cinstirea și salutarea icoanelor, nu este închinare la idoli.* Iată de ce:

1. Porunca a doua din Decalog spune așa: „Să nu-ți faci ție chip cioplit și nici un fel de asemănare cu cele ce sunt în cer, sus, sau pe pământ, jos, sau în apele de sub pământ. Să nu te închini lor, nici să slujești lor" (Ieș. 20, 4-5). „Chipul cioplit" este *idolul*, făcut din lemn, piatră, aur sau argint, cum a fost vițelul de aur din Vechiul Testament (Ieș. 32), la care se închinau oamenii zicând că *acela e Dumnezeu*. Noi nu spunem despre icoane că ele sunt Dumnezeu, nici nu zicem către ele: Icoană, ajută-mă, cum ziceau păgânii în fața idolilor, ci ne rugăm *în fața icoanelor* și zicem: Doamne, ajută-mi, Doamne, miluiește-mă,

Doamne, iartă-mă ! Maică bună, roagă-te pentru noi ! Sfinte Ioane, Gheorghe, Nicolae, Dimitrie,... roagă-te pentru noi !

„Asemănările", despre care vorbește porunca, sunt *făpturile* lui Dumnezeu. „Cele din cer" sunt soarele, luna, stelele, fulgerele și trăznetele, despre care păgânii neștiutori credeau că sunt Dumnezeu, și se închinau lor. „Cele de pe pământ" sunt animalele, păsările, pomii, aurul, argintul, lemnele, la care de asemenea se închinau oamenii în vechime și ziceau că sunt Dumnezeu. Cele „de sub pământ" sunt peștii mărilor și ai râurilor, viețuitoarele de sub pământ și din apă, la care de asemenea mulți păgâni s-au închinat, închipuindu-și că acelea sunt Dumnezeu. Porunca ne oprește să facem din făpturi Dumnezeu. Icoanele sunt asemănări, chipuri și înfățișări *dumnezeiești* și *omenești*, nu *idolești*. Că icoanele nu sunt idoli sau asemănări de idoli, ci *obiecte sfințite* pentru temple și altare, ne încredințează același Moise, care ne-a dat Decalogul. Din porunca lui Moise, primită de la Dumnezeu, se face cortul sfânt, cu altarele, sfeșnicul de aur, candelele, heruvimii (Ieș. 25-36), șarpele de aramă (Numeri 21, 9), toate socotite sfinte și de care, sub pedeapsa uciderii, nimeni - afară de preoți - nu avea voie să se atingă. A făcut Moise prin aceasta idolatrie (închinare la idoli) ? Nu. Mai târziu, templul lui Solomon din Ierusalim și apoi al treilea templu, în care a intrat Mântuitorul și a scos pe vânzători, încă aveau altare, *chipuri* de heruvimi, cusute și sculptate (III Regi 6, 23; II Paral. 3, 10), candele și alte obiecte sfințite, dar nimeni nu s-a gândit să facă din ele idoli. Dacă ereticii noștri ar fi trăit pe vremea aceea, desigur ar fi zis despre ele că sunt idoli.

Înlăturarea icoanelor, crucilor (simbolurilor) e nefirească, nebiblică, nepedagogică. Mântuitorul a vorbit foarte mult în pilde. *E plină Sfânta Scriptură de pilde, simboluri și lucruri materiale folosite pentru a lămuri adevăruri duhovnicești.*

2. Pictarea și cinstirea icoanelor are temeiuri lămurite în Sfânta Scriptură. Adam a fost făcut după „chipul și asemănarea lui Dumnezeu" (Fac. 1, 26-27). Iisus Hristos ca om este „*chipul* lui Dumnezeu nevăzut" (Col. 1, 15; II Cor. 4, 4), „strălucirea slavei și *chipul ființei*" lui Dumnezeu (Evr. 1, 3). El însuși spune: „*Cine M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl*" (In 12, 45; 14, 9). În El s-a arătat Dumnezeirea *trupește* (Col. 2, 9; I Tim. 3, 16), în chip de *om* (Filip. 2, 7-8). Duhul Sfânt se arată în *chip* de porumbel (Mt. 3, 16; Lc. 3, 22) și în *chipul* limbilor de foc (Fapte 2, 3). Deci tot chipuri și asemănări, modele după care se pictează icoanele. Apoi avem strigător și convingător însuși exemplul purtării Domnului Hristos: El nu numai că nu se lega de podoabele templului din Ierusalim, dar le și admira; El apăra *cu biciul* frumusețea și sfințenia bisericii, și noi să o nesocotim ?

3. Oriunde sunt creștini, casele și bisericile lor sunt împodobite cu icoane sfințite. „Căci *se sfințesc prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune*" (I Tim. 4, 5). Fiind zidite în cinstea lui Dumnezeu, bisericile trebuie să fie cele mai frumoase, cele mai împodobite, nu cele din urmă. Casele și bisericile fără icoane sunt goale, nu au nimic atrăgător. Dimpotrivă, casele și bisericile frumos împodobite, sunt plăcute, încât ți-e drag să te rogi în ele.

4. Biserica întărește învățătura despre icoane prin hotărârile sinodului al 7-lea ecumenic, ținut la anul 787 în Niceea, precum și prin lupta de peste o sută de ani pentru icoane, încununată cu biruința de la anul 842, când icoanele au fost așezate din nou în case și biserici, cu care prilej s-a sărbătorit pentru prima oară Duminica Ortodoxiei.

5. Icoanele sunt îndreptățite și din nevoi pedagogice, culturale. Nu există învățământ practic fără intuiție, fără imagini, fără icoane. Cele mai plăcute și mai frumoase cărți se împodobesc cu ilustrații, cu icoane. A scoate icoanele din biserică înseamnă a face un pas înapoi, a da semne de înapoiere culturală și de sărăcie sufletească. Cine e contra icoanelor, e contra artelor, contra culturii și contra celor mai bune mijloace prin care învățământul se face ușor și plăcut. De aceea cu dreptate s-a spus că icoanele sunt Biblia celor neștiutori de carte.

Din atâtea motive, cinstirea icoanelor și împodobirea caselor și a bisericilor cu sfintele icoane este o îndatorire creștină, o rânduială bună. După cum copiii cinstesc fotografiile părinților și după cum toți oamenii se respectă și se salută unii pe alții, pentru „chipul" lui Dumnezeu din ei, tot așa se respectă, se cinstesc și se salută și icoanele, fără ca prin aceasta să cadă nimeni în idolatrie.

Dar la Duminica Ortodoxiei nu învățăm numai îndatorirea de a cinsti icoanele. Duminica Ortodoxiei ne mai învață să fim tari în credință, să păstrăm cele pe care le avem, să rămânem credincioși crezului și canoanelor Bisericii.

„Fiule, ține legea tatălui tău și nu uita învățătura maicii tale" (Pilde 6, 20). Ține legea, „fără pată și fără vină" (I Tim. 6, 14). „Ține ce ai, ca nimeni să nu ia cununa ta" (Apoc. 3, 11). „Fii credincios până la moarte și vei primi cununa vieții" (Apoc. 2, 10).

ÎNCHEIERE

Biblia îi osândește pe eretici

Eresurile sunt multe, nenumărate. În paginile acestei cărți am arătat numai câteva, cele mai mari, prin care susținătorii lor, ereticii, atacă învățătura cea veche, dreaptă și sănătoasă a Bisericii.

Din enumerarea lor am putut vedea limpede că a opri copiii de la sfântul Botez, este eres. A ne întoarce de la Noul Testament la Vechiul Testament și de la Duminică la sâmbătă, este eres. A bolborosi „în limbi" cuvinte neînțelese unor oameni care au aceeași limbă ca și noi și a ne preface că ne rugăm cu ochii închiși, tremurând și trântindu-ne la pământ, este eres și boală, care aduce batjocură numelui de creștin și pentru vindecarea căreia trebuie să ne adresăm mai curând medicilor decât preoților. A pretinde că paharul și pâinea binecuvântării nu *este* împărtășire cu Trupul și Sângele Domnului, ci numai o închipuire (simbol), este cel mai mare eres, care atacă dogma mântuirii și a sfințirii sufletului în inima ei. A ataca Tradiția și unitatea ei, cu Biblia în mână, este eres. A desființa altarul Bisericii, sfintele Taine și sfânta Liturghie, constituie un șir întreg de eresuri pierzătoare. Însăși traducerea greșită a Sfintei Scripturi și tâlcuirea ei după bunul plac constituie un eres, dovada unei greșeli care se răzbună și se arată în mulțimea nenumărată a eresurilor și a sectelor.

După toată această lucrare de surpare și schimbare a temeliilor puse de Iisus Hristos (I Cor. 3, 11-2), ereticii mai au curajul să se laude că ei „sunt mântuiți".

Să vedem ce spune Biblia: sunt ereticii și cei ce produc dezbinări (sectarii) mântuiți, sau nu? *Este sau nu este mântuire în eresuri?* Aceasta este întrebarea cea din urmă. Dacă este mântuire în eres și în dezbinare, atunci nu-i mare primejdie să te desparți de Biserică și de sfintele ei Taine. Iar dacă nu-i mântuire, să vedem ce-i de făcut!

1. Mântuirea este în Evanghelia adevărului, și adevărul este unul. Este o Evanghelie și un adevăr. Cât privește ereticii, unii sunt baptiști, alții penticostali; unii adventiști de ziua a șaptea, alții adventiști de ziua întâi; unii tudoriști, alții pocăiți; unii inochentiști, alții martori ai lui Iehova și așa mai departe. Care dintre ei învață adevărul? Din zece, numai unul are dreptate; din zece păreri, numai una poate fi adevărată. Nouă sunt minciuni. În cazul nostru, din zece eretici și sectari, care învață în zece feluri, este evident că cel puțin nouă greșesc. Noi spunem că *toți greșesc*, deoarece toți s-au despărțit de Biserică. Mântuirea este în adevăr, nu în eres; în Biserică, nu împotriva ei. Împotrivirea la adevărurile sfințitoare și mântuitoare este păcat împotriva Duhului Sfânt, și *păcatele împotriva Duhului Sfânt nu se iartă* nici în veacul de acum, nici în veacul viitor (Mt. 12, 31-32).

2. Sfânta Scriptură arată limpede că toți sectarii (dezbinătorii Bisericii) și *ereticii se osândesc, nu se mântuiesc;* mai mult: *sunt osândiți, nu mântuiți*. Iisus Hristos numește pe sectari și eretici „prooroci mincinoși" (Mt. 24, 11. Apostolul Pavel îi numește „apostoli mincinoși, lucrători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos" (II Cor. 11, 13); „lupi răi", „bărbați care grăiesc lucruri sucite ca să tragă ucenici după ei" (Fapte 20, 29-30); „eretici", oameni abătuți de la adevăr și osândiți. *„De omul eretic,* după întâia și a doua mustrare (că trebuie mustrat, nu ascultat) *ferește-te, știind că s-a abătut unul ca acesta și păcătuiește,*

fiind singur de sine osândit" (Tit 3, 10-11). Iar altă dată același apostol (Pavel) pune între vrăjitori, desfrânați, bețivi, ucigași, dezbinători *și pe eretici*, și încheie că toți cei vinovați de ucideri, beții, desfrânări, dezbinări *și eresuri, „nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu"* (Gal. 5, 19-21). Cu minciuna și cu învățătura greșită nimeni nu poate intra în împărăția lui Dumnezeu, deci *nu este mântuit*, așa după cum nici bețivii, nici desfrânații, nici ucigașii nu sunt mântuiți.

Așadar *în eresuri nu este mântuire*. În eresuri nu este „adevărul Evangheliei". În eresuri este dezbinare, ură, minciună, păcat, și unde sunt unele ca acestea, nu este mântuire, ci osândire. Dacă ar fi mântuire în eresuri, Iisus Hristos nu s-ar mai fi rugat ca toți ucenicii Săi *una să fie* (In 17, 21), nici nu ar fi osândit pe apostolii și proorocii mincinoși.

Biblia, precum am văzut, spune lămurit că ereticii și dezbinătorii (sectarii) nu numai că *nu sunt mântuiți*, dar *sunt osândiți;* sunt „învățători mincinoși care strecoară *eresuri pierzătoare"*; sunt oameni rătăciți, care-și vor aduce „grabnică pieire" (II Pt. 2, 1).

Eresul este despărțire de Dumnezeu, deci osândire, nu mântuire.

Avva Agathon era un călugăr cu viață curată, cu mare înțelepciune și dreaptă judecată. Ca să-i pună la încercare virtuțile, cineva l-a întrebat:

- Tu ești Agathon? Am auzit că ești mândru și curvar...

- Așa este, - a răspuns el.

- Am auzit că ești bârfitor și clevetitor...

- Da, așa sunt..., i-a răspuns din nou călugărul, cu blândețe.

- Tu ești Agathon ereticul?

De astă dată Agathon a răspuns cu hotărâre: *Nu!* Nu sunt eretic!

Mirat de acest răspuns, ispititorul l-a întrebat din nou:

- De ce atâtea câte ți-am spus le-ai primit, iar cuvântul acesta nu l-ai suferit ?

- Cele dintâi le primesc asupra mea - a răspuns Agathon, - căci sunt spre folosul sufletului meu. Iar cuvântul aceste, *eretic, este despărțire de Dumnezeu și eu nu voiesc să mă despart de Dumnezeu"* (Patericul, p. 26).

Locul pregătit ereticilor, care hulesc Sfintele Taine, pe Maica Domnului, sfinții și celelalte învățături drepte ale Bisericii apostolice și sobornicești, este întunericul iadului și focul cel nestins, - în chinul celor ce nu vor vedea în veci fața lui Dumnezeu.

De aceea, feriți-vă de unii ca aceștia, iubiți și dreptcredincioși creștini (Vezi și Ier. 7, 1-10). Nu le ziceți bun venit în casă (II In 10). Dar dacă vin la voi cu gânduri bune, de pocăință adevărată, primiți-i cu bucurie și aduceți-i la adevărata Biserică.

Duhul Adevărului

„Adevărul Evangheliei să rămână neclintit", - poruncește Apostolul (Gal. 2, 5).

Eresurile sunt multe, cu sutele; *Adevărul Evangheliei este unul.* Iisus Hristos e unul. Biserica întemeiată de El e una singură, și anume aceea care a rămas de-a lungul veacurilor *nedezbinată*. Biserica aceasta e Maica noastră, a tuturor, e Biserica creștină ortodoxă, *singura care nu s-a despărțit de nimeni*. Toți cei care s-au despărțit de ea sunt eretici, schismatici, apostați; toți zidesc *pe alte temelii* (I Cor. 3, 11, 17), nu pe temelia credinței *pusă de Mântuitorul odată pentru totdeauna* (Iuda 3).

Tot ce se zidește pe minciună se surpă, ca și casa zidită pe nisip.

Tot ce se zidește pe temelia adevărului are trăinicie, ca și casa zidită pe stâncă.

Așa ne încredințează Mântuitorul, și veacurile care s-au scurs de la El și până astăzi nu au făcut altceva decât să întărească spusele Lui.

Iată, de pildă, istoria eresurilor și a sectelor care s-au născut din creștinism. De la Simon Vrăjitorul, care voia să cumpere darul Duhului Sfânt pe bani (Fapte 8, 18-20), de la corintenii și filipenii vrăjmași ai Crucii lui Hristos (I Cor. 1, 17-18; Filip. 3, 18-19) și până la ereticii și sectarii din zilele noastre, s-au ivit nenumărați „predicatori" cu Biblia în mână și cu numele lui Iisus Hristos pe buze. Toți au luat chipuri de apostoli, toți au pretins că sunt trimișii Domnului, toți și-au închipuit că numai ei zidesc adevărata Biserică a lui Hristos. Toți însă au pus *„alte temelii* afară de cea pusă" și au zidit pe nisip, „lemne, fân și trestie" (I Cor. 3, 11-12), și de aceea toată munca lor s-a destrămat și s-a risipit, pentru că nu avea la temelie *adevărul*.

Există o probă de foc pentru toate lucrurile și faptele oamenilor: judecata lui Dumnezeu. Lucrurile, învățăturile și dezbinările ereticilor și sectanților sunt numai de la oameni, și de aceea se nimicesc. Lucrurile și cuvintele lui Dumnezeu nu pot fi nimicite, căci nu ne putem lupta cu Dumnezeu (Fapte 5, 38-39). Învățăturile care au la temelie adevărul, nu pot fi nimicite de nimeni; dacă însă sunt eretice și mincinoase, nimeni nu le poate scăpa de la pieire.

Așa se înțelege de ce până astăzi toate sectele și eresurile câte s-au ivit - ca mlădițele sălbatice în tulpina pomului - din creștinism, toate cu vremea au pierit, pentru că nu aveau la temelie tradiția Bisericii și adevărul Evangheliei. Erau de la oameni, și nu de la Dumnezeu.

Iisus Hristos Mântuitorul a făgăduit adeseori Apostolilor că le va trimite pe Duhul Sfânt, Mângâietorul, Duhul Adevărului, care va rămâne cu ei în veac (In 14, 16-17, 26; 15, 26; 16, 13, ş.a.). Acest Duh Sfânt s-a pogorât peste Apostoli la Rusalii. De atunci El a rămas în lume, şi aici lucrează şi rodeşte (Gal. 5, 22). El sfinţeşte sufletele creştinilor în sfintele Taine; El sfinţeşte Biserica şi o fereşte de rătăcirile eretice; El mângâie pe cei întristaţi; El face de ruşine pe cei ce iau în deşert cuvântul lui Dumnezeu, adică pe sectanţi. Veac după veac, El nimiceşte lucrarea ereticilor şi în felul acesta arată că lucrarea şi cuvântul lui Dumnezeu se află numai în sânul Bisericii. În luptele cu ereticii şi cu sectele, Biserica, de două mii de ani, iese mereu biruitoare. Biruinţa aceasta este a Duhului Sfânt, a Adevărului Evangheliei.

Duhul eresului şi al minciunii nu biruieşte decât uneori şi *vremelnic*. Biruieşte întotdeauna Duhul Adevărului, Duhul Rusaliilor, Duhul unităţii Bisericii lui Hristos.

De aceea ne îndeamnă Apostolul: „Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh, ci încercaţi duhurile de sunt de la Dumnezeu, fiindcă *mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume*" (I In 4, 1). Ereticii şi sectanţii nu sunt de la Dumnezeu; ei sunt dezbinători ai Bisericii şi dezbinătorii nu au nici un drept să predice Evanghelia, care ne cheamă la pace, la unire şi la iubire.

Duhul care dezbină Biserica, duhul care schimbă crezul Bisericii, duhul care desfiinţează sfintele Taine, duhul care opreşte botezul copiilor şi sărbătoarea Duminicii, duhul care numeşte idoli sfânta Cruce şi sfintele icoane, duhul care ne răzvrăteşte împotriva slujitorilor Bisericii, duhul care opreşte pe oameni de la mâncăruri şi-i îndeamnă la vorbirea şi bolborosirea în limbi neînţelese, duhul care învaţă să nu mai mergem la Sfânta Liturghie, să nu mai

credem că sfânta Cuminecătură este împărtăşire din trupul şi sângele Domnului spre iertarea păcatelor, acest duh nu este de la Hristos, e de la Antihrist!

Duhul pe care Iisus Hristos l-a trimis în lume e Duhul Adevărului, Duhul care uneşte, mângâie, luminează şi sfinţeşte sufletele şi întăreşte inimile creştinilor. Duhul care dezbină şi risipeşte oile este un duh rău, e duhul diavolului care caută, răcnind ca un leu, pe cine să înghită (I Pt. 5, 8). E duhul împietririi (Rom. 11, 8-10), e duhul lui Antihrist (I In 4, 3), e duhul dezbinării (I Cor. 1, 9-13); e duhul răutăţii (Efes. 6, 12) şi al înşelăciunii (I Tim. 4, 1), care a ispitit, prin cuvintele Sfintei Scripturi, chiar şi pe Mântuitorul (Lc. 4, 1-14).

De la sfintele Rusalii, până astăzi şi până la sfârşitul veacurilor, lucrează şi se predică în lume Duhul Adevărului, împotriva minciunii.

Iubite creştine, „păzeşte ceea ce ţi s-a încredinţat" (I Tim. 6, 20), păstrează *adevărul descoperit de Iisus Hristos, mărturisit de martiri şi propovăduit de Biserică.* Arată-l în fapte, în purtare creştinească, în virtuţi sfinte, în iubirea lui Dumnezeu şi a oamenilor, ca să vădeşti că şi în tine lucrează Duhul Adevărului.

Duhule Sfinte, izvorul harului mântuitor, al păcii şi al iubirii, rugămu-ne Ţie: deschide ochii celor vinovaţi de dezbinare şi trezeşte în ei dorul după împăcarea cu Biserica Ta!

„Mângâietorule, Duhul Adevărului, ... vino şi te sălăşluieşte întru noi şi ne curăţeşte pe noi de toată întinarea şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre"!

CUPRINS